QUESTION BANK AND ANSWERS

CLASS-IX

SUBJECT- ODIA

(STORY PART)

Lesson- 1

ମୁଖାଗ୍ନି

୧. ତାକୁ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ନ ଦେଖିଲେ ଦୁହେଁ ପାଗଳ ହୋଇଯାଉଥିଲେ । ଘର ଚଳେଇବା ପାଇଁ ଚାକିରି କରିଥିଲା ରୁଚି, ଆଦ୍ୟାକୁ ସମ୍ଭାଳୁଥିଲେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା । ଆଦ୍ୟାର ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ଅନ୍ୱେଷକୁ ଭୁଲିଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ ଦୁହେଁ ।

କ) ଏଠାରେ କାହା ବିଷୟରେ କୁହାଯାଇଛି ? (୨)

ଖ) ତାକୁ କେଉଁମାନେ କିପରି ପାଳୁଥିଲେ ? (୨)

ଗ) ଅନ୍ୱେଷକୁ ସମସ୍ତେ କାହିଁକି ଭୁଲିଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ ? (୩)

ଘ) ସେ ପରିବାରର ସବୁଠାରୁ ଦୁଃଖିତ ଘଟଣାଟି ବର୍ଣ୍ଣନା କର । (୩)

Extract-I

କ) ଅନ୍ୱେଷ ଆମେରିକା ଯିବାପରେ ରୁଚିର ଝିଅଟିଏ ହୋଇଥିଲା । ତାର ନାଁ ଆଦ୍ୟା । ଏବେ ଶାଶୁବୋହୂ ଦୁଇଜଣ ସେଇ ଛୁଆଟିକୁ ଚାହିଁ ଦିନ କାଟନ୍ତି । ଏଠାରେ ସେଇ ଆଦ୍ୟା ବିଷୟରେ କୁହାଯାଇଛି ।

ଖ) ଆଦ୍ୟାକୁ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା ଓ ରୁଚି ଦୁହେଁ ସ୍ନେହ, ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଯତ୍ନ ଦେଇ ପାଳୁଥିଲେ । ଅନ୍ୱେଷ ଚାଲିଯିବା ପରେ ଘର ଚଳାଇବାକୁ ରୁଚି ଚାକିରି କରୁଥିଲେ । ତେଣୁ ଆଦ୍ୟା ଦିନଯାକ ଜେଜେମା ପାଖରେ ରହୁଥିଲା । ସେ ମା' ଓ ଜେଜେମା' ଦି'ଜଣଙ୍କର ନୟନ ପିତୁଳା ଥିଲା ।

ଗ) ଅଧିକ ଧନ ଅର୍ଜନ କରିବା ଆଶାରେ ଅନ୍ୱେଷ ଯାଇଥିଲା ଆମେରିକା । ସେଠାରେ ଘରକଲା, ଘରଣୀଟିଏ ପାଇ ନୂଆ ସଂସାର ଗଢ଼ି, ରୁଚିକୁ ତ୍ୟାଗପତ୍ର ପଠାଇଲା । ଏହି ଦାରୁଣ ଦୁଃଖ ରୁଚି ଓ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା ପାଇଁ ଅସହ୍ୟ ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ ସେମାନେ ଅନ୍ୱେଷକୁ ଭୁଲିଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ ।

ଘ) ଆଦ୍ୟାକୁ ବର୍ଷେ ପୂରି ନଥାଏ । ଥରେ ତା' ଦେହ ବହୁତ ଖରାପ ହେଲା । ଘୋର ବର୍ଷାଦିନ । ତାକୁ ଡ଼ାକ୍ତରଖାନା ନେବାର ଉପାୟ ନଥାଏ । ଜେଜେମା ପଡ଼ିଶା ଘରକୁ ଅନୁରୋଧ କଲା । ସେ ନିଜ ଗାଡ଼ିରେ ନେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବାଟରେ ଗଛ ଭାଙ୍ଗିପଡ଼ି ରାସ୍ତାବନ୍ଦ ଥିବାରୁ ଗାଡ଼ି ଫେରି ଆସିଲା । ଆଣ୍ଠୁଏ

ପାଣିରେ ପଶି ଶାଶୁବୋହୂ ଛୁଆଟିକୁ ଧରି ଡ଼ାକ୍ତରଖାନା ଗଲେ ସିନା, କିନ୍ତୁ ଡ଼ାକ୍ତର ଆଦ୍ୟାକୁ ମୃତ ଘୋଷଣା କଲେ । ପରିବାର ପାଇଁ ଭୟଙ୍କର ଦୁଃଖର ବୋଝ ପଡ଼ିଲା ।

ଏତିକିବେଳେ ଅନ୍ୱେଷଣ ଖବର ଆସିଲା ଯେ, ଜେନି ନାମକ ଜଣେ ଧନୀ ଆମେରିକୀୟ ଝିଅକୁ ସେ ବାହା ହୋଇ ରହିଲା । ଆଉ ଭାରତ ଆସିବ ନାହିଁ । ଏ ଦୁଇଟି ଘଟଣା ତାଙ୍କ ପରିବାର ପାଇଁ ଦୁଃଖଦ ଥିଲା ।

୨. ଆଲମୀରା ତଳୁ ଅନ୍ୱେଷର ଫଟୋଟିଏ ପାଇଲେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା । ରୁଚି ସବୁ ଫଟୋ କାଢ଼ି ଫୋପାଡ଼ିଲାବେଳେ ଏ ଗୋଟିକ ବୋଧେ ଖସିପଡ଼ିଛି, ଆଲ୍‌ମୀରା ଗୋଡ଼ତଳେ ଚାପିହୋଇ ରହିଯାଇଛି । ଧୀରେ ତାକୁ ଉଠେଇ ଆଣିଲେ, କାନିରେ ଧୂଳି ପୋଛିଦେଲେ ଏବେ କେମିତି ଦେଖାଯାଉଥିବ ସେ ?

କ) ଅନ୍ୱେଷ କିଏ ? ସେ କେଉଁଠାରେ ଥିଲା ? (୨)

ଖ) ରୁଚି କିଏ ? ସେ ଅନ୍ୱେଷର ଫଟୋ କାହିଁକି ଫୋପାଡ଼ି ଦେଇଥିଲା ? (୨)

ଗ) ଅନ୍ୱେଷ ଏବେ କେମିତି ଦେଖାଯାଉଥିବ ବୋଲି କହିବାବେଳେ ମା' ମନର ଭାବ ଲେଖ ।(୩)

ଘ) ପୁଅର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝ ? ମା' କାହିଁକି ରୁଚିକୁ ମୁଖାଗ୍ନି ଦେବାର ଅଧିକାର ଦେଲେ ? (୩)

Extract-II

କ) ଅନ୍ୱେଷ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭାଙ୍କର ପୁଅ । ସେ ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ସନ୍ତ । ଅଧିକ ଧନଲାଭ ଆଶାରେ ମା', ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ଝିଅ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପର କରିଦେଇ ସେ ଆମେରିକାରେ ରହୁଥିଲା ।

ଖ) ରୁଚି ଅନ୍ୱେଷର ସ୍ତ୍ରୀ । ଆଦ୍ୟାର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ପରେ ଅନ୍ୱେଷର ଖବର ଆସିଗଲା ଯେ, ସେ ଆମେରିକାର ବାହାହେଇ ରହିଲାଣି । ରୁଚିକୁ ତ୍ୟାଗକଲା । ତେଣୁ ରୁଚି ଅନ୍ୱେଷର ଫଟୋସବୁ କାଢ଼ି, ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ଡ଼ଷ୍ଟବିନ୍‌ରେ ଫୋପାଡ଼ିଦେଲା । କାରଣ ଅନ୍ୱେଷ ସହିତ ତାର ଆଉ ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ ।

ଗ) ଅନ୍ୱେଷ ଯିବାର ଅନେକ ଦିନ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ଆଲ୍‌ମିରା ତଳୁ ତା'ର ଗୋଟିଏ ଫଟୋ ପାଇ ମା' ଝାଡ଼ିଝୁଡ଼ି ତାକୁ ଦେଖୁଥିଲେ ଆଉ ଭାବୁଥିଲେ ପୁଅ ତାଙ୍କର ଏବେ କେମିତି ଦେଖାଯାଉଥିବ । ବିଦେଶରେ ବିଳାସପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ କଟାଇବା ଭିତରେ ତା' ଚେହେରା କିପରି ଥିବ !! ଏହା ଭିତରେ ମା' ମନର ଗଭୀର ଦୁଃଖ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ।

ଘ) ପୁଅର ଘର, ପରିବାର, ବାପାମା' ପାଇଁ ଅନେକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଥାଏ । ବାପାମା'ଙ୍କୁ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ଯତ୍ନରେ ପୋଷିବା, ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁରେ ମୁଖାଗ୍ନି ଦେଇ ଶବ ସତ୍କାର କରିବା, ନିୟମିତ ଶ୍ରାଦ୍ଧକ୍ରିୟା କରିବା ଇତ୍ୟାଦି ସାମାଜିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିବାକୁ ହୁଏ ।

ଏଠାରେ ମା'ଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ପୁଅ ଦୂର ବିଦେଶରେ ରହିଲା । ତାଙ୍କର ଖବର ବି ବୁଝିଲା ନାହିଁ । ପୁଅ ଲାଗି ବୋହୂ ଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଏଠାରେ ପୁଅ ନଥାଇ ବି ବୋହୂ ଶାଶୁ ଘରେ ରହିଲା ଏବଂ ନିଜ ମା' ପରି ଶାଶୁଙ୍କର ସେବା ଯତ୍ନ କରିଲା । ତେଣୁ ସାଧାରଣ ରୀତିକୁ ନମାନି ମା' ବୋହୂକୁ ମୁଖାଗ୍ନି ଦେବାର ଅଧିକାର ଦେଲେ ।

Lesson- 2

ନୟନପୁର ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍

୧. ହିଂସ୍ର ଆନନ୍ଦରେ ନରେନ୍ଦ୍ରର କ୍ଳାନ୍ତ, ଅବଶ ପାଦ ଦୁଇଟା ସତେଜ ଓ ଚଞ୍ଚଳ ହୋଇଉଠିଲା ।

କ) ନରେନ୍ଦ୍ର କିଏ ? ସେ କ'ଣ କରେ ? (୨)

ଖ) ତାର ଏପରି ଆନନ୍ଦର କାରଣ କ'ଣ ? (୨)

ଗ) ଏ ରାତି ସ୍ମରଣୀୟ ହେବ ବୋଲି ସେ କାହିଁକି ଭାବୁଛି ? (୩)

ଘ) ସେଦିନ ରାତିର ପ୍ରାକୃତିକ ଦୃଶ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନା କର । (୩)

Extract-I

କ) ନରେନ୍ଦ୍ର ଜଣେ ବିଦ୍ରୋହୀ ମନୋଭାବର ଯୁବକ । ସେ ନକ୍ସଲବାଦରେ ବିଶ୍ୱାସ କରେ । ସରକାରଙ୍କୁ ପ୍ରତିବାଦ କରିବା ପାଇଁ । ସେମାନେ ଯାହା କରନ୍ତି ତାହା ଦ୍ୱାରା ସର୍ବସାଧାରଣର କି ପ୍ରଭୂତ କ୍ଷତି ହୁଏ ସେମାନେ ବିଚାର କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଖ) ଗୋଟିଏ ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଟ୍ରେନ୍‌କୁ ଲାଇନ୍ ଚ୍ୟୁତ କରାଇ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟାଇବା ପାଇଁ ରେଳ ଲାଇନ୍‌ରୁ ଫିସ୍‌ପ୍ଲେଟ କାଢ଼ି ଦେବାର ଦାୟିତ୍ୱ ନେଇଥିଲା ନରେନ୍ଦ୍ର । ସେ କାମଟି ନିର୍ବିଘ୍ନରେ କରି ଦେଇଥିବାରୁ ସେ ଏପରି ଆନନ୍ଦିତ ଥିଲା ।

ଗ) ସେଦିନ ଘୋର ବର୍ଷା ହେଉଥାଏ । ଅନ୍ଧାର ରାତି । ଟ୍ରେନ୍ ଆସିବାର ସମୟ ପାଖେଇ ଆସୁଥାଏ । ଗାଡ଼ି ଲାଇନ୍‌ଚ୍ୟୁତ ହୋଇ ମେଘା ନଦୀ ଭିତରେ ପଡ଼ିବ । ପିଲା, ବଡ଼, ବୁଢ଼ା, ନାରୀ, ପୁରୁଷ କିପରି ଯନ୍ତ୍ରଣା ଦାୟକ ଚିତ୍କାର କରି ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖରେ ପଡ଼ିବେ ସେକଥା ଭାବି ନରେନ୍ଦ୍ର ପାଇଁ ଏହା ସ୍ମରଣୀୟ ହେବ ବୋଲି ସେ ଭାବୁଛି ।

ଘ) ସେଦିନ ଅନ୍ଧାର ବର୍ଷାରାତି । ଚାରିଆଡ଼େ ବିଜୁଳି, ଘଡ଼ଘଡ଼ି ସାଙ୍ଗକୁ ଜୋର ଝଡ଼ ପବନ ମଧ୍ୟ ଚାଲିଥାଏ । ପ୍ରକୃତିର ଏପରି ତାଣ୍ଡବଲୀଳା ଭିତରେ ନରେନ୍ଦ୍ରର କଳ୍ପନାରେ ଦୁର୍ଘଟଣାର ଦୃଶ୍ୟ ହିଂସ୍ର ଆନନ୍ଦ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥାଏ ।

୨. ଏ ସମୟରେ ପୁଣି ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ନରେନ୍ଦ୍ରକୁ ଦେଖି ବିନ୍‌ଦିଆ ପ୍ରଥମେ ସାମାନ୍ୟ ବିସ୍ମିତ ହୋଇଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଏ ବାବୁମାନଙ୍କ କଥା ବିନ୍‌ଦିଆକୁ ବେଶ୍ ଜଣା । ଏମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଦିନ ନାହିଁ, ରାତି ନାହିଁ, ଝଡ଼ ନାହିଁ, ବର୍ଷା ନାହିଁ । ବିନ୍‌ଦିଆ ଆଉ କିଛି ନକହି କୁଡ଼ିଆର ଗୋଟିଏ କୋଣରୁ କେଇଖଣ୍ଡ ବିଡ଼ି କାଢ଼ି ନରେନ୍ଦ୍ରକୁ ହାତକୁ ବଢ଼ାଇଦେଲା ।

କ) ନରେନ୍ଦ୍ରକୁ ଦେଖି ବିନ୍‌ଦିଆ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା କାହିଁକି ? (୨)

ଖ) ଏ ବାବୁମାନେ ଏମିତି ବୋଲି ବିନ୍‌ଦିଆ କାହିଁକି ଭାବିଲା ? (୨)

ଗ) ବିନ୍‌ଦିଆର ପରିବାରରେ କେଉଁମାନେ ରହନ୍ତି ? ସେମାନେ କିପରି ଚଳନ୍ତି ଲେଖ । (୩)

ଘ) ନରେନ୍ଦ୍ର ବାରମ୍ବାର ଟ୍ରେନ୍ କଥା ଭାବୁଛି କାହିଁକି ?

Extract-II

କ) ବିନ୍‌ଦିଆ ଜଣେ କମ୍ପାନୀ କର୍ମଚାରୀ । ସେ ପରିବାର ଧରି ସେଠାରେ ଥିବା ବସ୍ତିରେ ଏକ ବସ୍ତା ଛାଉଣି ସେଲ୍‌ରେ ରହେ । ବିନ୍‌ଦିଆ ଜାଣେ କେତେ ଯୁବକ ଏମିତି ନରେନ୍ଦ୍ର ପରି ଦିନରାତି, ଖରାବର୍ଷା ନମାନି କ'ଣ ସବୁ କରୁଥାନ୍ତି । ତେବେ ଆଜିରାତିର ଭୟଙ୍କର ଝଡ଼ବର୍ଷାରେ ନରେନ୍ଦ୍ରକୁ ଏମିତି ଦେଖି ବିନ୍‌ଦିଆ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ।

ଖ) ନକ୍ସଲ୍‌ବାଦୀ ସଂଗ୍ରାମୀମାନେ ଏମିତି ଚଳନ୍ତି । ଏକ ତୀବ୍ର ବିଦ୍ରୋହୀ ମନୋଭାବ ନେଇ ସେମାନେ ସମୟ, ପରିବେଶ କିଛି ମାନନ୍ତି ନାହିଁ । କେବଳ ନରେନ୍ଦ୍ର ନୁହେଁ, ତା ଭଳି କାମ କରୁଥିବା ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତେ ବି ଏମିତି ହୁଅନ୍ତି ।

ଗ) ବିନ୍‌ଦିଆ ପରିବାରରେ ତାର ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ଦୁଇଟି ଛୋଟ ଝିଅ ରହନ୍ତି, କମଳା ଓ ବିମଳା । ବିନ୍‌ଦିଆ ଓ ତାର ସ୍ତ୍ରୀ ଉଭୟେ କାମ କରି ପରିବାର ଚଳାନ୍ତି । ସେମାନେ ଛତିଶଗଡ଼ର ମୂଳ ବାସିନ୍ଦା ।

ଘ) ନରେନ୍ଦ୍ର ନୟନପୁର ଏକସ୍‌ପ୍ରେସ୍‌କୁ ଲାଇନ୍‌ଚ୍ୟୁତ କରି ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟା ମେଘା ନଦୀରେ ପକାଇବା ପାଇଁ ଲାଇନ୍‌ରୁ ଛ'ଟି ଫିସ୍‌ପ୍ଲେଟ୍ କାଢ଼ି ନେଇଛି । ତାହା ହିଁ ତାର ଶ୍ରମିକ ସଂଘର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଥିଲା । ଗାଡ଼ି ଆସିବାର ସମୟ ଯେତେ ପାଖ ହେଉଥିଲା ନରେନ୍ଦ୍ର ସେତେ ଉତ୍ସୁକ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲା । ତେଣୁ ସେ ବାରମ୍ବାର ଟ୍ରେନ୍ କଥା ଭାବୁଥିଲା ।

Extract-III
ତା'ପରେ ମଞ୍ଜୁ ତା' ବାପଘରକୁ ଚାଲିଯାଇଥିଲା, କୌଣସି ପ୍ରତିବାଦ ନକରି । ନରେନ୍ଦ୍ରର ଶ୍ୱଶୁର ନୟନପୁର ଗୁଡ୍ସ-ୟାର୍ଡ଼ରେ ଜଣେ କିରାନି ।

କ) 'ତା'ପରେ' ବାହାପରର କଥା ଲେଖାଯାଇଛି ? (୨)

ଖ) ମଞ୍ଜୁ ବାପଘରକୁ ଗଲା କାହିଁକି ? (୨)

ଗ) ଅତୀତ କଥା ଭାବିଲେ ନରେନ୍ଦ୍ରକୁ ଲଜ୍ଜା ଲାଗେ କାହିଁକି ? (୩)

ଘ) 'ନୟନପୁର ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍' ନରେନ୍ଦ୍ରର ମୁଣ୍ଡ ଭିତରେ ଛୁଟୁଥିଲା କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝୁଛ ? (୩)

କ) ନରେନ୍ଦ୍ର ବାହା ହୋଇଥିଲା । ତାର ସ୍ତ୍ରୀର ନାମ ମଞ୍ଜୁ । ଭଲ ଝିଅଟିଏ । ଏକ ସୁଖୀ ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖି ସେ ଆସିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ନରେନ୍ଦ୍ର ଜୀବନରେ ଶାନ୍ତି ସୁଖର ଚିହ୍ନ ନାହିଁ । ସେ ମଞ୍ଜୁକୁ ଏହି ଦଳରେ ମିଶିବାକୁ ବାଧ କଲା । କିନ୍ତୁ ମଞ୍ଜୁ ଅସମ୍ମତ ହେଲା । ଏହି ଘଟଣାକୁ ତା'ପରେ ବୋଲି ଲେଖାଯାଇଛି ।

ଖ) ନରେନ୍ଦ୍ର ମଞ୍ଜୁକୁ ଏକ ପ୍ରକାର ବାଧ କରି ତଡ଼ି ଦେଲା ପାଖରୁ । ମଞ୍ଜୁର ବାପା ରେଲୱେରେ କାମ କରନ୍ତି । ତେଣୁ ମଞ୍ଜୁ ବାପ ଘରକୁ ଯାଇ ରହିଲା ।

ଗ) ଜୀବନର ଦୁର୍ବଳ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସଂଗ୍ରାମୀ ମଣିଷ ମଧ୍ୟ ଖୋଜେ ଶାନ୍ତି । ଭଲରେ ରହିବାପାଇଁ ସାଥୀ । ନରେନ୍ଦ୍ରର ସ୍ତ୍ରୀ ମଞ୍ଜୁ ଅତି ଭଲ ଝିଅଟିଏ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ନିଷ୍ଠୁର ଭାବରେ ସେ ତାକୁ କାଢ଼ି ଦେଲା, ପୁଣି ସେତେବେଳେ ମଞ୍ଜୁ ସନ୍ତାନ ସମ୍ଭବା ଥିଲା । ସେହି ଅତୀତ କଥା ଭାବି ନରେନ୍ଦ୍ରକୁ ଲଜ୍ଜା ଲାଗେ ।

ଗ) ପାହଡ଼ର ନାଁ "କାଳିଜାଇ" । ସେହିଠାରେ ନୌକା ପିଟି ହୋଇ ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥିବା ଓ ଜାଇର ସଲିଳ ସମାଧି ହୋଇଥିଲା । ଲୋକଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସ ଜାଇର ଆତ୍ମା ଏବେ ବି ସେଠାରେ ଅଛି । ବିପଦ ଆପଦରେ ପଡୁଥିବା ଯାତ୍ରୀ ମାନଙ୍କୁ ଜାଇ ଅଲକ୍ଷ୍ୟରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛି । ସେଥିପାଇଁ ନାଉରୀମାନେ ଯାତ୍ରା କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପାହାଡ଼ ନିକଟରେ ଜୁହାର କରି ସେହି ପାହାଡ଼କୁ "କାଳିଜାଇ" ପାହାଡ଼ କୁହନ୍ତି । ହାତ ଠାରି ସେ ଝଡ଼କୁ ବନ୍ଦ କରି ଦିଅନ୍ତି । ଫଳରେ ଅସଂଖ୍ୟ ଯାତ୍ରା ବିପଦ ମୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ।

ଘ) ସଂଘ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଟ୍ରେନ୍‌କୁ ଲାଇନ୍‌ଚ୍ୟୁତ କରିବାର ଦୁଷ୍କର୍ମଟି କରିଦେଇ ନରେନ୍ଦ୍ର ତାଙ୍କ ଦସ୍ତା ଛାଉଣୀ ଭଙ୍ଗା ଘରକୁ ଫେରି ଆସିଛି, ଯେଉଁଠି ସେ ତା ସାଙ୍ଗ ଶ୍ୟାମଳ ସହିତ ରହେ ।

ସେଠାରେ ଦେଖିଲା ତା'ନାରେ ଚିଠି ଆସିଛି । ମଞ୍ଜୁର ଏବେ ବାପ ଘରେ ରହେ । ତାର ଝିଅଟିଏ ହୋଇଥିଲା । ମନୀଷା । ମଞ୍ଜୁ ଚିଠିରେ ଲେଖିଛି ସେ ଜୁଲାଇ ୨୫ ତାରିଖରେ ନୟନପୁର ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍‌ରେ

ମନୀଷାକୁ ନେଇ ନରେନ୍ଦ୍ର ପାଖକୁ ଆସୁଛି । ତାକୁ ନେବାପାଇଁ ଷ୍ଟେସନକୁ ଆସିବାକୁ ମଞ୍ଜୁ ନରେନ୍ଦ୍ରକୁ ବିନୀତ ଅନୁରୋଧ କରିଛି । ଅଥଚ ସେଇ ନୟନପୁର ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍‌କୁ ଆକ୍ସିଡ଼େଣ୍ଟ କରାଇବାକୁ ନରେନ୍ଦ୍ରର ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ଆଜି । ସେଇଥିପାଇଁ ନରେନ୍ଦ୍ର ମନରେ ଟ୍ରେନ୍‌ରେ ଝଡ଼ ଉଠୁଛି ।

(Poetry Part)

Lesson- 1

ଗରିବର ଦୁର୍ଗାସ୍ତବ

୧. ନଗରେ ନଗରେ ବାଜା ବାଜୁଥିଲା,

ଜମା ହୋଇଥିଲେ କେତେ ଥିଲାବାଲା

ବିଚାରିଲି, ତୁମେ ପାଲଟିଗଲ କି ଆମର ମନ୍ତ୍ରୀ ପରି

ଆସିଥିଲ ମାଆ, ସତେ କି ଚଢ଼ି ଗୋ

ନୂତନ ହାଓ୍ୱା ଗାଡ଼ି ।

କ) ମାଆ କେବେ କେଉଁଠାରୁ କେଉଁ ସ୍ଥଳମାନଙ୍କୁ ପରିଦର୍ଶନରେ ଆସିଥିଲେ ? (୨)

ଖ) ଆମ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ କିପରି ଗସ୍ତ କରନ୍ତି ? (୨)

ଗ) ନୂତନ ହାଓ୍ୱାଗାଡ଼ି କାହିଁକି କୁହା ହୋଇଛି ? (୩)

ଘ) 'ଜଗତ ଜନନୀ' ନାମଟି ଦୁର୍ଗାଙ୍କ ପାଇଁ କାହିଁକି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ ବୋଲି କବି କହିଛନ୍ତି ? (୩)

Extract-I

କ) ଏହା ଦୁର୍ଗାପୂଜାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି କୁହାଯାଇଛି । ସେହି ସମୟରେ ମା' ତିନିଦିନ ପୂଜା ପାଇବାକୁ ଆସନ୍ତି ଏବଂ ଚତୁର୍ଥଦିନ ବିଦାୟ ନେଇଥାନ୍ତି । ଏହି ପୂଜା ସମୟକୁ କବି ତାଚ୍ଛଲ୍ୟ କରି ଏହା ମା'ଙ୍କର ଗସ୍ତ ସମୟ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ହାକିମମାନେ ଗସ୍ତପରେ ଯେପରି ଫେରିଯାଇଥାନ୍ତି ମା' ସେହିପରି ତିନିଦିନ ପୂଜା ପାଇ ବିସର୍ଜନ ଫେରିଯାଆନ୍ତି ।

ଖ) ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ରାଜ୍ୟର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ହାକିମ । ତେଣୁ ସେମାନେ ଯେତେବେଳେ ଆସିଥାନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ସବୁଠାରୁ ଆଡ଼ମ୍ବର ସହିତ ସ୍ୱାଗତ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଦିଆଯାଏ । ସବୁଠାରୁ ଭଲ ଖାଦ୍ୟ ଖାଇବାକୁ ଏବଂ ଭଲ ଜିନିଷ ଉପହାର ଦିଆଯାଏ । ସେହିପରି ମା' ଦୁର୍ଗାଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କଲାବେଳେ ଭଲ ବାଜା ବଜାନ୍ତି, ଭଲ ଭୋଗ କରାନ୍ତି, ମହା ଆଡ଼ମ୍ବରରେ ପୂଜା ସାରି ସେହିପରି ଆଡ଼ମ୍ବରରେ ବିସର୍ଜନ ଦେଇଥାନ୍ତି ।

ଗ) ନୂତନ ହାୱାଗାଡ଼ି ଅର୍ଥାତ୍ ନୂଆ ଉଡ଼ାଜାହାଜ । ଆମ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଯେତେବେଳେ ପରିଦର୍ଶନରେ ବାହାରନ୍ତି କିମ୍ବା ଲୋକମାନେ ଯେତେବେଳେ ବନ୍ୟା, ବାତ୍ୟାରେ ପୀଡ଼ିତ ଥାନ୍ତି, ସେହି ସମୟରେ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଆକାଶ ମାର୍ଗରେ ଉଡ଼ାଜାହାଜରେ ଉଡ଼ିଉଡ଼ି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସାମଗ୍ରୀ ଯୋଗାଇ ଚାଲିଯାଆନ୍ତି ଏବଂ ସେତିକିରେ ସେମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସରିଯାଇଥାଏ ବୋଲି ସେମାନେ ଭାବିଥାନ୍ତି । ସେହିପରି ମା' ଦୁର୍ଗା ସ୍ୱର୍ଗରୁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟକୁ ମହାଆଡ଼ମ୍ବରରେ ଆସି ଆଡ଼ମ୍ବରପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ପୂଜା ପାଇ ସେହିପରି ଫେରିଯାଇଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ବିସର୍ଜନ ବେଳେ ଯେଭଳି ଆଡ଼ମ୍ବର ଭାବେ ବାଜା ବଜାଯାଏ, ନାଚଗୀତ ହୋଇଥାଏ । କବି ତାଙ୍କର ବିଦାୟ ବେଳ ଏବଂ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ବିଦାୟ ବେଳ ଏକ ଭଳିଆ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ।

ଘ) ମା' ସଂସାରର ସବୁଠାରୁ ପ୍ରିୟ ବ୍ୟକ୍ତି । ମା ଯେପରି ତାର ସନ୍ତାନମାନଙ୍କୁ ବୁଝେ ଏବଂ ଠିକ୍ ଭାବେ ସ୍ନେହଶ୍ରଦ୍ଧା ଦେଇଥାଏ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସମାନ ଭାବେ ଦେଖେ ସେହିପରି ଯେ ଜଗତର ମା' ସେ ଦୁନିଆର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସମାନ ଭାବେ ଦେଖିବ ବୋଲି କବି ଆଶା କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତାହା ହେଉନାହିଁ । କାରଣ କେବଳ ସହରବଜାରରେ ପୂଜାର ଏହି ଆଡ଼ମ୍ବର ହେଉଛି ଏବଂ ହୁଏତ ମା' ସନ୍ତୋଷ ଚିତ୍ତରେ ଏହା ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କବି ମା'ଙ୍କୁ 'ଜଗତ ଜନନୀ' ନାମଟି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ।

୨. ନଗରେ ଜନନୀ ! ତୁମକୁ ପୂଜିଲେ
ଯେ ଦେଇ ଅର୍ଘ୍ୟଫୁଲ
ଜାଣିପାରିଲନି ସେଗୁଡ଼ାକ ଖାଲି
ମଣିଷମରାର କଳ !

 କ) କବିଙ୍କ ଭାଷାରେ ସହରମାନଙ୍କର ଦେବୀଙ୍କ ପୂଜା କିପରି ହୁଏ ? (୨)

ଖ) ମଣିଷମରାର କଳ – ମର୍ମ ଲେଖ । (୨)

ଗ) ମଫସଲିଆଙ୍କ ରକ୍ତରେ ଦେବୀଙ୍କର ପୂଜା ହୁଏ କହିବା ଦ୍ୱାରା କ'ଣ ସୂଚନା ଦେଉଛନ୍ତି ? (୩)

ଘ) ମା'ଙ୍କର ଆସନ୍ତା ଗସ୍ତ ପାଇଁ କବି କି ପ୍ରକାର ସ୍ମାରକ ପତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛନ୍ତି ? (୩)

Extract-II

କ) ସହର ବଜାରମାନଙ୍କରେ ଦୁର୍ଗାପୂଜା ପାଇଁ ନାନାପ୍ରକାର ସାଜସଜ୍ଜା ହୁଏ । ମୂଲ୍ୟବାନ ମେଢ଼ ତିଆରି ହୁଏ । ସୁନା ରୂପାର ଅଳଙ୍କାରରେ ଦେବୀଙ୍କୁ ସଜାଇ ଦିଆଯାଏ । କବି ଜାଣନ୍ତି ଯେ ସହରରେ ପୂଜାପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଉଥିବା ଏସବୁ ପଇସା ମଫସଲର ଲୋକମାନଙ୍କଠାରୁ ହିଁ ଆଦାୟ ହୋଇଥାଏ ।

ଖ) 'ମଣିଷମରାର କଳ'ର ପ୍ରକୃତ ଅର୍ଥ ଦରିଦ୍ର ଲୋକଙ୍କର ଶୋଷଣ । ଗାଁ ଗହଳର ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ଅନ୍ୟାୟ ଅଧର୍ମରେ ଅର୍ଥ ଆଦାୟ କରି ସହରର ହାକିମମାନେ ଧନୀ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଯାହାର ପରିଣାମରେ ଗାଁର ଲୋକେ ମୃତ୍ୟୁର ଶିକାର ହୁଅନ୍ତି ।

ଗ) କବି ଗୋଦାବରୀଶ ମହାପାତ୍ର ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ପଷ୍ଟବାଦୀ, ସିଧା ସାଧା ଲୋକ । ସେ ବୁଝନ୍ତି ଯେ ଦୁର୍ଗାପୂଜାର କୌଣସି ଆୟୋଜନ ଗାଁ ଗହଳରେ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । କାରଣ ମଫସଲ ଗାଁର ଗରିବ ଲୋକ ନିଜ ପରିବାର ମୁହଁରେ ଦି'ଓଳି ଦିମୁଠା ଖାଇବାକୁ ଦେଇପାରୁ ନଥିବାବେଳେ ପୂଜାର ଆଡ଼ମ୍ବର କରିବା ଅସମ୍ଭବ । ଗାଁ ଲୋକ ଗରିବ, ଏହାର ଏକମାତ୍ର କାରଣ ସେମାନେ ଦଳିତ ଓ ଶୋଷିତ ବୋଲି କବି କହନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ସେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ସୂଚନା ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ସହରର ଏହି ବାକଚକ୍ୟ ଆୟୋଜନ ମଫସଲିଆଙ୍କ ରକ୍ତ ଚୁପୁଡ଼ାରୁ ହୋଇଛି ।

ଘ) ଏ ବର୍ଷ ମା'ତ ଗାଁ ଗହଳକୁ ଗଲେ ନାହିଁ କାରଣ କେବଳ ସହରମାନଙ୍କରେ ହିଁ ତାଙ୍କ ପୂଜା ହେଲା ବୋଲି କବି ଦେଖିଲେ । ବଡ଼ ହାକିମଙ୍କ ଗସ୍ତ ସମୟରେ ଯେପରି ଲୋକେ ନିଜ ଅଭାବ ଅସୁବିଧା ଜଣାଇ ତାହାର ପ୍ରତିକାରର ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ସ୍ମାରକପତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରନ୍ତି ସେହିପରି କବି ମଧ୍ୟ ମା' ଦୁର୍ଗାଙ୍କୁ ସ୍ମାରକ ପତ୍ର ଦେଉଛନ୍ତି ଯେ ଆସନ୍ତା ଗସ୍ତ କାଳରେ ଯଦି ସେ ସହରକୁ ଆସିବା ଭଳି ମଫସଲ ଗାଁକୁ ବି ନଯାନ୍ତି ତେବେ ତାଙ୍କର ସର୍ବସାଧାରଣ ନିନ୍ଦାକରି 'ନିଆଁଖୁଣ୍ଟା"ରେ ହଇରାଣ କରାଯିବ ।

ଏହା ଜଣାପଡ଼ିବ ଯଦି ମା' ଗାଁ ଲୋକଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱଚ୍ଛଳତାର ଆର୍ଶୀବାଦ ଦେଇ ଧନଧାନ୍ୟରେ କରିଦେବେ । ଫଳରେ ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ମା'ଙ୍କର ସ୍ୱାଗତ ପାଇଁ ଆୟୋଜନ କରିପାରିବ । ମା' ଭୁଲିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ଯେ ହିଁ ଶାଗପାଖଳ ଖାଇ ବି ବଞ୍ଚି ରହିଛନ୍ତି ବୋଲି ଥରକୁ ଥର ଭୋଟ ଦେଇ ସରକାର ଗଢ଼ି ଧନୀ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ତିଆରି କରନ୍ତି ।

ଜଗତେ କେବଳ

Extract-I

୧.　ଅଳକତ ଦ୍ରବ ନୟନେ ବୋଳି

　　　ରସାଳ ଗହଳ ଶାଖାରେ ଖେଳି

　କବଳ କରୁ ତା' କଳିକଳାପ

　　　କାକ କି କରିବ ପଞ୍ଚମାଳାପ

କ) କିଏ ନୟନରେ ଅଳକତ ଦ୍ରବ ବୋଳିବ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ?　　　(୨)

ଖ) କାଉର କୋଇଲି ହେବାର ଅପଚେଷ୍ଟା ତାକୁ କ'ଣ କରିଥାଏ ? (୨)

ଗ) ପଞ୍ଚମାଳାପ କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝ ? (୩)

ଘ) କବିତାଟି କେଉଁ ପ୍ରକାର ଲୋକଙ୍କୁ ଆକ୍ଷେପ କରି ଲେଖାଯାଇଛି ?

କ) କାଉ, କୋଇଲି ହେବାର ଅପଚେଷ୍ଟା କରି ନିଜ ଆଖିରେ ଅଲକତ ଦ୍ରବ ଲଗାଇବ ତେବେ କୋଇଲି ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଖ) କାଉର କୋଇଲି ହେବାର ଅପଚେଷ୍ଟା ତାକୁ ଲୋକହସା କରିଥାଏ । ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କରି ଆମ୍ର ଶାଖାରେ ଖେଳି, ବଉଳ ଫୁଲ ଖାଇ ପଞ୍ଚମ ସ୍ୱରରେ ଗାଇଲେ ମଧ ସେ ଯେଉଁ କାଉକୁ ସେଇ କାଉ ରୂପେ ରହିବ ।

ଗ) କୋଇଲିର ମଧୁର ସ୍ୱରକୁ ପାଞ୍ଚମାଳାପ କୁହାଯାଏ । ଆମ୍ର ଶାଖାରେ ବସି ବଉଳ ଫୁଲ ଖାଇ କୋଇଲି ମଧୁର ସ୍ୱରରେ କୁହୁତାନ ତୋଳି ସମଗ୍ର ପରିବେଶକୁ ମୁଖରିତ କରେ । ସଙ୍ଗୀତ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ସାତୋଟି ସ୍ୱରର ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି । ସେଥିରେ ପଞ୍ଚମ ସ୍ୱରଟି ସଙ୍ଗୀତ ଶ୍ରୋତାମାନଙ୍କୁ ଅପୂର୍ବ ଆନନ୍ଦରେ ବିମୁଗ୍ଧ କରିଥାଏ ।

ଘ) କବିତାଟି କବିଙ୍କୁ ଈର୍ଷା କରୁଥିବା ପୁଣି ବୃଥା ଗର୍ବରେ ଅନ୍ଧହୋଇ ପଡ଼ିଥିବା ଜଳନ୍ତର ରାଜସଭାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଣ୍ଡିତମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଲେଖାଯାଇଛି । ସତ୍ୟର ଲେପ ଦେଇ ମିଥ୍ୟାକୁ କେବେ ସତ୍ୟ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ସମାଜରେ ଏମିତି ଲୋକ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ଅଳ୍ପ ପରିସୀମା ଭିତରେ ରହି ନିଜକୁ ଅନ୍ୟ ନିକଟରେ ବିରାଟ ବୋଲି ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରିଥାଆନ୍ତି । ପୁଣି ସେଥିରେ ସେମାନେ ନିଜର ଗର୍ବ ଓ ଅହଙ୍କାରକୁ ଦେଖିଥାଆନ୍ତି । ଅନ୍ୟମାନେ ତାକୁ ଆଦର କରିବେ କି ନାହିଁ ତାହା ସେମାନେ ବୁଝନ୍ତି ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଏ ପ୍ରକାରର ଲୋକ ଜଗତରେ ଉପହାସି ହୋଇଥାଏ ।

Extract - 2

ଚଞ୍ଚୁ ଚରଣେ ଲଗାଇ ହିଙ୍ଗୁଳ

ନିଜ ତୁଣ୍ଡେ ମଣ୍ଡି ଖଣ୍ଡ ମୃଣାଳ

ଚାଲୁ ପୂର୍ବ ଅଙ୍ଗ ବୁଲାଇ ବକୀ

ତେବେ ସେ ମରାଳୀ ବୋଲାଇବ କି ?

i. ଚଞ୍ଚୁ ଚରଣରେ କିଏ କ'ଣ ଲଗାଇବ ? [2]

ଉତ୍ତର : ଚଞ୍ଚୁ ଚରଣରେ ବଗ ହିଙ୍ଗୁଳ ଲଗାଇବ । ତାହାଦ୍ୱାରା ତା'ର ଥଣ୍ଟ ଓ ପାଦ ନାଲି ଦିଶିବ ଓ ସେ ହଂସୀ ଭଳି ଦେଖାଯିବ ।

ii. ବଗ ଓ ହଂସ ମଧ୍ୟରେ କି ପ୍ରଭେଦ ଅଛି ? [2]

ଉତ୍ତର : ବଗ ଓ ହଂସ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଭେଦ ଅଛି । ଉଭୟଙ୍କର ରଙ୍ଗ ଧଳା ଏବଂ ଉଭୟେ ଜଳଚର ପକ୍ଷୀ । ବଗର ଶରୀର କ୍ଷୀଣକାୟ । ସେ ମାଛ ଖାଏ । କିନ୍ତୁ ହଂସ ଶରୀର ପୃଥୁଳକାର ସେ ପଦ୍ମ ନାଡ଼ ଭକ୍ଷଣ କରେ । ଏଇଭଳି ଦୁହିଁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଭେଦ ଦେଖାଯାଏ ।

iii. ବଗ କ'ଣ କରି ହଂସ ହେବାର ଚେଷ୍ଟାକରି ଉପହାସିତ ହୋଇଥାଏ ? [3]

ଉତ୍ତର : ବଗ, ହଂସ ହେବାର ଆଶା ରଖି ନିଜ ଥଣ୍ଟ ଓ ପାଦକୁ ହଳଦିଆ ବା ହିଙ୍ଗୁଳ ବର୍ଣ୍ଣରେ ରଙ୍ଗକରି, ଥଣ୍ଟରେ ପଦ୍ମ ନାଡ଼ ଧରି ନିଜର ପଛ ଭାଗକୁ ଢଳାଇ ଢଳାଇ ହଂସ ଢଙ୍ଗରେ ଚାଲିଲେ କେହି ତାକୁ ହଂସ ବୋଲି କହିବେ ନାହିଁ ବରଂ ତାକୁ ପରିହାସ କରିବେ ।

iv. ଏପରି ଅପଚେଷ୍ଟାରୁ କେଉଁ ଶିକ୍ଷା ମିଳେ ? [3]

ଉତ୍ତର : ଦୈବଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଅମାନ୍ୟ କରିବାର ଶକ୍ତି ଆମ ପାଖରେ ନାହିଁ । ଯେ ଯାହା ସେ ସେଇଭଳି ଜନ୍ମରୁ ମୃତ୍ୟୁ ଯାଏଁ ହିଁ ରହିବ । ନିଜକୁ ଅନ୍ୟ ରୂପରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରି ସେହିପରି ଆଚରଣ କଲେ ଲୋକହସା ହେବା ସାର ହେବ । ତେଣୁ ଶିକ୍ଷା ମିଳେ ଯେ ଅନ୍ୟ ପରି ହେବାର ଅପଚେଷ୍ଟା ଯେ କରେ ସେ ସମାଜରେ ନିନ୍ଦିତ ଓ ଉପହାସିତ ହୋଇଥାଏ ।

Question Bank With Answer Scheme

Annula Exam, CLASS-IX

SUBJECT : ODIA

Lesson - I
Extract -1

ଗାନ୍ଧାରୀର ଆଶୀର୍ବାଦ

1. ଅରାତି ବିହୀନ କରି ଏ ଧରଣୀ
ବିଜୟର ଟିକା ବହି -
ଫେରି ଆସେ ମାତ, ଦିଅ ଗୋ ଆଶିଷ
କରଗତ କରି ମହୀ ।

(କ) ଉଦ୍ଧୃତ ବକ୍ତବ୍ୟଟି କାହାର ? ସେ କାହାକୁ ଏକଥା କହିଛନ୍ତି ? (୨)

(ଖ) କରଗତ କରିବାର ଅର୍ଥ କ'ଣ ? କିଏ କାହାକୁ କରଗତ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ? (୨)

(ଗ) କବିତାଟିରେ କେଉଁ ଯୁଦ୍ଧ ବିଷୟରେ କୁହାଯାଇଛି ? ଏ ଯୁଦ୍ଧକୁ ଧର୍ମ ଯୁଦ୍ଧ କାହିଁକି କୁହାଯାଇଛି ? (୩)

(ଘ) କବିତାରେ କାହାକୁ କାହିଁ କୋଟି ବିଶ୍ୱର ରାଣୀ କୁହାଯାଇଛି ? (୩)

ଉତ୍ତର

(କ) ବକ୍ତବ୍ୟଟି କୁରୁଚୂଡ଼ାମଣି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନଙ୍କର । ସେ ଯୁଦ୍ଧକୁ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ମାତାଙ୍କ ଆଶୀଷ ନେବା ନିମନ୍ତେ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ଏପରି କହିଛନ୍ତି ।

(ଖ) କରଗତ କରିବାର ଅର୍ଥ ହସ୍ତଗତ କରିବା ବା ନିଜ ଅଧୀନରେ ଆଣିବା । ମହାମାନୀ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ହସ୍ତିନାପୁରକୁ ନିଜ ଅଧିକାରକୁ ଆଣିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ।

(ଗ) କବିତାରେ ବିଶ୍ୱପ୍ରସିଦ୍ଧ ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧ ବିଷୟରେ କୁହାଯାଇଛି । ଏ ଯୁଦ୍ଧକୁ ଧର୍ମଯୁଦ୍ଧ କୁହାଯାଏ । କାରଣ ଜଗତରେ ନ୍ୟାୟ ଓ ଧର୍ମର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଏ ଯୁଦ୍ଧ କୃଷ୍ଣଙ୍କର ପ୍ରରୋଚନାରେ ଧର୍ମକ୍ଷେତ୍ର କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରରେ ଧର୍ମନୀତିରେ ହେଉଥିବାରୁ ଏହାକୁ ଧର୍ମଯୁଦ୍ଧ କୁହାଯାଏ ।

(ଘ) କବିତାରେ ଗାନ୍ଧୀରୀଙ୍କୁ କୋଟି ବିଶ୍ୱର ରାଣୀ କୁହାଯାଇଛି । କୁରୁଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଯେତେବେଳେ ମାତା ଗାନ୍ଧାରୀଙ୍କ ପାଖକୁ ବିଜୟର ଆଶୀର୍ବାଦ ନେବାକୁ ଯାଇଥିଲେ ସେତେବେଳେ ଗାନ୍ଧୀରୀ ତାଙ୍କୁ 'ଅକ୍ଷୟ ହେଉ ପୁଣ୍ୟ ଜଗତେ ଧର୍ମର ହେଉ ଜୟ' ବୋଲି ଆଶୀର୍ବାଦ ଦେଇଥିଲେ । ମା'

ତାଙ୍କୁ ବୁଝାଇ କହିଥିଲେ ଯେ ସେ କେବଳ କୌରବଙ୍କର ମା' ନୁହନ୍ତି । ଆଜି ରଣଭୂମିରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ସମସ୍ତ ବୀର ସନ୍ତାନଗଣଙ୍କର ମା' । ତାଙ୍କ ମନରେ ସର୍ବଦା ସଂସାରରେ ଧର୍ମର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବଜାୟ ରହିବା ନିହାତି ଦରକାର ଥିଲା । ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ କୋଟି ବିଶ୍ୱର ରାଣୀ କୁହାଯାଇଛି ।

2. ଆଶିଷ କି ଅବା ଅଭିଶାପ ଏ ଯେ
ପୁତ୍ର ନ ପାରେ ଜାଣି,
ସହଜ ଗତିରେ ବଚନ ଭାଷଇ
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରର ରାଣୀ ।

(i) ଉଦ୍ଧୃତାଂଶରେ ମାତା-ପୁତ୍ରଙ୍କର ପରିଚୟ ଦିଅ ।

ଉ : ଉଦ୍ଧୃତାଂଶରେ ମାତା ମହାରାଣୀ ଗାନ୍ଧାରୀ । ସେ ହସ୍ତିନାର ରାଜା ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କର ରାଣୀ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଶହେଟି ବୀର ଯୋଦ୍ଧା ପୁତ୍ର ଥିଲେ । ଏଠାରେ ପୁତ୍ର ହେଉଛନ୍ତି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ । ସେ କୌରବମାନଙ୍କର ବଡ଼ ଭାଇ, ଗାନ୍ଧାରୀଙ୍କର ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପୁତ୍ର ।

(ii) ପୁତ୍ର ଆଶୀର୍ବାଦ ଓ ଅଭିଶାପ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ବୁଝିଲେ ନାହିଁ କାହିଁକି ?

ଉ : ପୁତ୍ର ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଜୟଲାଭ କରିବାର ଆଶୀର୍ବାଦ ମାଗିଥିଲେ । ମା' କହିଲେ ନିର୍ଭୟ ମନରେ ଯୁଦ୍ଧ ଲଢ଼ିବାକୁ ଯାଅ । ଧର୍ମର ଜୟ ହେଉ । ଏହା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନଙ୍କୁ ଅଭିଶାପ ପରି ଲାଗିଲା, କାରଣ ସେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ସେ ନିଜେ ଧର୍ମ ପକ୍ଷରେ ନଥିଲେ ।

(iii) 'ସହଜ ଗତିରେ' କହିବା କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝ ?

ଉ : ମନରେ କୌଣସି ଚିନ୍ତା, ଭୟ, ଆଶଙ୍କା ବା କୁଟିଳତା ନଥାଇ କଥା କହିବାକୁ ସହଜ ଗତିରେ କହିବା କୁହାଯାଏ । ଗାନ୍ଧାରୀ ଏହିପରି କହୁଥିଲେ ।

(iv) ରାଣୀଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ଥିଲା ?

ଉ : ରାଣୀଙ୍କ ମନରେ କୌଣସି କୁଟିଳ ଭାବ ନଥିଲା । ସେ ମାନବ ଜାତିର ମଙ୍ଗଳ କାମନା କରୁଥିଲେ । କୌଣସି ପର ଆପଣା ଭେଦଭାବ ତାଙ୍କ ମନରେ ନଥିଲା । ସେ ଭାବୁଥିଲେ ଯିଏବି ସତ୍ୟ ଧର୍ମର ପକ୍ଷ ନେବ ସେ ଜିଣିବ । ତେଣୁ ଯୋଦ୍ଧା ନିଜେ ସ୍ଥିର କରୁ ସେ ଯେଉଁ ପକ୍ଷରେ ଲଢ଼େଇ କରିବ ।

3. ଯାଅ ବୀର ରଣେ, ଦେଉଛି ମେଲାଣି
ନ କର ଦୁଃଖ ଭୟ,
ଅକ୍ଷୟ ହେଉ ପୁଣ୍ୟ ଜଗତେ
ଧର୍ମର ହେଉ ଜୟ ।

(i) ନିର୍ଭୀକ ହୋଇ ଯୁଦ୍ଧଭୂମିକୁ କିପରି ଯାଇପାରିବ ?

ଉ : ଯୁଦ୍ଧକୁ ଯାଉଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯୋଦ୍ଧା ଜିଣିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଯାଏ । କିନ୍ତୁ ସେପରି ନଭାବି ଯଦି ଜଣେ ଯୁଦ୍ଧକୁ ନିଜର ଧର୍ମ ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମନେକରିଯିବ, ଫଳାଫଳ କଥା ବିଚାର କରିବ ନାହିଁ ତେବେ ସେ ନିର୍ଭୀକ ହୋଇଯାଇପାରିବ । ନିଜର ବୀରତାରେ ଲଢ଼ିବ କୌଣସି ଅନୀତ କରିବ ନାହିଁ ।

(ii) ଏ ଯୁଦ୍ଧ ଶେଷରେ ଜଗତର କି ଲାଭ ବା କ୍ଷତି ହେବ ?

ଉ : ଜଗତରେ ବହୁତ ଅନ୍ୟାୟ ଅଧର୍ମ ବ୍ୟାପି ଯାଇଥିଲା । ତାହା ମାନବ ସମାଜ ପାଇଁ ଏକାନ୍ତ କ୍ଷତିକାରକ ହେଉଥିଲା । ଯେପରି ମଇଳା ପାଣିକୁ ଛାଣି ଦେଲେ ପାଣି ଓ ମଇଳା ଅଲଗା ହୋଇଯାଏ ସେହିପରି ଅନ୍ୟାୟ ଅସତ୍ୟ ହ୍ରାସ ପାଇଗଲେ । ଜଗତର ମଙ୍ଗଳ ହୁଏ, ଲାଭ ହୁଏ ।

(iii) ଯୁଦ୍ଧର ପରିଣାମ ବିଷୟରେ ରାଣୀ କାହିଁକି ଭାବିଲେ ?

ଉ : ଗାନ୍ଧାରୀ ହସ୍ତିନାର ମହାରାଣୀ, ଶହେ ପୁତ୍ରର ଜନନୀ । ସମଗ୍ର ରାଜ୍ୟର ସୁଖ ଦୁଃଖ ଭଲ, ମନ୍ଦ ତାଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ । ତେଣୁ ଯୁଦ୍ଧ ଶେଷରେ ପରିଣାମ କ'ଣ ହୋଇପାରେ ଚିନ୍ତା କରିବା ଓ ନ୍ୟାୟ ଏବଂ ଧର୍ମକୁ ପ୍ରେରଣା ଦେବା ତାଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।

(iv) ଏହି ଯୁଦ୍ଧକୁ ଧର୍ମଯୁଦ୍ଧ କୁହାଯାଏ କାହିଁକି ?

ଉ : ଏହି ଯୁଦ୍ଧ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ନାମକ ଯୁଦ୍ଧ ଭୂମିରେ ଲଢ଼ା ଯାଉଥିଲା । କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରର ଅନ୍ୟ ନାମ ଧର୍ମ କ୍ଷେତ୍ର । ଏଠାରେ ଯିଏ ବି ଯାହା ସହିତ ଲଢ଼େଇ କରିପାରେ କିନ୍ତୁ ପରିଣାମରେ ଜୟ ହେବ ଯେଉଁ ପକ୍ଷ ଧର୍ମ ଓ ନ୍ୟାୟ ସପକ୍ଷରେ ଲଢ଼େଇ କରିବେ । ଏହା ଏହି ଯୁଦ୍ଧଭୂମିର ମହାନତା ।

4. ଗାନ୍ଧାରୀ ଦେଲା ଜନନୀ ପ୍ରାଣର
ସୁମହତ ପରିଚୟ
ଅକ୍ଷୟ ହେଉ ପୁଣ୍ୟ ଜଗତେ
ଧର୍ମର ହେଉ ଜୟ ।

(i) ଗାନ୍ଧାରୀଙ୍କ ପରିଚୟ ଦିଅ ।

ଉ : ଗାନ୍ଧାରୀ ହସ୍ତିନାପୁର ରାଜାଙ୍କର ମହାରାଣୀ । ସେ ଶହେ ପୁଅଙ୍କର ଜନନୀ ଥିଲେ । ଅତି ଧାର୍ମିକ ଓ ଶୁଦ୍ଧ ପବିତ୍ର ଚରିତ୍ରର ଥିବାରୁ ତାଙ୍କର ଆଶିଷ ବର ପରି କାମ କରୁଥିଲା ।

(ii) ତାଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱଜନନୀ କୁହାଯାଏ କାହିଁକି ?

ଉ : ଜଣେ ସନ୍ତାନର ମା' ତା'ର ଜନନୀ । ଯିଏ ଏପରି ଚରିତ୍ରର ମା' ହୋଇଥିବ ଯେ ସଂସାରର ଲାଭ କ୍ଷତି, ଭଲ ମନ୍ଦ କଥା ଚିନ୍ତା କରି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବ ତାଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱଜନନୀ କୁହାଯିବ । ଗାନ୍ଧାରୀ ସେହିପରି ଜଣେ ମା' ଥିଲେ । ଯେର ସଂସାରର ସବୁ ମା' ମାନଙ୍କ ହସ କାନ୍ଦ କଥା ଭାବି ପାରୁଥିଲେ, ବୁଝୁଥିଲେ ।

(iii) ଗାନ୍ଧାରୀଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ପାଣ୍ଡବ ଓ କୌରବ ସେନାର ମହତ୍ତ୍ୱ ଲେଖ।

ଉ : ରାଣୀ ଗାନ୍ଧାରୀ ଏପରି ଜଣେ ମା' ଥିଲେ ଯାହାଙ୍କ ଆଖିରେ କେବଳ ନିଜର ଶହେ ପୁଅ ନୁହେଁ, ଧର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ ଲଢୁଥିବା ସବୁ ଯୋଦ୍ଧା ସୈନିକ ତାଙ୍କରି ସନ୍ତାନ ତୁଲ୍ୟ। କୌରବମାନେ ଯେପରି ତାଙ୍କର ସନ୍ତାନ, ପାଣ୍ଡବମାନେ ମଧ ଠିକ୍ ସେହିପରି ତାଙ୍କର ସନ୍ତାନ। ତେଣୁ ଜଣେ ମହାନ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ପାଣ୍ଡବ ଓ କୌରବ ସେନା ସମସ୍ତେ ସମାନ। ସମସ୍ତେ ଆସନ୍ତା ଯୁଗର ଧର୍ମ ଓ ନ୍ୟାୟର ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ଜଣେ ଜଣେ ଶିଳ୍ପୀ।

(iv) ପୁଣ୍ୟ ଅକ୍ଷୟ ହୁଏ କିପରି ?

ଉ : ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଉପରେ ଭକ୍ତି ଓ ବିଶ୍ୱାସ ରଖି ସତ୍ୟ, ଧର୍ମ, ନ୍ୟାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରି ଶୁଦ୍ଧ ନିର୍ମଳ ଜୀବନ କଟାଇଲେ ପୁଣ୍ୟ କ୍ଷୟ ହୁଏ ନାହିଁ।

ନିଜକୁ ସବୁପ୍ରକାର ଦୁର୍ନୀତିରୁ ମୁକ୍ତ ରଖି ଯଦି ନିଜର ଭଲ କରିବା ସହିତ ଅନ୍ୟର କ୍ଷତି ନହେବା ପରି କାମ କରିବ ତେବେ ପୁଣ୍ୟ କ୍ଷୟ ହେବ ନାହିଁ।

କଥା, କାମ, ଚିନ୍ତା ସବୁଥିରେ ଯଦି ନିର୍ମଳ ଭାବନା ରହେ, ଦେଶ ଓ ଜାତିର ବିକାଶରେ ଯଦି ଆମେ ଭାଗ ନେଇପାରୁ ତେବେ ପୁଣ୍ୟ ଅକ୍ଷୟ ହୁଏ।

ଏହିପରି ସଦ୍‌ଭାବନା ମାନ ମନରେ ରଖି ଗାନ୍ଧାରୀ କହିଥିଲେ ଯେ ଏ ଯୁଦ୍ଧ ଶେଷରେ ସତ୍ୟର ଜୟ ଓ ଅସତ୍ୟର ପରାଜୟ ଏବଂ ବିନାଶ ହେବ। ତାହା ଦ୍ୱାରା ସଂସାରରେ ପୁଣ୍ୟ ଅକ୍ଷୟ ହେବ।

5. "ଜନନୀର ପାଦେ ନତକରି ଶିର
ମାଗେ କୁରୁ ଚୂଡ଼ାମଣି
ଶତ୍ରୁ ଶଇନ ପଦେ ଦଳି ଆସେ
ଭିକ୍ଷା ଦିଅ ଜନନୀ।"

(i) କୁରୁ ଚୂଡ଼ାମଣି କିଏ ?

ଉ : କୌରବ ଶ୍ରେଷ୍ଠ, ମହାମାନୀ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ହେଉଛନ୍ତି କୁରୁ ଚୂଡ଼ାମଣି। କୌରବମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଗ୍ରଜ, କୁରୁଶ୍ରେଷ୍ଠ, ମହାପ୍ରତାପୀ, ମହାପରାକ୍ରମୀ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ। ଗାନ୍ଧାରୀ ନନ୍ଦନ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ। ଅହଂସିକ୍ତ, ଅସୂୟା ପ୍ରଣୋଦିତ୍ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ। ଶହେ ଭାଇ ମଧ୍ୟରୁ ଗୌରବ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ। ଅପର ପକ୍ଷରେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ଚରିତ୍ର ମାନୀ ଓ ଗର୍ବୀ। ସବୁ କଳହର ମୂଳ କାରଣ। କୌରବ କୁଳର ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଭ୍ରାତା, ପିତାମାତାଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଅନାଗ୍ରହୀ ଭାବ। ବିନା ଯୁଦ୍ଧରେ ସୂଚ୍ୟଗ୍ର ମେଦିନୀ ନଦେବା ଲାଗି ନିଷ୍ପତ୍ତି, ଯାହାର ପରିଣତିରେ ଭୟାବହ ଯୁଦ୍ଧ, ରକ୍ତପାତରେ ରକ୍ତନଦୀ ପ୍ରବାହିତ।

(ii) ଜନନୀ ବୋଲି କାହାକୁ କୁହାଯାଇଛି ?

ଉ : ସ୍ନେହଶୀଳା ଜନନୀ ଗାନ୍ଧାରୀ, ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ପତ୍ନୀ ଗାନ୍ଧାରୀ, ଶତପୁତ୍ରର ଜନନୀ ଗାନ୍ଧାରୀ। ସତ୍ୟବତୀ ଅନୁପମ ଚରିତ୍ରର ଅଧିକାରିଣୀ ଗାନ୍ଧାରୀ। ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଲାଗି ସୋହାଗିନୀ ପତିବ୍ରତା ଗାନ୍ଧାରୀ, ସବୁଦିନ ଲାଗି ଚକ୍ଷୁରେ ଆବରଣ ଦେଇଥିବା ଗାନ୍ଧାରୀ। ସମର୍ପିତ ଆଉ ନିଷ୍କଳଙ୍କ ଚରିତ୍ରର ଆଧାରସିକ୍ତା ମା' ଗାନ୍ଧାରୀ। ସତ୍ୟନିଷ୍ଠ, ସମଭାବପନ୍ନା ମାତୃ ହୃଦୟ ଧାରିଣୀ ଜନନୀ ଗାନ୍ଧାରୀ। ଅମୃତ ଚରିତ୍ରର ନାରୀ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ମା' ଗାନ୍ଧାରୀ ସତ୍ୟ ସନ୍ଧ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ପରି ସଦାସର୍ବଦା ଗାନ୍ଧାରୀ ସତ୍ୟ ଆଉ ଧର୍ମର ଜୟଗାନ କରିଛନ୍ତି।

(iii) 'ଅକ୍ଷୟ ହେଉ ପୁଣ୍ୟ ଜଗତେ'ର ଅନ୍ତଃସ୍ୱର କ'ଣ ?

ଉ : ଗାନ୍ଧାରୀ ଚରିତ୍ର ମହାଭାରତରେ ଏକ ଅନୁପମ ସୃଷ୍ଟି। ପୁଣ୍ୟ ସବୁ ଯୁଗରେ ପବିତ୍ର, ସତ୍ୟ ଅକ୍ଷୟ। ସତ୍ୟ କାଳଜୟୀ, ପୁଣ୍ୟ ରସୋତୀର୍ଣ୍ଣ। ପୁଣ୍ୟ ଭାବ ଗମ୍ଭୀର, ପୁଣ୍ୟ ଜଗତ୍‌ଜିତା, ପୁଣ୍ୟ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ, ପୁଣ୍ୟ ଶ୍ରେଷ୍ଠ। ଗୋଟିଏ ପଟେ ଧର୍ମ, ସତ୍ୟ ଆଉ ପୁଣ୍ୟ, ଆଉ ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷରେ ଅଧର୍ମ, ଅସତ୍ୟ ଆଉ ପାପ। ଏହି ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ଅବସ୍ଥାରେ ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧ। କିନ୍ତୁ ସବୁବେଳେ ଧର୍ମର ଓ ପୁଣ୍ୟର ଜୟ ବୋଲି ଇତିହାସ କହେ। ମା' ଗାନ୍ଧାରୀ ଜାଣନ୍ତି କୌରବ କୁଳ ଅଧର୍ମ ଆଉ ଅସତ୍ୟର ପଦାଚାରୀ ଔଦ୍ଧତ୍ୟ ଓ ଅହଂକାରର ବଶବର୍ତ୍ତୀ। ତେଣୁ ସତ୍ୟଧର୍ମା ଗାନ୍ଧାରୀ ଧର୍ମ ଓ ପୁଣ୍ୟର ଜୟ ହେଉ ବୋଲି ଦୃଢ଼ ସ୍ୱରରେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନଙ୍କୁ ଆଶିଷ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି।

(iv) ମା' ଗାନ୍ଧାରୀ ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧର ଭୟାବହ ପରିଣତି ସମ୍ପର୍କରେ କ'ଣ କହିଛନ୍ତି ?

ଉ : ମା' ଗାନ୍ଧାରୀଙ୍କ ଚରିତ୍ର ଏକ ବିରଳ ଚରିତ୍ର। ମାତୃତ୍ୱର ସଂଜ୍ଞା ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଏକ ନୂତନ ସଂଜ୍ଞା । ସେ ବିଶ୍ୱ ମାତୃତ୍ୱର ଉଦାହରଣ। ସର୍ବଜନାଦୃତ ମାତୃତ୍ୱର ପରାକାଷ୍ଠା ପ୍ରତିପାଦିତ କରିଅଛନ୍ତି। ସେ କୁରୁଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନଙ୍କୁ ବୁଝାଇ କହିଅଛନ୍ତି ଯେ, ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧରେ ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷର ଜୟ ଓ ଅନ୍ୟପକ୍ଷର ପରାଜୟ। ଉଭୟ ପକ୍ଷ କେବେ ଜୟଲାଭ କରିବେ ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ଯୁଦ୍ଧରେ ଉଭୟ ପକ୍ଷର ଯୋଦ୍ଧାଙ୍କର କ୍ଷତି ହେବା ଧ୍ରୁବ ସତ୍ୟ। କିଏ ବା ଆହତ ହୋଇପାରନ୍ତି ଆଉ କିଏ ବା ନିହତ ହୋଇପାରନ୍ତି। ତେଣୁ ସେ ବିଶ୍ୱଚେତନାରେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ କହିଅଛନ୍ତି, ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନର ମୃତ୍ୟୁ ତାଙ୍କ ପ୍ରାଣରେ ଯେତିକି ଦୁଃଖ ଦେବ, ଅର୍ଜ୍ଜୁନଙ୍କ ନିଧନ ମଧ ସେତିକି କାତରତା ସୃଷ୍ଟି କରିବ ତାଙ୍କ ପ୍ରାଣରେ। କୌରବ ଶହେଭାଇ ତାଙ୍କର ଯେପରି ପୁତ୍ରବତ୍, ପାଣ୍ଡବ ପାଞ୍ଚଭାଇ ମଧ ତାଙ୍କର ତତ୍ତୁଲ୍ୟ ପୁତ୍ର ସମାନ।

କାଳିଜାଇ

1. "ପାରିକୁଦ ବୋଲି ରାଇଜ ପୁଣି ସେ
ଚିଲିକା ମଝିରେ କାହିଁ,
କୋମନ୍ତେ ମୂର୍ଚ୍ଛିଲ ଝିଅକୁ ବାପା ହେ,
ଏତେ ଦୂରେ ଦେବା ପାଇଁ !"

(i) ପାରିକୁଦ କେଉଁଠାରେ ଅବସ୍ଥିତ ? ଝିଅର ସେ ସ୍ଥାନ ବିଷୟରେ ଅଭିଯୋଗ ଅଛି କାହିଁକି ?

ଉ : ପାରିକୁଦ ଚିଲିକା ହ୍ରଦରେ ଥିବା ଏକ ଛୋଟ ଦ୍ୱୀପ। ଝିଅ ଜାଇ, ସେ ସ୍ଥାନ ବିଷୟରେ କିଛିବି ଜାଣେ ନାହିଁ। ସେଠାକୁ ଯିବା ପାଇଁ ସେ ପ୍ରଥମ ଥର ଡଙ୍ଗାରେ ବସିଛି। ଭୟାର୍ତ୍ତ ହୋଇ ହୋଇ ସେ ଭାବୁଛି ତା ବାପା ମା ବରଂ ଜନ୍ମରୁ ତାକୁ ମାରି ଦେଇଥାନ୍ତେ, କାହିଁକି ଏମିତି ଅଜଣା ଜାଗାକୁ ତାକୁ ଠେଲି ଦେଉଛନ୍ତି।

(ii) ଜାଇ ନିଜକୁ ନିରେଖ ଜନ କହିଛି କାହିଁକି ?

ଉ: ଆଗ ବେଳେ ଓଡ଼ିଆ ଘରର ଝିଅଟିଏ ନିଜର ବାହାଘର ବିଷୟରେ ପଦେ କଥା କହିବାର ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଉ ନଥିଲା। ତା'ର ଶାଶୁଘର, ବର କୌଣସି ବିଷୟରେ ବି କିଛି ହେଲେ ଧାରଣା ନଥିଲା। ଏପରିକି ବାହା ହୋଇ ଶାଶୁଘରକୁ ଯିବା ପରେ ଜୀବନରେ କେବେ ପୁଣି ବାପ ଘରକୁ ଆସିବକି ନାହିଁ ଜାଣୁ ନଥିଲା। ଏସବୁ କଥା ଭାବି ଭାବି ଜାଇ ନିଜକୁ ନିରେଖ ବା ନିରାଶ୍ରୟ ମନେକରିଛି।

(iii) ତା'ବର ବିଷୟରେ ସେ କ'ଣ କହିଛି ?

ଉ : ଜାଇ ତା ବରକୁ ଚିହ୍ନେ ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ଏହି ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଅପସନ୍ଦ କରି କହୁଛି ଯେ ଯେଉଁ ପିଲାକୁ ତା'ର ବର ଭାବରେ ବାପା ବାଛିଲେ ତା'ର ରୂପ, ଗୁଣ ଧନ କ'ଣ ଏମିତି ଭଲ ଦେଖିଲେ ଯେ ତା'ର ବାପାମାଆ ଝିଅକୁ ଚିଲିକା ମଝିକୁ ନିଃସହାୟ କରି ପଠାଉଛନ୍ତି। ବିଚାରୀ ଜାଇ ଦୁଃଖରେ ଭୟରେ ବିକଳ ହୋଇ କାନ୍ଦୁଛି।

(iv) ଶୈଶବରେ ତାକୁ ମାରି ଦେଇଥିଲେ ଭଲ ହୋଇଥାନ୍ତା ବୋଲି ଜାଇ କାହିଁକି କହିଛି ?

ଉ : ଜାଇ ଭାବୁଛି ବଡ଼ ହୋଇ ଭଲ ମନ୍ଦ ଦୁଃଖ ସୁଖ ସବୁ ବୁଝିପାରିବା ଭଳି ହେଇଗଲା ପରେ ତାକୁ ଏମିତି ଯନ୍ତ୍ରଣା କାହିଁକି ଦେଉଛନ୍ତି ? ବରଂ ଶିଶୁକାଳରୁ ମାରି ଦେଇଥିଲେ ସେ କିଛି ବି ଦୁଃଖ ଜାଣି ନଥାନ୍ତା। ଏବେ ଯୁବତୀ ଜାଇ ଜୀବନ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ବୁଝିବା ପରେ ତା ପ୍ରତି ଏମିତି ନିଷ୍ଠୁରତା ତାକୁ ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ ହେଉଛି।

2. "ଭଲକରି ନାଆ ବୁହାରେ ନାଉରି
ଝିଅକୁ ମାଡୁଛି ଡର
ଗଡେ ଗଡ଼ଲୋକେ ଚାହିଁ ବସିଥିବେ
ଝିଅ ଯିବ ଶାଶୁଘର।"

(i) ଜାଇର ବାପା ନାଉରିକୁ କ'ଣ ନେହୁରା ହେଉଛି ?

ଉ : ଜାଇ ବାପ ଘର ଛାଡ଼ି ଶାଶୁ ଘରକୁ ଯାଉଛି। ମଝିରେ ଚିଲିକାର ନୀଳ ଜଳରାଶି ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଡଙ୍ଗାରେ ବସି ଶାଶୁଘରକୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ। ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ଜାଇ ଡଙ୍ଗାରେ ବସିଛି। ଡଙ୍ଗାରେ ବସିବା ଅନୁଭୂତି ଆଗରୁ ନାହିଁ ତା'ର। ତେଣୁ ସେ ଭୟରେ ଆତୁର। ସେଇଥିପାଇଁ ଜାଇର ବାପା ନାଉରିଆକୁ ନେହୁରା ହୋଇ ଖୁବ୍ ହୁସିଆରି ଆଉ ସତର୍କତାର ସହିତ ନାଆ ବାହିବାକୁ କହୁଛି।

(ii) ଝିଅକୁ କେଉଁମାନେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବେ ?

ଉ : ଝିଅ ଜନମ ପରଘରକୁ। ତା' ନାରୀତ୍ୱର ସାର୍ଥକତା ଆସେ ଶାଶୁ ଘରକୁ ଯିବାରେ। ତେଣୁ ସାଧାରଣତଃ ବୋହୂକୁ ଅତି ଆଗ୍ରହର ସହିତ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାଆନ୍ତି ଶାଶୁଘରର ଲୋକମାନେ। ତେଣୁ ଶାଶୁ ଘରର ଗଡ଼ରେ ଗଡ଼ଲୋକମାନେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବେ ବୋଲି ବାପା ନାଉରିଆକୁ କହୁଛି। ଯେତେଶୀଘ୍ର ଚିଲିକା ପାରିହେଲେ ଶାଶୁଘର ଗଡ଼ ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ଜାଇର ସାକ୍ଷାତ ହେବ।

(iii) କେଉଁଠାରୁ ପବନ ବହୁଛି ବୋଲି କବିତାରେ କୁହାଯାଇଛି ?

ଉ : ନାଉରିଆ ଅତି ସତର୍କତାର ସହିତ ଡଙ୍ଗା ବାହୁଛି ବୋଲି କହିଅଛି। ନାଆର ତଳେଇକି ପବନ ମୁହାଁ କରି ଠିଆ କରିଛି। ମାମୁଁ ଭଣଜା ପାହାଡ଼ କ'ଣରୁ ସୁଲୁସୁଲିଆ ପବନ ବହି ଡଙ୍ଗାକୁ ଧାରକୁ ବାହିନେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛି।

(iv) ଜାଇକୁ ଶାଶୁଘରକୁ ଯିବା ପାଇଁ କେତେ ବାଟ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ?

ଉ : ଜାଇର ବାପା ବ୍ୟସ୍ତତା ଭିତରେ ସନ୍ତୁଳି ହୋଇଛି। ସମୟ ସେତେବେଳକୁ ଦଶ ଘଡ଼ି ହୋଇଗଲାଣି। ଖରାଟା ଚାଇଁ ଚାଇଁ ମାରୁଛି। ଜାଇର ଶାଶୁଘରକୁ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ପାଞ୍ଚ କୋଶ ବାଟ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ। ସୀମିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ନିରାପଦରେ ନ ପହଞ୍ଚିଲେ ବିପଦ ମାଡ଼ି ଆସିବାର ଯଥେଷ୍ଟ ସମ୍ଭାବନା ଥିବାର ଅନୁଭବ କରୁଛି ଜାଇର ବାପା।

3. "ଘଣ୍ଟ ଶିଳା ଶିଖେ ଚାହିଁ ସେ କହନ୍ତା
ଦିଅରେ ମେଲାଣି ମୋତେ
ଭେଟ ଆଉଦିନେ ନୋହିବ ଜୀବନେ
ଯାଉଛି ଘୋର ବନସ୍ତେ।"

(i) ଘଣ୍ଟଶିଳାର ଶିଖର ଦେଶକୁ ଦେଖି ଜାଇ କ'ଣ କହୁଛି ?

ଉ : ଜାଇ ଅତୀତର ସ୍ମୃତିକୁ ମନେ ପକାଇ ଭାଳି ହେଉଅଛି । ଘଣ୍ଟଶିଳା ପାହାଡ଼ ଜାଇର ବହୁଦିନର ପରିଚିତ ପାହାଡ଼ ଘଣ୍ଟଶିଳାକୁ ସମ୍ବୋଧନ କରି ମେଲାଣି ଦେବାକୁ ନେହୁରା ହୋଇଛି । ବିନମ୍ର ପ୍ରଣତି ଜଣାଉଛି ଘଣ୍ଟଶିଳା ପାଖରେ । ଆଉ ସେ ପୁଣି ଜୀବନରେ ଘଣ୍ଟଶିଳାକୁ ଦେଖିପାରିବକି ନାହିଁ ବୋଲି ନିଜର ସମୀକ୍ଷା କରିଛି । ତେଣୁ ଶାଶୁଘରକୁ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ତାକୁ ମେଲାଣି ଦେବାକୁ ପ୍ରଣିପାତ କରିଛି ।

(ii) ଜାଇ କେଉଁ ନଈ କଥା ମନେ ପକାଇଛି ?

ଉ : ଜାଇର ସ୍ମୃତିପଟରେ ଭାସି ଉଠିଛି ସାଳିଆ ନଈର କଥା । ସେଇ ସାଳିଆ ନଈରେ ପ୍ରତିଦିନ ଗାଧୁଆପାଧୁଆ କରିଥାଏ । ସେଇ ନଈର ଧାରରେ ବେଳେବେଳେ ପହଁରିଥାଏ । ତା'ର କୂଳରେ ଜାଇ ଅନେକ ସମୟ ବିତରଣ କରିଥାଏ । ତା'ରି କୂଳରେ ସ୍ନାନ ସାରି ଜାଇ ଘରକୁ ଫେରିଥାଏ ବୋଲି ସ୍ମରଣ କରିଛି ନାଆର କୋଣରେ ବସି । ହେଲେ ଆଜି ଶାଶୁଘରକୁ ଆସିବା ଦିନ ସାଳିଆ ନଈ ସହିତ ତା'ର ଦେଖା ହୋଇନାହିଁ । କାରଣ କାଳିଅନ୍ଧାରରୁ ସେ ଯାତ୍ରା କରିଛି । ସାଳିଆ ନଈର ଖୁବ୍ ଖ୍ୟାତି, ଖୁବ୍ ଯଶ । ତିନି କୋଡ଼ି କୋଶରୁ ଲୋକେ ସାଳିଆ ନଈକୁ ଜାଣନ୍ତି ବୋଲି ମନେ ପକାଇଛି ।

(iii) ଜାଇ ଭଗବତୀ ପାଠ ସମ୍ପର୍କରେ କ'ଣ କହିଅଛି ?

ଉ : ସାଳିଆ ନଈ କୂଳରେ ଭଗବତୀ ଠାକୁରାଣୀଙ୍କ ପୀଠ କେଉଁ କାଳରୁ ରହିଆସିଅଛି । ସେ ଠାକୁରାଣୀ ଜଗତ ତାରିଣୀ ବୋଲି ଖୁବ୍ ଖ୍ୟାତି ତା'ର । ଦୀନ, ଦୁଃଖୀରଙ୍କଙ୍କର ସେ ସାହା ଭରସା । ଅନ୍ତତଃ ପକ୍ଷେ ଶାଶୁ ଘରକୁ ଗଲାଦିନ ସେହି ଭଗବତୀ ଠାକୁରାଣୀଙ୍କ ପାଖରେ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ସାହା ଭରସା ହେବାକୁ ଭକ୍ତି ନୈବେଦ୍ୟ ସିକ୍ତ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥାନ୍ତା । ସେତକ ଜାଇ କରିପାରିନାହିଁ ବୋଲି ଅତି ଦୁଃଖ ପ୍ରକାଶ କରିଛି ।

(iv) କିଏ ଲୁଚିଗଲା ବୋଲି ଜାଇ ଦୁଃଖ ପ୍ରକାଶ କରିଛି ?

ଉ : ନାଆ ଗତି କରିଚାଲିଛି ସମତାଳରେ ଜାଇର ଚିନ୍ତା ଶୀଳତାର ଗତିରେ । ଦଣ୍ଡକ ମାତ୍ରକେ ନାଆ ଆସି ଚଢ଼େଇହଗା ପାହାଡ଼ ତଳେ ପହଞ୍ଚିଯାଇଛି, ଯେଉଁଠୁ ଘଣ୍ଟଶିଳା ଆଉ ଦେଖାଯାଉ ନାହିଁ । ଘଣ୍ଟଶିଳା ପାହାଡ଼ ଆଉ ସାଳିଆ ନଈ ବହୁ ଦୂରରେ ରହିଗଲାଣି ବୋଲି ଜାଇ ମନ ଦୁଃଖ କରିଛି ।

ମହିମା

(ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେର)

1. ଉଚ୍ଚେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ନମ୍ର ହୋଇଥାନ୍ତି

ସତତ ମହତଜନ

ରବିଶଶୀ, ତାରା କେଡ଼େ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱେ ସ୍ଥିତ

ସମସ୍ତେ ନତବଦନ ।

(କ) ଉଚ୍ଚ ଆସନରେ ଥାଇ ମହତ ବ୍ୟକ୍ତି କିପରି ବ୍ୟବହାର ଦେଖାନ୍ତି ?

ଉ : ଉଚ୍ଚ ଆସନରେ ଥାଇ ମହତ ବ୍ୟକ୍ତି ସର୍ବଦା ନିଜର ନମ୍ରତା ଗୁଣ ପ୍ରକାଶ କରିଥାଏ । ଯେତେ ଉଚ୍ଚ ପଦବୀରେ ରହିଲେ ମଧ୍ୟ ନମ୍ରତା ସେମାନଙ୍କର ଭୂଷଣ । ନମ୍ର ବ୍ୟବହାର କରି ସମସ୍ତଙ୍କଠାରୁ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ସମ୍ମାନ ପାଇଥାନ୍ତି ।

(ଖ) ମହିମା କବିତାରେ କେଉଁ ବିଷୟକୁ ପ୍ରତିଫଳନ କରିବାକୁ କବି ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି ?

ଉ : "ମହିମା କବିତାରେ କବି ପ୍ରକୃତି ମାଧ୍ୟମରେ ମହତଲୋକର ଚରିତ୍ରକୁ ପ୍ରତିଫଳନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି, ମହତ ବ୍ୟକ୍ତି କେତେ ବିପଦ ପରୀକ୍ଷା ଆସିଲେ ବି ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଓ ସହନଶୀଳତା ଦ୍ୱାରା ସବୁର ସମ୍ମୁଖୀନ କରିଥାଏ, ପ୍ରକୃତିର ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟକୁ ସେ ମହତ୍ ବ୍ୟକ୍ତିର ଉତ୍ତମ ଗୁଣ ସହ ତୁଳନା କରିଛନ୍ତି ।

(ଗ) କେଉଁମାନେ ଉଚ୍ଚରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ମୁଖ ତଳକୁ ଥାଏ ? ଏଥିରୁ ଆମେ କ'ଣ ଶିଖିଥାଉ ?

ଉ : ରବି, ଶଶୀ, ତାରା ଆମଠାରୁ ବହୁତ ଉଚ୍ଚରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ନତ ମସ୍ତକ ହୋଇ ପୃଥିବୀକୁ ଅନାଇ ରହିଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଆମେ ନମ୍ରତା ପରି ଏକ ସୁନ୍ଦର ଗୁଣ ଶିଖିଥାଏ, ଯେଉଁ ଗୁଣ ମଣିଷ ପାଖରେ ଥିଲେ ତାହା ତାକୁ ମହାନ ବ୍ୟକ୍ତି ହେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ ।

(ଘ) କେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ନୀଚତାର ପରିଚୟ ମିଳିଥାଏ ? ସେହିପରି କାର୍ଯ୍ୟକଲେ କି ଫଳ ମିଳିଥାଏ ?

ଉ : ମହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଚରିତାର୍ଥରେ ମିଥ୍ୟା ଦୋଷାରୋପ କଲେ କୌଣସି ଫଳ ମିଳି ନଥାଏ, କେବଳ ନିଜର ନୀଚତାର ପରିଚୟ ମିଳିଥାଏ । ସେହିପରି ନୀଚତାର କାର୍ଯ୍ୟକଲେ କୌଣସି ମହତକାର୍ଯ୍ୟ ହାସଲ ହୁଏ ନାହିଁ ବରଂ ମହିମାର ବୃଥା ବ୍ୟୟ ଅର୍ଥାତ୍ ମହିମାର ହ୍ରାସ ହୋଇଥାଏ ।

2. "ପରେ ଅପକୃତ ହେଲେହେଁ ମହତ

କରୁଥା'ନ୍ତି ଉପକାର,

ଘନ ଗ୍ରାସେ ରବି ରବି ଜରା କୃଷ୍ଣ

ବାଷ୍ପରେ ଘନ ସଞ୍ଚାର ।"

(i) ମହତଜନମାନେ ସାଧାରଣତଃ କିପରି ବ୍ୟବହାର ଦେଖାଇଥା'ନ୍ତି ?

ଉ : ମହତଜନମାନେ ସାଧାରଣତଃ ସର୍ବଦା ଉଚ୍ଚରେ ରହିଥାନ୍ତି ହେଲେ ସେମାନେ କେବେ ଆତ୍ମବଡ଼ିମା

ଦେଖାଇ ନଥାନ୍ତି । ଗୁଣୀ ଓ ମହତ୍ ଲୋକମାନେ ସ୍ୱଭାବରେ ନମ୍ର ଓ ଅବନତମୁଖୀ । ସେମାନେ ସାଧାରଣତଃ ନମ୍ର, ଶାନ୍ତ ଆଉ ନମ୍ର ସ୍ୱଭାବରେ ଠିକ୍ ଯେପରି ସୂର୍ଯ୍ୟ, ଚନ୍ଦ୍ର ଓ ତାରାମାନେ ଏତେ ଉଚ୍ଚରେ ରହି ଅବନତ ମୁଖୀ ହୋଇ ପୃଥିବୀବାସୀ ତଥା ଉଦ୍ଭିଦ ଜଗତର ଉପକାର ସାଧନ କରିଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ଅବନତ ମୁଖୀ ନହେଲେ ଜୀବଜଗତ ଜୀବନ ଧାରଣ କରିବା ଅସମ୍ଭବ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି । ସୁତରାଂ କବି ମଣିଷ ସମାଜକୁ ନତବଦନ ହେବାକୁ ଦେଇଅଛନ୍ତି ।

(ii) ମହତଜନମାନେ ପରକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାରେ କ'ଣ ହୋଇଥା'ନ୍ତି ?

ଉ : ବାସ୍ତବରେ ମହତ ଲୋକମାନେ ପରର ଉପକାର କରିବାକୁ ଯାଇ ବିପଦ ସାଗରରେ ବୁଡ଼ିଥା'ନ୍ତି । ନିଜେ କଷ୍ଟରେ ରହି ଅନ୍ୟର ଉପକାର କରିଥା'ନ୍ତି । ନିଜେ ଦୁଃଖରେ ରହି ଦୁଃଖୀଜନମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି । ନିଜେ ବିପନ୍ନ ହୋଇ ଅନ୍ୟକୁ ଆନନ୍ଦ ଦେଇଥାନ୍ତି । ନିଜେ ଉପବାସ ରହି ଅନ୍ୟକୁ ଅନ୍ନଦାନ କରିଥାନ୍ତି । ଠିକ୍ ଯେପରି ପଥିକ, ତୃଷ୍ଣା ନିବାରଣ ପାନ୍ଥଶାଳାର ସାହାଯ୍ୟ ନେଇଥାନ୍ତି । ପଥିକ ପାନ୍ଥଶାଳାରେ ରହି ପଥ କଷ୍ଟ ତଥା ଯାତ୍ରା ଦୁଃଖକୁ ଅପମୋହନ କରିଥାଏ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ମରୁଯାତ୍ରୀମାନେ ବୃକ୍ଷ ଛାଇରେ ବସି ଦୁଃଖ କଷ୍ଟକୁ ଲାଘବ କରିଥାନ୍ତି । ମହତଜନମାନେ ଅପକୃତ ହେଲାବେଳେ ଦୁଃଖିଜନମାନେ ଉପକୃତ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

(iii) ଦରିଦ୍ର ଲୋକମାନଙ୍କର ଉନ୍ନତି ଦେଖିଲେ ମହତଜନମାନେ କ'ଣ ଅନୁଭବ କରିଥାନ୍ତି ?

ଉ : ମହତଜନମାନେ ସାଧାରଣତଃ ସ୍ୱଭାବରେ ଉଦାର ଆଉ ଆର୍ଦ୍ର ଚରିତ୍ରର । ତେଣୁ ଦରିଦ୍ର ଲୋକମାନଙ୍କର ଉନ୍ନତିରେ ସେମାନେ ଈର୍ଷାପରାୟଣ ନହୋଇ ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କରିଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ସନ୍ତୋଷ ଲାଭ କରନ୍ତି ଅନ୍ୟର ବୃଦ୍ଧରେ । ଏଥିସହିତ କବି ଏକ ତୁଳନାତ୍ମକ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରିଅଛନ୍ତି । ଦିବସର ବୃଦ୍ଧିରେ, ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ପ୍ରିୟା କମଳିନୀ ଯେପରି ବିକାଶ ଲାଭ କରିଥାଏ ଠିକ୍ ସେହିପରି ଅନ୍ୟର ଉନ୍ନତିରେ ମହତଜନ ବା ସାଧୁଜନମାନେ ଈର୍ଷାପରାୟଣ ନହୋଇ ସ୍ୱତଃ ପ୍ରବୃତ୍ତ ଭାବରେ ଉତ୍‌ଫୁଲ୍ଲିତ ତଥା ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କରିଥା'ନ୍ତି ।

(iv) ଜଗତର ହିତ ସାଧନ ପାଇଁ ମହତ ଲୋକ କ'ଣ କରିପାରନ୍ତି ?

ଉ : ଜଗତର ହିତ ଲାଗି ମହତଜନମାନେ ଜୀବନ ଦାନ କରିପାରନ୍ତି । ଜୀବନ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିବା ମହତଜନମାନଙ୍କର ବାସ୍ତବ ଚିନ୍ତାଧାରା ହୋଇଥାଏ । ସେ ଜଗତର ମଙ୍ଗଳ କାମନା କରିଥାନ୍ତି ସର୍ବଦା । ଜଗତର ହିତ ଲାଗି ସବୁକିଛି ତୁଚ୍ଛ କରିପାରନ୍ତି, ଏପରିକି ଜୀବନ ଦେବାକୁ ବାଜି ଲଗାଇଥାନ୍ତି, ଠିକ୍ ଯେପରି ଚନ୍ଦ୍ରମା ନିଜର ଶରୀରକୁ ଅପଘନ କରି ପୃଥିବୀପୃଷ୍ଠକୁ କିରଣ ବିତରଣ କରିଥାଏ, ପୃଥିବୀ ପୃଷ୍ଠକୁ ଶୀତଳ କିରଣ ବିଛୁରିତ କରିଥାଏ । ପୃଥିବୀ ପୃଷ୍ଠକୁ ଶାନ୍ତି ଆଉ ସ୍ନିଗ୍ଧ କିରଣରେ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳମୟ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ ।

3. ବିପଦ ସାଗରେ ବୁଡ଼ନ୍ତି ମହତ
ବିପନ୍ନ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ
ତୃଷାତୁର ପାନ୍ଥ ତୃଷା ନାଶେ ପାନ୍ଥ
ତରୁ ମରୁଭୂମେ ଥାଇ ।

(କ) କବି ମହତ ଜନକୁ କି ଭଳି ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି ? (୨)

(ଖ) କବିତାଟିର ନାମ କାହିଁକି "ମହିମା ରଖାଯାଇଛି ? (୨)

(ଗ) ପାନ୍ଥତରୁ କ'ଣ ? ଏହା ତୃଷାର୍ତ୍ତ ପଥିକର ତୃଶା ଦୂର କରେ କିପରି ? (୩)

(ଘ) ପାନ୍ଥତରୁ ମହତ୍ ବ୍ୟକ୍ତି ସହିତ କିପରି ତୁଳନା କରାଯାଇଛି ? (୩)

ଉତ୍ତର

(କ) କବି "ମହିମା'' କବିତାରେ ମହତଜନମାନଙ୍କ ଆଦର୍ଶ ତଥା ମହନୀୟ ଗୁଣାବଳୀର ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । ପ୍ରକୃତିର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସାଧକ ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେର ଏହି କବିତାରେ ମହତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ମହାନ ମହତ୍ କର୍ମର ପ୍ରଶଂସା କରିଛନ୍ତି । ମହତ ଲୋକ ସ୍ୱଭାବରେ ଯେପରି ନମ୍ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ସେ ପରି ଅଟଳ । ପର ପାଇଁ ମହତ୍ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜ ଜୀବନକୁ ଯେ ଉତ୍ସର୍ଗ କରି ଥାଏ ଏହା କବିତାରୁ ଜଣାଯାଏ । ମହତ ଜନ ଯେ ନମ୍ର, ପରୋପକାରୀ, ସହିଷ୍ଣୁ, କର୍ତ୍ତବ୍ୟନିଷ୍ଠ ଏହା କବି କବିତାରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି ।

(ଖ) କବିତାଟିର ନାମ "ମହିମା" ରଖାଯାଇଛି କାରଣ ପ୍ରକୃତିରୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ, ପୃଥିବୀ, ହିମାଳୟ ଚନ୍ଦ୍ର, ତାରା, ମେଘ, ମରୁଭୂମିର ପାନ୍ଥତରୁ, ପଦ୍ମ, ଚନ୍ଦ୍ରଦୀପ, ସିଂହ, ବାଲିରେଣୁ, ମୁକ୍ତା, ତୁଳସୀ ଇତ୍ୟାଦିର ମହାନ ଗୁଣକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିଛନ୍ତି । ମହିମା ଅର୍ଥାତ୍ ମ ହାତ ବା ଗୌରବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମହତ ହେବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା କରିଥାଏ । ଦୃଢ଼ ପ୍ରୟାସରେ ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ ହୁଏ । ଏହି ସମସ୍ତ ଉଦାହରଣ ମାଧ୍ୟମରେ କବି ପ୍ରମାଣିତ କରି ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ, କର୍ମ ହିଁ ମନୁଷ୍ୟକୁ ମହତ୍ କରିଥାଏ । ସମସ୍ତ ଉଦାହରଣ ମହିମା ସଂପର୍କରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି କବି ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ସୂଚନା ଦେଇଛନ୍ତି, ତେଣୁ ଯଥାର୍ଥରେ ମହିମା ନାମଟି ବେଶ୍ ସୁନ୍ଦର, ସାର୍ଥକ ହୋଇପାରିଛି ।

(ଗ) ପାନ୍ଥତରୁ ମାରୁଭୂମିର ଏକ ଗଛ । ଏହା କଦଳୀ ଗଛ ପରି ଅଟେ । ମରୁଭୂମି ଦୃଷ୍ଟିହୀନ । ପାଣି ଟୋପାଏ ମିଳିବା ଭାରି କଷ୍ଟ । ପାନ୍ଥତରୁ ନିଜର ଚେର ସାହାଯ୍ୟରେ ଗଭୀର ବାଲି ସ୍ତରରୁ ବହୁ କୁଷ୍ଟରେ ଜଳ ସଂଗ୍ରହ କରିଥାଏ ସେହି ଜଳ ହିଁ ତୃଷାର୍ତ୍ତ ପଥିକର ତୃଷାକୁ ଦୂର କରିଥାଏ । ପାନ୍ଥତରୁ ଯଦି ଜଳ ସଂଗ୍ରହ କରି ରଖି ନଥାଆନ୍ତା ତେବେ ତୃଷାର୍ତ୍ତ ପଥିକ ନିଜ ତୃଷା ଦୂର କରି ପାରି ନଥାନ୍ତା । ଗଛର ଗଣ୍ଡି ବାଉଁଶ ଭଳି ପୋଲା ଥାଏ; ସେଥିରେ ମଧୁର ଜଳ ରହିଥାଏ ।

(ଘ) ମହତ୍ ବ୍ୟକ୍ତି ସର୍ବଦା ପରୋପକାର କରିଥାଏ। ନିଃସ୍ୱାର୍ଥ ପର ଭାବେ ଅନ୍ୟର ଉପକାର, ସେବା କରିବା ମହତ୍ ବ୍ୟକ୍ତିର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ। ନିଜେ ବିପଦରେ ପଡ଼ି ମଧ୍ୟ ସେ ବିପନ୍ନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିଥାଏ। କବି ପାନ୍ଥ ତରୁକୁ ମହତ୍ ବ୍ୟକ୍ତି ସହିତ ତୁଳନା କରିଛନ୍ତି କାରଣ ପାନ୍ଥତରୁ ବହୁ କଷ୍ଟରେ ମରୁଭୂମିରେ ଗଭୀର ବାଲି ସ୍ତରରୁ ନିଜ ଚେର ସାହାଯ୍ୟରେ ଜଳ ସଂଗ୍ରହ କରିଥାଏ। ସେ ସବୁ ଜଳ ନିଜ କାମରେ ନ ଲଗାଇ ସାଇତି ରଖେ। ପ୍ରଚଣ୍ଡ ସୂର୍ଯ୍ୟ ତାପରେ ପଥିକ ଯେତେବେଳେ ତୃଷାର୍ତ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼େ ସେତେବେଳେ ଏଇ ପାନ୍ଥତ ରୁର ଜଳ ତା'ର ତୃଷା ହରଣ କରେ। ଜଳ ଦାନ କରି ପାନ୍ଥତରୁ ମହାନ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବାରୁ ତାକୁ ମହତ ବ୍ୟକ୍ତି ସହିତ ତୁଳନା କରାଯାଏ।

4. ବିପଦେ ସମୟେ ମହତ ଜନର
ଧଇର୍ଯ୍ୟ ନହୁଏ ଭଙ୍ଗ
ଦାହେ ପ୍ରହାରଶେ ଶୁଦ୍ଧ ଜମ୍ବୁନଦ
ଯେ ରଙ୍ଗକୁ ସେହି ରଙ୍ଗ

(କ) ଶୁଦ୍ଧ ଜମ୍ବୁନଦ କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝ ? ତା'ର ଶୁଦ୍ଧତାର ପରିଚୟ ଦିଅ ?

ଉ : ଶୁଦ୍ଧ ଜମ୍ବୁନଦ କହିଲେ ଶୁଦ୍ଧସୁନା, ସୁନାକୁ ଆହୁରି ନିଆଁରେ ପୋଡ଼ି ଆଉଟିଲେ ସୁନାର ରଙ୍ଗ ଓ ଗୁଣର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ ନାହିଁ। ବରଂ ଶୁଦ୍ଧତାର ପରିଚୟ ମିଳେ।

(ଖ) ସୁନାକୁ ନିଆଁରେ ପକାଇଲେ ଓ ପ୍ରହାରଣ ରୁ ଆମେ ବ୍ୟକ୍ତିର କେଉଁ ଗୁଣକୁ ବୁଝ ?

ଉ : ବ୍ୟକ୍ତିର ଧୈର୍ଯ୍ୟଗୁଣ ସହ ସୁନାକୁ ନିଆଁରେ ପକାଇ ଶୁଦ୍ଧତା କରିବାର ବିଷୟ ତୁଳନା କରାଯାଇଛି। ବିପଦ ସମୟରେ ମନୁଷ୍ୟ ଧୌର୍ଯ୍ୟର ସହ ବିପଦର ମୁକାବିଲା କରିଥାଏ।

(ଗ) ମହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଠାରେ ଥିବା ଚାରୋ ଟି ମହତ୍ ଗୁଣ ଲେଖ ?

ଉ : ପରଉପକାର ମହତବ୍ୟକ୍ତିର ଜୀବନର ବ୍ରତ ଥାଏ, ନମ୍ରତା ମହତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଏକ ସୁନ୍ଦର ଗୁଣ, ନିଜେ ବିପଦରେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ମହତ ବ୍ୟକ୍ତି ବିପନ୍ନରେ ପଡ଼ିଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ। ସୁଖ ଦୁଃଖ ଉଭୟ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସେ ସ୍ଥିର ରୁହେ। ମହତ ବ୍ୟକ୍ତି ଧୌର୍ଯ୍ୟବାନ ଥାଏ। ଖରାପ ପରିବେଶରେ ରହି ମଧ୍ୟ ମହତବ୍ୟକ୍ତିର ଗୁଣର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟେ ନାହିଁ।

(ଘ) କବିତାରେ କବି କେଉଁ ବିଷୟକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି ?

ଉ : ମହିମା କବିତାରେ କବି ପ୍ରକୃତି ମାଧ୍ୟମରେ ମହତ୍ ଲୋକମାନଙ୍କର ମହାନ ଗୁଣ, ଚରିତ୍ର ଓ ସ୍ୱଭାବଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତିଫଳନ କରିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ମାଧ୍ୟମରେ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି।

ବନଫୁଲ ଉଦ୍ୟାନ

1. ଏ ତ ବନଫୁଲ ଚିର ଅନାଦରେ
ଫୁଟିଛି କଣ୍ଟକ ବେଢ଼ାରେ
ଆନ ଗୋଟିକ ତ ଉଦ୍ୟାନ କୁସୁମ
ବଢ଼ିଛି କେତେ ସେ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ

(କ) ବନଫୁଲ କିଏ କାହିଁକି ଆଦର କରେ ନାହିଁ ?

(ଖ) କଣ୍ଟକ ବେଢ଼ା କାହିଁକି ଥାଏ ?

(ଗ) ଉଦ୍ୟାନ ଫୁଲ ଅଧିକ ଶ୍ରଦ୍ଧା ପାଇବାର କାରଣ କ'ଣ ?

(ଘ) କବି କେଉଁ କଥାକୁ ବିଦ୍ରୁପ କରିଛନ୍ତି ?

Extract - 1

(କ) ବଣରେ ଫୁଟିଥିବା ଫୁଲ ଚିରଦିନ ଅନାଦରରେ ବଢ଼େ। ବଣରେ ଫୁଟିଥିବାରୁ ସାଧାରଣତଃ ଲୋକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଆସିନଥାଏ। ତେଣୁ ସୁନ୍ଦର ସୁବାସିତ ଫୁଲଟି ଫୁଟିକରି ଝଡ଼ି ଯାଇଥାଏ ସିନା କାହାରି ଆଦର ପାଇବା ଭଳି ସୁଯୋଗ ତାକୁ ମିଳେନାହିଁ।

(ଖ) ପ୍ରକୃତି ସମସ୍ତଙ୍କର ମା'। ତେଣୁ ଛୋଟ ବଡ଼ ସମସ୍ତଙ୍କର ଯତ୍ନ ନିଏ। ଫୁଲର ସୂକ୍ଷ୍ମ କୋମଳ ଦେହକୁ ଶତ୍ରୁଠାରୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରକୃତି ତାକୁ କଣ୍ଟା ଡାଳରେ ଘୋଡ଼ାଇ ଦିଏ। ସେଥିପାଇଁ ବଣରେ କଣ୍ଟକ ବେଢ଼ା ଥାଏ।

(ଗ) ବଗିଚାଟି ମାଳିର ଯତ୍ନରେ ତିଆରି, ମାଳି କେତେ ଯତ୍ନରେ ଚାରାଗଛ ଲଗାଏ; ନିୟମିତ ପାଣି ଦିଏ। ଗଛଟି ତାରି ହାତର ସ୍ନେହସ୍ପର୍ଶ ପାଇ ବଢ଼େ, କଢ଼ଟିଏ ହେବାଦିନୁ ଫୁଲ ଫୁଟିବାଯାଏ କେତେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ପାଉଥାଏ। କେବଳ ମାଳି ନୁହେଁ ବଗିଚାର ମାଲିକ ପରିବାର ସେବାଟେ ଯିବାଆସିବା ଲୋକେ ସମସ୍ତଙ୍କର ନଜର ପଡ଼ିଥାଏ ବଗିଚାର ଫୁଲ ଉପରେ । ଫୁଲର ରୂପ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆମ୍ବହାର କରେ।

(ଘ) ଫୁଲ ତ ଫୁଲ, ରୂପ ଗୁଣ, ସବୁ ସମାନ। କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ବଣରେ ଫୁଟିଛି ବୋଲି ତାକୁ କେହି ଦେଖୁନାହାନ୍ତି କି ପଚାରୁ ନାହାନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ବଗିଚାର ଫୁଲ ଏକାଭଳି ହେଲେ ବି ଅନେକ ଲୋକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ପଡୁଥିବାରୁ କେତେ ଆଦର ପ୍ରଶଂସା ପାଏ। କବି ଏହି କଥାକୁ ବ୍ୟଙ୍ଗକରି କହିଛନ୍ତି ଯେ ରୂପ, ଗୁଣ ନୁହେଁ ଯେ, ଯେତେ ଲୋକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ପଡ଼ିପାରିଲା ତା'ର ଆଦର ବେଶି। ହୁଏତ ଏବେ ବିଜ୍ଞାପନର ଯୁଗ।

“ଲୋକ ଆଖି ସିନା ଦେଖି ନପାରିଲା
ନବୁଝିଲା ଗୁଣ ତାହାର
ଅଳିତ ଚିହ୍ନିଲା ଫୁଲ ଯୁଗଳକୁ
କେତେ ରୂପ ଗୁଣ କାହାର ।”

(i) ବନଫୁଲକୁ କାହିଁକି ମଣିଷ ସମାଜ ବୁଝିପାରୁ ନାହିଁ ?

ଉ : ଅରଣ୍ୟର ଫୁଲ ସର୍ବଦା ଅବହେଳିତ । ବଣରେ ଫୁଟି ବଣରେ ଝଡ଼ିବା ହିଁ ତା’ର ଧର୍ମ । କେହି ତାକୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦେଇନଥାନ୍ତି । ବଣ ମଲ୍ଲୀର ବାସ୍ନା ହିଁ ଅରଣ୍ୟ ପ୍ରଦେଶର ଅବହେଳିତ ପରିଧି ମଧ୍ୟରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ଝାଡ଼ିବା ହିଁ ତା’ ପାଖରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ହୋଇଥାଏ । ଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜାରେ, ଅବଳାର ଗଭୀରେ, ଶବଧାରରେ, ମଧୁଶଯ୍ୟାର ଶେଯରେ ତାହା ଶୋଭାପାଏନି । ଅରଣ୍ୟର ସୁମନ ସେ ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଥାଏ ।

(ii) ଅରଣ୍ୟର ସୁମନକୁ କିଏ ବୁଝିପାରିଛି ?

ଉ : ସୁମନର ଧର୍ମ, ମଧୁପକୁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରିବା । ସେ ସ୍ଥଳ, ସ୍ନାନ ନିର୍ବିଶେଷରରେ ମହୁମାଛିକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରେ । ସେ ଯେଉଁଠି ଫୁଟିଥାଉ ମହୁମାଛି କେବେ ଅବହେଳିତ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖେ ନାହିଁ ତାକୁ । ସେ ରସସିକ୍ତ ଫୁଲକୁ ଖୋଜି ବାହାର କରିବା । ଏ ଫୁଲରୁ ସେ ଫୁଲକୁ ଡେଇଁ ମଧୁପ ରସ ଆହରଣ କରିବ । ଉଦ୍ୟାନର ଫୁଲ ଯେତିକି ମାତ୍ରାରେ ମହୁମାଛିର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ,ଅରଣ୍ୟର ସୁମନ ମଧ୍ୟ ସେତିକି ମାତ୍ରାରେ ନିଜର । ତେଣୁ ମାଳି ନବୁଝିଲେ ମଧ୍ୟ ଅଳି ବୁଝିପାରିଛି ଫୁଲର ଗୁଣକୁ ଆଉ ତାରିଫ୍ କରିଛି ତା’ର ବାସ୍ନାକୁ ।

(iii) ବନଫୁଲର ଅତି ଅନ୍ତରଙ୍ଗ କିଏ ?

ଉ : ବନଫୁଲର ଅତି ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ତା’ର ଅତିପ୍ରିୟ ମଧୁପ । ବନ୍ଧ, ବାଡ଼, କଣ୍ଟାଝଣ୍ଟା ନମାନି ତା’ ଆଡ଼କୁ ଉଡ଼ିବୁଲେ । ସେ ଘଞ୍ଚ ଅରଣ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତା’ ପ୍ରତି ଅତି ମାତ୍ରାରେ ଆସକ୍ତି ହୋଇଥାଏ ମଧୁପ । ବନଫୁଲ ମଣିଷ ସମାଜର ଆଢୁଆଳରେ ରହିଥାଏ । ହେଲେ ମହୁମାଛିର ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟି ମଧ୍ୟରେ ଥାଏ ସେ । ତେଣୁ ନାରୀ କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀ ସାବତ ବଣରେ ଫୁଟିଥିବା ଫୁଲ ଓ ବଗିଚାରେ ଫୁଟିଥିବା ଫୁଲର ଏକ ମାର୍ମିକ ତୁଳନା କରିଛନ୍ତି କବିତାରେ ।

(iv) ‘ବନଫୁଲ ଉଦ୍ୟାନ କୁସୁମ’ କେଉଁ ବାକ୍ୟ ସଂକଳନରୁ ଗୃହୀତ ହୋଇଅଛି ?

ଉ : ନାରୀ କବି କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀ ସାବତଙ୍କର ଯଦିଓ ବୃତ୍ତି ଥିଲା ଡାକ୍ତରୀ ବିଦ୍ୟା, ତାଙ୍କର ନିଶା ଥିଲା

ସାରସ୍ୱତ ସାଧନ । ସ୍ୱଳ୍ପ ଜୀବନକାଳ ମଧ୍ୟରେ ସାରସ୍ୱତ ସୃଷ୍ଟିରେ କୋଣାର୍କ ନିର୍ମାଣ କରିଯାଇଅଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ଅଠତିରିଶ ବର୍ଷର ଜୀବନକାଳ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କ ଅମୀୟ ଲେଖନୀ ନିସୃତ ଅଞ୍ଜଳି, ଅର୍ଚ୍ଚନା, ଉଲ୍ଲାସ, ସ୍ଫୁଲିଙ୍ଗ, ଆହ୍ୱାନ, ପ୍ରେମ ଚିନ୍ତାମଣି ପରି ଅମୂଲ୍ୟ କବିତା ସଂକଳନ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟକୁ ରୁଦ୍ଧିମନ୍ତ କରିଛି । ‘ବନଫୁଲ ଉଦ୍ୟାନ କୁସୁମ’ କବିତାଟି ‘ଅର୍ଚ୍ଚନା’ କବିତା ସଂକଳନରୁ ଗୃହୀତ ।

(iii) ବନଫୁଲ ଉଦ୍ୟାନ କୁସୁମ - କୁନ୍ତଳା କୁମାରୀର ସାବତ

ସାନ ଘରାକାଳୁ ଅତିଯତନରେ ମାଳିର ସଞ୍ଜିଲା ସଲିକେ ବଢ଼ିଲାଗଛଟି ଆନନ୍ଦରେ ଅତି ଦୋହରେ ବସନ୍ତ ଅଞ୍ଚଳେ ।

(କ) କିଏ ଲୋକ ଆଖିକୁ ଆସି ପାରିଲା ନାହିଁ ?

ଉ : ବନଫୁଲ ଗହନ ଅନ୍ଧକାର ଓ ଘନ ଘଞ୍ଜାଲତା କୁଞ୍ଜରେ ଫୁଟିଥାଏ ତା’ର ଚାରିପଟେ କଣ୍ଟା ର ବାଡ଼ ତେଣୁ ତା’ର ସୁବାସ ଓ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟକୁ ଲୋକ ଆଖି ଦେଖି ପାରିଲା ନାହିଁ ।

(ଖ) କେଉଁ ଫୁଲ ଲୋକ ଲୋଚନକୁ ଆସିଥାଏ ଓ ଲୋକେ ତା’ର ପ୍ରଂଶସା କରନ୍ତି ?

ଉ : ଉଦ୍ୟାନ ଫୁଲଟିର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ, ରଙ୍ଗ, ଓ ସୁବାସିତ ବାସ୍ନା ଦ୍ୱାରା ଲୋକେ ଆକର୍ଷିତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଏହା ଲୋକଲୋଚନକୁ ସହଜରେ ଆସିଥାଏ ତେଣୁ ସେମାନେ ଉଦ୍ୟାନ ଫୁଲର ଯତ୍ନ ନେବା ସହ ତା’ର ପ୍ରଶସା କରନ୍ତି ।

(ଗ) ଉଦ୍ୟାନ ଫୁଲଟିର କିଏ ଯତ୍ନ ନିଏ ଓ କିପରି ନେଇଥାଏ ? କେଉଁ ଋତୁରେ ଏହି ଫୁଲ ମହକିଥାଏ ?

ଉ : ଉଦ୍ୟାନ ଫୁଲଟିର ଯତ୍ନ ମାଳୀ ନେଇଥାଏ ପ୍ରତିଦିନ ତା ମୂଳରେ ପାଣି ଦିଲ ସାର ଓ ଖତ ଦେଇ ତାକୁ ବଢ଼ାଇ ଥାଏ । ଅନାବନା ଘାସ ତା ମୂଳରୁ ବାଛି ବାହାର କରେ । ବସନ୍ତ ଋତୁରେ ପବନରେ ଉଦ୍ୟାନ ଫୁଲଗୁଡ଼ିକ ଦୋହଲି ଦୋହଲି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଆକୃଷ୍ଟ ଓ ମୁଗ୍ଧ କରିଥାଏ ।

(ଘ) ଉଦ୍ୟାନ ଫୁଲ ଓ ବନଫୁଲ ର ରୂପ ଗୁଣକୁ କିଏ ଚିହ୍ନିପାରେ ?

ଉ : ଉଦ୍ୟାନ ଫୁଲ ଲୋକଙ୍କ ଆଦର ଯତ୍ନ ସ୍ନେହ ପାଏ କିନ୍ତୁ ବନ ଫୁଲ ବଣରେ ଫୁଟି ଝଡ଼ିଯାଏ ତା’ର ରୂପ ଗୁଣକୁ କିଏ ପ୍ରଶଂସା କରନ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଉଭୟ ଫୁଲକୁ ଓ ସେମାନଙ୍କର ରୂପ ଗୁଣକୁ କେବଳ ଭ୍ରମର ଚିହ୍ନେ । ଚାରିଆଡ଼େ ବୁଲେ ସେ ମଧୁ ସଂଗ୍ରହ କରେ ତା’ ପାଇଁ ଉଦ୍ୟାନ ଫୁଲ ଓ ବନଫୁଲ ଉଭୟ ସମାନ ।

ଗରିବର ଦୁର୍ଗାସ୍ତବ

Extract - 1

କିଭଳି ଭାବିବି ତୁମେ ହୋଇନାହିଁ
ମନ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱର୍ଗପୁରେ
ଖାଇବାକୁ ଯେଣୁ ମନା କଲା ନାହିଁ
ଯିଏ ଦେଲା ଯେତେବେଳେ

(କ) କବି ଦୁର୍ଗାଙ୍କୁ ସର୍ଗପୁରର ମନ୍ତ୍ରୀ ବୋଲି କାହିଁକି କହିଛନ୍ତି ?

ଉ : ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ସ୍ଥାନ ଆମ ସମାଜରେ ସବୁଠୁ ଉଚ୍ଚରେ । ସେମାନଙ୍କୁ ନାନା ପ୍ରକାର ସୁସ୍ୱାଦୁ ଖାଦ୍ୟପଦାର୍ଥ ଅର୍ପଣ କରାଯାଏ । ସେମାନେ ତାହାକୁ ଗ୍ରହଣ ମଧ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି । ଦୁର୍ଗାପୂଜାରେ ସେହିପରି ଦିନରାତି ପୂଜା ହୁଏ । ମାଆଙ୍କୁ ନାନା ପ୍ରକାର ଭୋଗ ଦିଆଯାଏ । ସେହି ସବୁକୁ ସେ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । ତେଣୁ କବି ଦୁର୍ଗାଙ୍କୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ।

(ଖ) ଖାଇବାକୁ ହେଲା ଦଶଥର - ଏକଥା କାହିଁକି କୁହାଯାଇଛି ?

ଉ : ସହରରେ ଧନୀଲୋକେ ପୂଜା ମଣ୍ଡପରେ ଭିଡ଼ ଲଗାନ୍ତି । ସେମାନେ ପୂଜାବେଳେ ମାଆଙ୍କୁ ନାନାପ୍ରକାରର ସୁସାଦୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ଭୋଗ ଆକାରରେ ଦିନର ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ଅର୍ପଣ କରନ୍ତି । ମାଆ ଦୁର୍ଗା ମଧ୍ୟ ତାହା ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବାରୁ କବି ଏହିପରି କହିଛନ୍ତି ।

(ଗ) ମାଆଙ୍କର ଆଗମନକୁ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଗସ୍ତ କୁହାଯିବାର କାରଣ କ'ଣ ?

ଉ : ମାଆ ତିନିଦିନ ପାଇଁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟକୁ ଆସନ୍ତି ଓ ଚତୁର୍ଥ ଦିନ ବିଦାୟ ନିଅନ୍ତି । ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ସେହିପରି ଅଳ୍ପ ସମୟ ପାଇଁ ଆସି ଚାଲଇଯାଆନ୍ତି । ଗାଆଁକୁ ନଯାଇ ସହରରେ ବୁଲି ଫେରିଯାଆନ୍ତି । ସେହିପରି ମାଆ ଦୁର୍ଗା ମଫସଲକୁ ନଯାଇ ଏହି ସହରରେ ଥିବାରୁ ତାଙ୍କର ଆଗମନକୁ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଗସ୍ତ କୁହାଯାଇଛି ।

(ଘ) ନିଆଁଖୁଣ୍ଟରେ କବି ଦୁର୍ଗାଙ୍କୁ କିପରି ହଇରାଣ କରିବେ ?

ଉ : ନିଆଁଖୁଣ୍ଟା କବିଙ୍କ ସମ୍ପାଦିତ ଏକ ସମାଲୋଚନାମୂଳକ ପତ୍ରିକା । ଏଥିରେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରତିଟି ଅଞ୍ଚଳର ବାସ୍ତବଚିତ୍ର ପ୍ରକାଶ ପାଏ । ବଡ଼ବଡ଼ିଆଙ୍କର ଭଲମନ୍ଦ, ସମାଜରେ ଘଟୁଥିବା ଅନ୍ୟାୟ, ଅନୀତି, ଦୁର୍ନୀତିର ଚିତ୍ର ପ୍ରକାଶ ପାଏ । ମାଆ ଦୁର୍ଗା ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପରି ମଫସଲକୁ ନଆସି ସହରରେ ବୁଲିଗଲେ । ତାହାପୁଣି ମାତ୍ର ତିନିଦିନ ପାଇଁ । ଏମିତି ଯଦି ସେ ଆଉ କେବେ ଆସିବେ ତେବେ ତାଙ୍କ ନାମରେ କବି ନିଜର ପତ୍ରିକା ନିଆଁଖୁଣ୍ଟାରେ ପ୍ରକାଶ କରି ତାଙ୍କୁ ହଇରାଣ କରିବାକୁ ଧମକ ଦେଇଛନ୍ତି ।

Extract -2

ଦେଖିଥିବ ମାଆ, ନଗ୍ର ବିହାରେ
ମନ୍ଦିର କେତେ ବୁଲି
ଆଗପରି ଆଉ ତୁମ ସେବା ଲାଗି
ନାହିଁ କାହିଁ ଛେଦ ବଳି

(କ) ମାଆ ଦୁର୍ଗା ମଫସଲକୁ ଗଲେ ନାହିଁ କାହିଁକି ?

ଉ : ମଫସଲରେ ଗରିବଖଟିଖିଆମାନେ ରହନ୍ତି । ସେମାନେ ଭଲକରି ସୁଠେ ଖାଇବାକୁ ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ଦିନେ ଖାଇ ତିନିଦିନ ଉପବାସ ରହନ୍ତି । ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ତ ମଫସଲକୁ ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ । କାରଣ ସେଠାରେ ଭଲ ଭାବେ ଆଦର ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ମଳିବ ନାହିଁ । ସହରରେ ଧନୀମାନେ ରହନ୍ତି । ସେମାନେ ଭଲ ଭୋଗ ଦେବେ । ତେଣୁ ମାଆ ଦୁର୍ଗା ମଫସଲକୁ ଗଲେ ନାହିଁ ।

(ଖ) ବିହାର ଗଲାବେଳେ ମାଆ କେଉଁ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିଥିବେ ?

ଉ : ମାଆ ଦୁର୍ଗା ନଗରରେ ବୁଲିଲାବେଳେ କେତେ ମନ୍ଦିର ବୁଲି ଦେଖିବେ । ଏବେ ସେଠାରେ ଆଗପରି ଆନ୍ତରିକତାର ସହିତ ପୂଜା ହେଉନାହିଁ । ଆଗେ ଯେଉଁ ଛେଳିମାନଙ୍କୁ ବଳି ଦିଆଯାଉଥିଲା, ତାହା ଆଉ ଏବେ ହେଉନାହିଁ କାରଣ ସେଦିନର ଛେଳିମାନେ ଆଜି ଚୋର, ବଜାରିଆ, ଲାଞ୍ଚୁଆ, ଖଚୁଆ ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି । ବଳିର ପରିମାଣ କମିଯାଇଛି । ଏହିସବୁ ଦୃଶ୍ୟ ମାଆ ଦେଖିବେ ।

(ଗ) ମାଆଙ୍କର ଟି.ଏ. ବିଲ୍ ବିଷୟରେ କବି କ'ଣ କହିଛନ୍ତି ?

ଉ : ବଡ଼ ବଡ଼ ଅଫିସର, ମନ୍ତ୍ରୀ ଗସ୍ତରେ ଗଲେ ଗସ୍ତଖର୍ଚ୍ଚ ନିଅନ୍ତି । ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଅଧିକ ଗସ୍ତଖର୍ଚ୍ଚ ନିଅନ୍ତି । ମାଆ ଦୁର୍ଗାଙ୍କର ଯେଉଁ ପୂଜା ଚାଲିଛି, ତାହା ଅତି ଆଡ଼ମ୍ବରରେ ହେଉଛି । ସେ ସହରରେ ବୁଲୁଛନ୍ତି । ଆଦର ଯତ୍ନ ପାଉଛନ୍ତି । ତେଣୁ ତାଙ୍କର ଏହି ଗସ୍ତକୁ କବି ଟି.ଏ ବିଲ୍ କଥା କହିଛନ୍ତି । ମାଆ ଅଧିକ ଟି.ଏ. ବିଲ୍ ନେଇଥିବେ ବୋଲି କବି ଭାବୁଛନ୍ତି ।

(ଘ) ମାଆଙ୍କୁ ପୂଜା କରିଥିବା ଲୋକଙ୍କ ବିଷୟରେ କବି କ'ଣ କହିଛନ୍ତି ?

ଉ : ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ସହରକୁ ଆସିଲେ ବାଟରେ ଲୋକମାନଙ୍କଠାରୁ ଲୋକଦେଖାଣିଆ ଅଭିବାଦନ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । ସେହିଲୋକ ଅନ୍ୟର ତଣ୍ଟିଚିପି ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କରନ୍ତି । ସେହିପରି ଦୁର୍ଗାଙ୍କୁ ସହରରେ ଯେଉଁ ପୂଜା କରାଯାଏ, ତାହା ଲୋକ ଦେଖାଣିଆ ପୂଜା । ସେମାନେ ଶସ୍ତାଭେଟି ଦିଅନ୍ତି । ସେମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ମଣିଷ ନୁହନ୍ତି । ମଣିଷ ରୂପରେ ଥିବା ଜଣେ ଜଣେ ଦାନବ ।

Extract - 3

ନଗରେ ଜନନୀ ! ତୁମକୁ ପୂଜିଲେ

ଯେ ଦେଇ ଅର୍ଘ୍ୟଫୁଲ

ଜାଣି ପାରିଲନି ସେଗୁଡ଼ାକ ଖାଲି

ମଣିଷ ମରାର କଳ !

(କ) ସହରରେ ଦୁର୍ଗାପୂଜା କିପରି ହୁଏ ?

ଉ : ସହରର ପୂଜା ଲୋକ ଦେଖାଣିଆ ଓ ଆଡ଼ମ୍ବର ପୂର୍ଣ୍ଣ । ସେଠାରେ ଭକ୍ତି ଅପେକ୍ଷା ଚାକଚକ୍ୟ ବେଶୀ । ଏସବୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ନିମିତ୍ତ ମଫସଲରୁ ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୁଏ । ସେହି ଗରିବ ଖଟି ଖିଆଙ୍କର ଟଙ୍କାରେ ଧନୀମାନେ ସହରରେ ଦେବୀଦୁର୍ଗାଙ୍କର ପୂଜା ଆଡ଼ମ୍ବରରେ କରନ୍ତି । ମେଢ଼, ତୋରଣ ସାଜସଜ୍ଜାରେ ଝଲସାଲ ଦିଅନ୍ତି ।

(ଖ) 'ମଣିଷମରାର କଳ' ଏହା କହିବାର ଅର୍ଥ କ'ଣ ?

ଉ : ଏହାର ପ୍ରକୃତ ଅର୍ଥ ହେଲା ଗରିବମାନଙ୍କୁ ଶୋଷଣ କରିବା । ଗାଁ ଗହଳରେ ଥିବା ଖଟିଖିଆଙ୍କଠରୁ ଅନ୍ୟାୟରେ ଧନ ଅର୍ଜନ କରି ସହରର ବଡ଼ବାବୁମାନେ ଧନୀ ବୋଲାନ୍ତି । ଫଳରେ ଗାଁର ନିରୀହ ଲୋକେ ମୃତ୍ୟୁର ଶିକାର ହୁଅନ୍ତି । ତେଣୁ ପୂଜାଫୁଲ ବଦଳରେ ଧନୀମାନେ ଗରିବଙ୍କୁ ଶୋଷଣ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ।

(ଗ) କବିଙ୍କ ବର୍ଣ୍ଣନାରେ ପ୍ରକୃତ ପୂଜା କିପରି ଚାଲିଛି ?

ଉ : ଗାଁରେ ଦୁର୍ଗାପୂଜା ସ୍ୱପ୍ନ । କାରଣ ସେଠି ତ ଦୁଇଓଳି ଖାଇବାକୁ ମିଳେ ନାହିଁ । ଆଉ ଆଡ଼ମ୍ବରରେ ପୂଜା ହେବ କିପରି ? ଗାଁ ଲୋକେ ଶୋଷଣର ଶିକାର ହୁଅନ୍ତି । ସେହିମାନଙ୍କର ରକ୍ତକୁ ଚିପୁଡ଼ି ସହରର ଧନୀମାନେ ମାଆ ଦୁର୍ଗାଙ୍କୁ ପୂଜା କରନ୍ତି । ସେମାନେ ମାଆଙ୍କର ଦେହରେ ଯେଉଁ ସିନ୍ଦୂର ବୋଳନ୍ତି, ତାହା ସେହି ଖଟିଥିବା ମଫସଲବାସୀଙ୍କର ତାଜାରକ୍ତ । ତେଣୁ ଦରିଦ୍ରକୁ ଶୋଷଣ କରି ହେଉଥିବା ଏହି ପୂଜାକୁ କବି ପସନ୍ଦ କରିନାହାନ୍ତି ।

(ଘ) ମାଆଙ୍କର ଆଗାମୀ ଗସ୍ତ ନିମିତ୍ତ କବି କେଉଁ ମେମୋରାଣ୍ଡମ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛନ୍ତି ?

ଉ : କବି କ୍ଷୋଭର ସହିତ କହିଛନ୍ତି, ମାଆ ସହରରେ ତିନିଦିନ ଗସ୍ତ କରି ଚାଲିଗଲେ । ଅଥଚ ଗାଁକୁ ଆସିଲେ ନାହିଁ । ଆସନ୍ତାବର୍ଷ ଏମିତି ଗସ୍ତରେ ଆସିଲେ ଯଦି ମଫସଲକୁ ନଆସନ୍ତି, ତେବେ ତାଙ୍କ ନାଁରେ ନିଆଁଖୁଣ୍ଟାରେ ପ୍ରକାଶ କରି ତାଙ୍କୁ ହଇରାଣ କରିବେ । ଏଥର ତ ଚାଲିଗଲେ, ସେଥିପାଇଁ କବିଙ୍କର ଶୋଚନା ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଆଗାମୀ ଗସ୍ତ ବେଳେ ନିଶ୍ଚୟ ମାଆ ଦୁର୍ଗା ଆସିବେ । ଏହି ମେମୋରାଣ୍ଡମ କବି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛନ୍ତି ।

ଜଗତେ କେବଳ

Extract - 1

ଅଳକତ ଦ୍ରବ ନୟନେ ବୋଳି

ରସାଳ ଗହଳ ଶାଖାରେ ଖେଳି

କବଳ କରୁ ତା' କଳିକଳାପ

କାକ କି କରିବ ପାଞ୍ଚମାଳାପ ?

(କ) ଅଳତା ଚେହେରାରେ କି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣେ ?

ଉ : ଅଳତା ନାଲି ରଙ୍ଗର ତରଳ ପଦାର୍ଥ । ମହିଳାମାନେ ଏହାକୁ ପାଦରର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି । କାଉର ଆଖି କଳା କୋଇଲି ଆଖିରେ ନାଲି ଥାଏ । ସେଥିପାଇଁ କାଉ ଆଖିରେ ଅଳତା ଲଗାଇ କୋଇଲି ପରି ଦେଖାଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା କଥା କୁହାଯାଇଛି ।

(ଖ) ଆମ୍ବଡ଼ାଳରେ ଖେଳିଲେ କି ଲାଭ ହେବ ?

ଉ : କୋଇଲି ଆମ୍ବ ବଉଳ ଓ ଆମ୍ବ ଖାଇବାକୁ ଭଲ ପାଏ । କାଉ ଭାବୁଛି ଆମ୍ବ ଡାଳରେ ଖେଳି ବଉଳ ଖାଇଲେ କାଳେ ସେ କୋଇଲି ପାଲଟି ଯିବ ।

(ଗ) କୋଇଲି ଆମ୍ବ ବଉଳ ଖାଏ କାହିଁକି ?

ଉ : ସମସ୍ତ ପଶୁ ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କର ନିଜସ୍ୱ ପ୍ରିୟ ଖାଦ୍ୟ ଥାଏ । ସେହିପରି କୋଇଲିର ପ୍ରିୟ ଖାଦ୍ୟ ଆମ୍ବ ବଉଳ । ସେ ଆମ୍ବ ଫଳୁଥିବା ବସନ୍ତ ଋତୁରେ କେବଳ ଦେଖାଯାଏ ।

(ଘ) ଯେତେ ଯତ୍ନ କଲେ ବି କାଉ କୋଇଲି ପରି ରାବିପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି କବି କାହିଁକି କହିଛନ୍ତି ?

ଉ : କୋଇଲି ଏକ ପ୍ରକାର ପକ୍ଷୀ ଯାହାର ସ୍ୱର ଅତି ମଧୁର । ତେଣୁ ସେ ଲୋକ ପ୍ରିୟ । ତାହାର ଲୋକ ପ୍ରିୟତା ପ୍ରତି ଈର୍ଷାପର ହୋଇ ନିଜକୁ କୋଇଲି ପରି କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ବିଫଳ ହେବ, ଫଳରେ ଲୋକ ହସା ହେବ । ଈଶ୍ୱର ତାକୁ ଯେପରି କରିଛନ୍ତି ସେ ସେଥିରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବା ଉଚିତ ।

Extract - 2

ବଞ୍ଚୁ ଚରଣେ ଲଗାଇ ହିଙ୍ଗୁଳ

ନିଜ ତୁଣ୍ଡେ ମଣ୍ଡି ଖଣ୍ଡ ମୃଣାଳ

ଚାଲୁ ପୂର୍ବ ଅଙ୍ଗ ବୁଲାଇ ବକୀ

ତେବେ ସେ ମରାଳୀ ବୋଲାଇବ କି ?

(କ) ହିଙ୍ଗୁଳ କ'ଣ ? ତାହା କି କାମରେ ଆସିପାରିବ ?

ଉ : ହିଙ୍ଗୁଳ ଏକ ରଙ୍ଗ ଯାହା ବ୍ୟବହାର କଲେ ପଦାର୍ଥ କମଳାରଙ୍ଗ ପାଲଟି ଯାଏ। ହଂସର ପାଦର ରଙ୍ଗ ହିଙ୍ଗୁଳ ଲାଗିଥିବା ପରି ଦେଖାଯାଏ।

(ଖ) ହଂସର ପ୍ରିୟ ଖାଦ୍ୟ କ'ଣ ?

ଉ : ହଂସ ଏକ ଶାକାହାରୀ ପକ୍ଷୀ ସେ ପଦ୍ମନାଡ଼ ଓ ପଦ୍ମ କେଶର ଖାଇବାକୁ ଭଲ ପାଏ। ତେବେ ଏହି ପଦ୍ୟରେ ପଦ୍ମନାଡ଼ କଥା ହିଁ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଛି।

(ଗ) ହଂସ ଓ ବଗର ଚାଲିରେ କି ପାର୍ଥକ୍ୟ ଅଛି ?

ଉ : ହଂସ ଓ ବଗର ଶାରୀରିକ ଗଠନରେ ବହୁତ ପ୍ରଭେଦ ଅଛି। ହଂସ ବଗଠାରୁ ଉଚ୍ଚ ଓ ପୃଥୁଳ। ସେ ଧୀରେ ଧୀରେ ତା' ଦେହର ପଛଭାଗ ହଲାଇକି ଚାଲେ। ବଗ ପ୍ରାୟ କୁକୁଡ଼ା ପରି ସିଧା ଚାଲେ।

(ଘ) କବି ଏପରି ତୁଳନା କାହିଁକି କରିଛନ୍ତି ?

ଉ: ବଗଠାରୁ ହଂସର ରୂପ ଗୁଣ ଅଲଗା ଓ ସେ ଅଧିକ ଲୋକ ପ୍ରିୟ। ଗବ ଈର୍ଷା ପର ହୋଇ ହଂସ ପରି ହେବାକୁ ଷ୍ଟୋ କରିଲେ ତାହା ସମ୍ଭବ ହେବ ନାହିଁ, ବରଂ ଲୋକ ହସା ହେବ। କବି ପରାମର୍ଶ ହେଉଛନ୍ତି ଯେ ପ୍ରକୃତି ଯାହାକୁ ଯେପରି କରିଛି ସେ ସେଥିରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ରହିବା ଉଚିତ।

Extract - 3

ଜଟିଳ କରି ସ୍କନ୍ଧରୋମ ରାଜି

ଶିଖରୀ ଦରୀରେ ମରୁ ଗରଜି

କୁଟିଳ କରି ଭ୍ରୁକୁଟିକୁ ଚାହୁଁ

ସରମା କଣ୍ଠୀରବ ହେବ କାହୁଁ।

(କ) ଜଗତରେ ଲୋକହସା ହେବା ସାର ହୁଏ କାହିଁକି ?

ଉ : ଦୁନିଆରେ ଅନେକ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି ସେମାନେ ଯାହା ନୁହନ୍ତି, ତାହାଠାରୁ ଅଧିକ ବୋଲି ଦେଖେଇ ହୁଅନ୍ତି। ପ୍ରକୃତରେ ତାଙ୍କର ରୂପଟି ଅନ୍ୟ ଆଗରେ କାର୍ଯ୍ୟବେଳେ ଧରା ପଡ଼ିଯାଏ। ସେହି ସମୟରେ ତ'ର ଏହି ନିନ୍ଦିତ କର୍ମକୁ ଦେଖି ଲୋକମାନେ ଉପହାସ କରନ୍ତି। ତେଣୁ ଲୋକମାନଙ୍କର ସେହି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ଦେଖି ଏପରି କୁହାଯାଇଛି।

(ଖ) କୁକୁର ସିଂହ ହେବ ନାହିଁ କାହିଁକି ?

ଉ : କୁକୁରର ସ୍ଥାନ ମାଲିକର ଘରେ। ମାତ୍ର ସେ ଯଦି ଘର ଛାଡ଼ି ପର୍ବତ ଗୁମ୍ଫାରେ ରହେ ଓ ସିଂହ ଠାଣିରେ ଠିଆ ହୋଇ ଭୃକୁଞ୍ଚନ କରି ଗର୍ଜନ କରେ, ତେବେ ତାକୁ ସିଂହ କୁହାଯିବ ନାହିଁ। କୁକୁର ହିଁ କୁକୁର। ସେ ସିଂହ ହେବ ନାହିଁ। ଏପରି କଲେ ଲୋକହସା ସାର ହେବ।

(ଗ) ଗ୍ରାମଶୂକରୀ ଗାଇ ହେବ ନାହିଁ କାହିଁକି ?

ଉ : ଗ୍ରାମଶୂକରୀ ପଙ୍କରେ ଲୋଟେ। ବିଷ୍ଠା ଭକ୍ଷଣ କରେ। ମାତ୍ର ସେ ଯଦି ଦେହରେ ଗଙ୍ଗାର ଧୂଳି ବୋଳି ହୁଏ, ବିଷ୍ଠା ଭକ୍ଷଣ ବର୍ଷେ କାଳ ନକରେ ଗାଇକ୍ଷୀର ପାନ କରେ; ତେବେ ବି ଶୁକରୀ ଗାଇ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ। କାରଣ ଗାଇ ଓ ଗ୍ରାମଶୂକରୀ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ। ଏହା କଲେ ଲୋକହସା ହେବ।

(ଘ) ସିଂହ ଓ କୁକୁରର କାର୍ଯ୍ୟ କିପରି ଭିନ୍ନ ?

ଉ : ସିଂହ ବଣରେ ରହେ। କୁକୁର ଘରେ ରହେ। ସିଂହ ବେକ ଉପରେ ଘଞ୍ଚ ଲୋମ ଦେଖାଯାଏ। ମାତ୍ର କୁକୁର ପାଖରେ ତାହା ନଥାଏ। ସିଂହ ବଣ ରେ ବୁଲି ଶିକାର କରେ। ମାତ୍ର କୁକୁର ମାଲିକର କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ଓ ତା'ର ହାତଟେକା ଖାଦ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରେ। ତେଣୁ ସିଂହ ପରି ହେବା ପାଇଁ ଯଦି କୁକୁର ଚେଷ୍ଟା କରେ, ତେବେ ଲୋକହସା ହିଁ ସାର ହେବ।

Extract - 4

ସମଜର ନାହିଁ ସ୍ୱଜାତି ଭାଷା

କହିଲେ ହେଁ ହୁଅଇ ଲୋକହସା

ଜଡ଼ ମୁଁ ବୋଲିନ ଜନ୍ମି ନିର୍ବେଦ

ଷଡ଼ଦର୍ଶୀ ତୁଲେ କଲେ ବିବାଦ।

(i) ଉଦ୍ଧୃତ ପଦ୍ୟାଂଶଟିରେ କବି କ'ଣ କହିବାକୁ ଚାହିଛନ୍ତି ?

ଉ : ଯିଏ ଯାହା ନୁହେଁ ତାହା ହେବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କଲେ ସେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପହାସିତ ହୋଇଥାଏ। ଏହି କଥା କବି ଜଣାଇଛନ୍ତି।

(ii) କବି ଏଠାରେ ଜଣେ ଗଜମୂର୍ଖକୁ ପଣ୍ଡିତ ସହ ତୁଳନା କରିଛନ୍ତି।

ଉ : କବି ଏଠାରେ ଜଣେ ଗର୍ଜମୂର୍ଖକୁ ପଣ୍ଡିତ ସହ ତୁଳନା କରିଛନ୍ତି ଜଣେ ମୂର୍ଖଯିଏ କି ନିଜ ମାତୃଭାଷା ବୁଝେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଠିକ୍ ଭାବରେ କହିପାରେ ନାହିଁ ସେ ଯଦି ନିଜକୁ ବିଦ୍ୱାନ ପଣ୍ଡିତ ବୋଲି ମନେକରି ତର୍କ ସଭାରେ ଯୋଗଦେବ ତେବେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଲୋକହସା ହେବ।

(iii) ଷଡ଼ଦର୍ଶୀ କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝ ?

ଉ : ସାଂଖ୍ୟ, ଯୋଗ, ନ୍ୟାୟ, ବୈଶେଷିକ, ମୀମାଂସା ଓ ବେଦାନ୍ତ ଇତ୍ୟାଦି ଛଟି ବିଶିଷ୍ଟ ଦର୍ଶନ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଯେଉଁମାନେ ପଣ୍ଡିତ ସେମାନଙ୍କୁ ଷଡ଼ଦର୍ଶୀ କୁହାଯାଏ । ଏଭଳି ଜ୍ଞାନୀ ତଥା ପଣ୍ଡିତମାନଙ୍କ ସହ ଯଦି ଗଜମୂର୍ଖ ବିବାଦ କରି ସମକକ୍ଷ ହେବାକୁ ଚାହିଁବେ ତେବେ ଲୋକେ ହସିବେ। ନିଜର ଅପଚେଷ୍ଟା ହିଁ ନିଜକୁ ନିନ୍ଦିତ କରିବ । ସୁତରାଂ ଗଜମୂର୍ଖ ଷଡ଼ଦର୍ଶୀ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ।

(iv) କବି ଏହି ଉଦାହରଣ ଦେବାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ?

ଉ : ଜଣେ ମୂର୍ଖ ଶତଚେଷ୍ଟା କଲେ ମଧ୍ୟ ଜଣେ ଜ୍ଞାନୀ ତଥା ପଣ୍ଡିତ ସଂଗେ ସମାନ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ। ଏମିତି ଅନେକ ମୂର୍ଖ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ବିଦ୍ୟା କିମ୍ବା ଜ୍ଞାନରେ କୌଣସି ଦକ୍ଷତା ନଥାଏ । ତଥାପି ସେମାନେ ନିଜକୁ ଜ୍ଞାନୀମାନଙ୍କ ସଂଗେ ତୁଳନା କରିଥାଆନ୍ତି । କବିଙ୍କୁ କେତେ ନିର୍ବୋଧ ନିଜର ମୂର୍ଖତା ବୁଝିନପାରି ସମାଲୋଚନା କରୁଥିଲେ କିନ୍ତୁ କବିଙ୍କ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ନିକଟରେ ସେମାନେ ହାରମାନି ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁଇଲେ । ଜ୍ଞାନୀର ଜ୍ଞାନାଲୋକରେ ମୂର୍ଖମାନେ ମଳିନ ପଡ଼ିଗଲେ। ଏଥିପାଇଁ କବି ଏହି ଉଦାହରଣ ଦେଇଛନ୍ତି।

ଧୂଳିଆ ବାବା

Lesson - 1

1. ବଡ଼ ବଚନ ସିଦ୍ଧ ପୁରୁଷ ଥିଲେ। ଯାହାକୁ ଯାହା ଆଜ୍ଞା କରୁଥିଲେ ତୁରନ୍ତ ଫଳିଯାଉଥିଲା"

(କ) କିଏ କାହିଁକି ବଚନସିଦ୍ଧ ପୁରୁଷ ଥିଲେ ? (୨)

(ଖ) ସେ କେତେବର୍ଷ ଗାଦିରେ ବସିଥିଲେ ? (୨)

(ଗ) ଫୌଜଦାର କାହା ଗୋଡ଼ ତଳେ ଲମ୍ବ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲେ ? ଏହାର କାରଣ କ'ଣ ? (୩)

(ଘ) ଫୌଜଦାର ମହନ୍ତଙ୍କୁ କ'ଣ ଦାନ କରିଥିଲେ ? ତାଙ୍କ ପରେ କେଉଁ ମହନ୍ତ ଗାଦିରେ ବସିଥିଲେ ? (୩)

ଉତ୍ତର

(କ) ମହନ୍ତ ମହାରାଜ ହନୁମାନ ଦାସ ଥିଲେ ଏକ ବଚନସିଦ୍ଧ ପୁରୁଷ । କାରଣ ସେ ଯାହାକୁ ଯାହା ଆଜ୍ଞା କରୁଥିଲେ, ଯାହା କହୁଥିଲେ ତାହା ସତରେ ପରିଣତ ହେଉଥିଲା।

(ଖ) ସେ ବାରଶ ବାର ବରଷ ବାର ମାସ ବାର ଦିନ ଗାଦିରେ ବସିଥିଲେ।

(ଗ) ଫୌଜଦାର ମହନ୍ତ ମହାରାଜ ହନୁମାନ ଦାସଙ୍କ ଗୋଡ଼ତଳେ ଲମ୍ବ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲେ। ଏକଦା ତାଙ୍କର ମହିମା କଥା ଶୁଣି ନାଗପୁର ମରହଟ୍ଟା ଫୌଜଦାର ତାଙ୍କର ଦର୍ଶନ ପ୍ରାର୍ଥୀ ହେଲେ। ମହନ୍ତ ମହାରାଜ କାନ୍ଥୁଡ଼ା ଉପରେ ବସି ଆଉଜି ଗଞ୍ଜେଇ ଟାଣୁଥିବା ବେଳେ ଦୂରରୁ ଦନ୍ତାହାତୀ ପିଠିରେ ବସି ଆସୁଥିବା ଫୌଜଦାରଙ୍କୁ ଦେଖି ମହନ୍ତ ମହାରାଜ କାନ୍ଥୁଡ଼ାକୁ ଚାଲିବା ପାଇଁ ନିଜେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ। ମଝି ରାସ୍ତାରେ ପରସ୍ପର ଭେଟାଭେଟି ହେଲେ। ମରହଟ୍ଟା ଫୌଜଦାର ମହନ୍ତ ମହାରାଜଙ୍କ ଅଲୌକିକ ଶକ୍ତି ଦେଖି ଗୋଡ଼ତଳେ ପଡ଼ିଗଲେ।

(ଘ) ଫୌଜଦାର ମହନ୍ତଙ୍କୁ ତମ୍ବା ପାତିଆରେ ବାରବାଟୀ ଜମି ଅକରା ସନନ୍ଦ କରିଦେଲେ। ହନୁମାନ ଦାସଙ୍କ ପରେ ମର୍କଟଦାସ ମହନ୍ତ ମହାରାଜ ଗାଦିରେ ବସିଥିଲେ।

Extract - 2

1. "ଏଣେ ମହାନଦୀ ଆଉ କୂଳରେ ସାହେବ ରାଉଟି ପକାଇ ବସିଥିଲା ଦୂରବୀନରେ ଚାହିଁଦେଲା, ପାଖ ଲୋକଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, ଏକଥା ? ଲୋକେ କହିଲେ, ହିନ୍ଦୁ ଫକୀର ବିଜେ ହୋଇ ଆସୁଛନ୍ତି, ସାହେବ ଆଉ କ'ଣ ଚୌକିରେ ବସିବ-ନଈକୂଳକୁ ଧାଇଁ ଆଇଲା ।

(କ) ସାହେବଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରିବା ପାଇଁ କିଏ କେଉଁଥିରେ ଆସିଥିଲେ ?

ଉ : ହନୁମାନ ଦାସଙ୍କ ପରେ ମର୍କଟ ଦାସ ମହନ୍ତ ଗାଦିକୁ ଅଳଙ୍କୃତ କଲେ। ସେତେବେଳ ରାଜ୍ୟରେ ଫିରିଙ୍ଗି ଶାସନ ଥିଲା। ମର୍କଟ ଦାସ ସାହେବଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ ପାଇଁ ବହୁ ଆଡ଼ମ୍ବର ଘୋଡ଼ାରେ ଚଢ଼ି ମହାନଦୀ କୂଳରେ ପହଞ୍ଚିଲେ।

(ଖ) ସାହେବ ତାଙ୍କୁ କାହିଁକି ଡକାଇଥିଲେ ?

ଉ : ଇଂରେଜ ଶାସନ ସମୟରେ ମର୍କଟ ଦାସ ମହନ୍ତ ଗାଦିରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲେ। ସାହେବ ଦେଖିଲେ ଏହି ମହନ୍ତ ସରକାରଙ୍କୁ ଖଜଣା ନଦେଇ ମାଗଣାରେ ଅନେକ ଜମି ଭୋଗ କରୁଥିଲେ। ଏମିତି କାହିଁକି ଚାଲିଛି ଜାଣିବା ପାଇଁ ସେ ମହନ୍ତଙ୍କୁ ଡକାଇଥିଲେ।

(ଗ) ସାହେବ ପାଖ ଲୋକଙ୍କଠାରୁ କ'ଣ ଜାଣିଲେ ?

ଉ : ଆଦେଶ ପାଇଁ ମହନ୍ତ ମର୍କଟ ଦାସ ସାହେବଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରିବାକୁ ଘୋଡ଼ାରେ ଚଢ଼ି ବାହାରିଲେ। ସେ ମହାନଦୀ କୂଳରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ସାହେବ ଦୂରବୀନରେ ମହନ୍ତ ଓ ତାଙ୍କର ଚେଲାମାନଙ୍କୁଉଛୁଳା ନଦୀକୁ ପାରି ହେବାର ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ। ପାଖ ଲୋକଙ୍କୁ ଏ ବିଷୟରେ ପଚାରିବାରୁ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ ହିନ୍ଦୁ ଫକିର ବିଜେ ହୋଇ ଆସୁଛନ୍ତି।

(ଘ) ମହନ୍ତ ମହାରାଜ ବଢ଼ିଲା ନଈକୁ ପାରିହେଲେ କିପରି ?

ଉ : ଉଛୁଳା ନଈ ପାଣିରେ ନାଉରୀ ନଈ ପାରି କରିଦେବାକୁ ମନାକଲା ଫଳରେ ମହନ୍ତ ନାଉରୀକୁ ଅପେକ୍ଷା ନକରି ପାଖରେ ଥିବା ବାଘ ଛାଲକୁ ପାଣିରେ ପାରି ଦେଇ ତାଙ୍କର ଚେଲାମାନଙ୍କୁ ନେଇ ନଈ ପାରି ହୋଇଥିଲେ।

ଧୂଳିଆ ବାବା
(ଫକୀର ମୋହନ ସେନାପତି)

Extract - 3

ସେତେବେଳେ ମହନ୍ତ ଗଞ୍ଜେଇ ଟାଣୁଥିଲେ। ପାଟିରୁ ଭକ୍ ଭକ୍ ଧୂଆଁ ବାହାରକରି କଥାଟି ଚିପିଚିପି କହିଲେ ଏଥର ଚିଲମ ନିଆଁ କଥା କହିବ।

1. "ଚିଲମ ନିଆଁ କଥା କହିବ" - ଏକଥା ଶୁଣି ଲୋକମାନଙ୍କ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା କ'ଣ ଥିଲା ? ସେମାନଙ୍କ ଏପରି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା କାହିଁକି ହୋଇଥିଲା ?

ଉ : ମହନ୍ତ ଯେତେବେଳେ କହିଦେଲେ "ଆମେ ହୁକୁମ୍ କରିବୁ, ଏହି ଚିଲମ ନିଆଁ କହିବ।" ସେ କଥା ଶୁଣି ସେତେବେଳେ ଚେଲାମାନଙ୍କର ଆନନ୍ଦର ସୀମା ରହିଲା ନାହିଁ। କାରଣ ପୂର୍ବରୁ ଏପରି କଥା କେହି କହି ନଥିଲେ କି ଏପରି ଘଟଣା କେବେ ପୂର୍ବରୁ ଘଟି ନଥିଲା। ଚେଲାମାନଙ୍କର ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲା, ମହନ୍ତଙ୍କ ଆଜ୍ଞା ମେଷ୍ଟଣ ଅର୍ଥାତ୍ ଅନ୍ୟଥା ହେବାର ନୁହେଁ। ମହନ୍ତ କହିଛନ୍ତି। ଯେତେବେଳେ ଚିଲମ ନିଆଁ ନିଶ୍ଚୟ କଥା କହିବ।

2. ସେହି ଦିନ ମଧ୍ୟରେ କେଉଁ କଥା ହାଟ ହୋଇଯାଉଥିଲା ?

ଉ : "ଚିଲିମ ନିଆଁ କଥା କହିବ" ମହନ୍ତଙ୍କ ପୂର୍ବରୁ ବାହାରିଥିବା ଏଇ କଥା ସେହି ଦିନକୁ ମଧ୍ୟରେ ଦେଶ ଯାକ ହାଟ ହୋଇଯାଇଥିଲା। ଥୋଡ଼ାଏ ଚେଲା କହିବୁଲୁଥିଲେ "ଧୂଳିଆ ବାବାଙ୍କୁ ପ୍ରଭୁଙ୍କର ସ୍ୱପ୍ନ ହୋଇଛି, ସେ ସିଦ୍ଧ ପୁରୁଷ ହୋଇଗଲେଣି, ତାଙ୍କ ଗଞ୍ଜେଇ ଚିଲମ କଥା କହିବା" ଆଉ ଥୋକେ ହେଲା ପ୍ରକାଶ କଲେ" ନାହିଁ, ନାହିଁ - ଚିଲମ ନୁହେଁ, ଚିଲମ ନିଆଁ କଥା କହୁଛନ୍ତି, ଦଶ ଜଣଙ୍କୁ ଆଜ୍ଞା ହେଲା, ସେ ନିଜେ ଶୁଣିକି ଆସିଛି।

3. "ଚିଲମ ନିଆଁ କଥା କହିବ"। ଏକଥା ଦେଶ ସାରା ପ୍ରଚରିତ ହେବା ପର ଦିନ ସକାଳୁ କ'ଣ ହୋଇଥିଲା ?

ଉ : "ମହନ୍ତଙ୍କ ଚିଲମ ନିଆଁ କଥା କହିବ।" ଏ କଥା ସାରା ଦେଶରେ ପ୍ରଚରିତ ହେବା ପରଦିନ ସକାଳୁ ସଞ୍ଜଯାଏ ଶହ ଶହ ଲୋକଙ୍କ ଧାଡ଼ି ଲାଗିଗଲା। କାହାକୁ ବେମାର ଛାଡୁ ନାହିଁ, କାହାର ବଳଦ ହଜିଛି ମିଳୁ ନାହିଁ, କାହାର ମାମଲା ଦାଏର ଅଛି ଡିଗ୍ରୀ ହଉ। ଅନେକ ଅନକ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ପା' ପୂଜା ପଠାଇଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ପୁଅ ହେଉ ନାହିଁ, ଚିଲମ ପ୍ରଭୁ ବର ଦେଉନ୍ତୁ। ଏହିପରି ଲୋକେ ପାଦ ପୂଜା ପାଇଁ ଟଙ୍କା ଅଧୁଲି ସୁକା ମହନ୍ତଙ୍କ ପାଦତଳେ ଦେଇ ଅଧିଆ ପଡ଼ିଥିଲେ।

4. କେବେ କିପରି ବର ମିଳିବ ବୋଲି ଧୂଳିଆବାବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ କହିଥିଲେ ?

ଉ : ଚିଲମ ପ୍ରଭୁଙ୍କଠାରୁ ବର ପାଇବା ଆଶାରେ ଲୋକମାନେ ମହନ୍ତ ମହାରାଜାଙ୍କ ନିକଟରେ ଶହ ଶହ ପହଞ୍ଚିବାରୁ, ମହନ୍ତ ମହାରାଜା ଆଜ୍ଞା କଲେ, "ଉଠ ଉଠ ବାବା ମାନେ"। ଆମେ କିଛି କରିବୁ ନାହିଁ। ଏହି ଯେ ଆମ୍ଭର ଗଞ୍ଜେଇ ଚିଲମରେ ଅଗ୍ନି ଦେଖୁଛ, ସେଥିରେ ଧୁନି ସ୍ଥାପନ

ହେବ। ସେହି ଧୁନିରେ ଅଗ୍ନି ଦେବତା ବିଜେ କରିବେ; ସମସ୍ତଙ୍କର ଗୁହାରି ଶୁଣି ବର ଦେବେ। ଆସନ୍ତା ଅଗିରା ପୁନେଇଁ ଦିନ ଅଗ୍ନି ଦେବତା ସ୍ୱର୍ଗରୁ ବିଜେ ହୋଇ ପୃଥିବୀରେ ଭ୍ରମଣ କରିବେ। ଆମ୍ଭକୁ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଆଜ୍ଞା କରିଛନ୍ତି, ଆମ୍ଭେ ଧୁନି ଥାପି ତାଙ୍କୁ ବିଜେ କରାଇ ରଖିବୁ। ଯାହାର ଯାହା ଗୁହାରି ଥିବ, ଜଣାଇଲେ ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ ବର ମିଳିଯିବ।"

2. ଭଦ୍ର ଲୋକ - ପ୍ରତିଭା ରାୟ

ଶୁଭଦା ସେଦିନ ସାରାଦିନ ଅବ୍ୟକ୍ତ ବେଦନାରେ କୁହୁଳିଲା ଏବଂ ବିନା କାରଣରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ ଚିଡ଼ି ଚିଡ଼ି ହେଲା। ଶେଷଥର ପାଇଁ ଗତ ବୁଧବାର ଦିନ ସକାଳେ ସେ ଆସି ଫେରିଯାଇଛନ୍ତି ବୋଲି ଚିଠିରେ ଲେଖାଅଛି।

(କ) ଶୁଭଦା କିଏ ?

ଉ : ଏ ଗଳ୍ପର ମୁଖ୍ୟ ଚରିତ୍ର, ଧନୀ ବାପାଙ୍କର ଅଲିଅଳି କନ୍ୟା। ଗାଁ ସ୍କୁଲ୍‌ରେତାର ପ୍ରଥମ ଶିକ୍ଷାଦାତା ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ, ପାଠ ଶେଷ ପରେ ଅଧ୍ୟାପିକ ଚାକିରି କରେ। ସହରରେ ଜଣେ ପଦସ୍ଥ ଅଫିସରଙ୍କୁ ବିବାହ କରିଛି ପିଲାଛୁଆଙ୍କର ମାଆ ମଧ୍ୟ।

(ଖ) କିଏ କେତେଥର ଆସି ସେ କିଏ ଥିଲେ ? ଫେରିଯାଇଥିଲେ ?

ଉ : ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ ଶୁଭଦାକୁ ଦେଖିବାକୁ ଚାରି ଚାରି ଥର ଆସି ଫେରିଯାଇଥିଲେ। ଶୁଭଦାର ଗାଁର ସ୍କୁଲ୍‌ର ଶିକ୍ଷକ ଥିଲେ ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ।

(ଗ) ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେଙ୍କୁ କିଏ କାହିଁକି ବାହାରୁ ଘଉଡ଼ାଇ ଦେଇଥିଲା ? ତାକୁ ଶୁଭଦା କାହିଁକି ଶାସ୍ତି ଦେଇପାରୁନଥିଲେ ?

ଉ : ଶେଷଥର ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେଙ୍କୁ ଶୁଭଦାର ସାନ ପୁଅ ତଡ଼ି ଦେଇଥିଲା। ଶୁଭଦା ତାକୁ ଶାସ୍ତି ଦେଇପାରୁନଥିଲେ କାରଣ ସେମାନେ ଶୁଭଦାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଳନ କରୁଥିଲେ। ସେମାନେ ଲୋକଙ୍କର ପୋଷକ ଦେଖି ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରୁଥିଲେ।

(ଘ) ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେଙ୍କ ଚିଠି ପଢ଼ି ସାରିବାପରେ ଶୁଭଦାର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା କ'ଣ ଥିଲା ?

ଉ : ଚିଠିଟି ପଢ଼ିସାରିବା ପରେ ସେ ଜାଣି ପାରିଥିଲା ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ ଚାରିଚାରି ଥର ତାକୁ ଦେଖାକରିବାକୁ ଆସି ଫେରିଯାଇଛନ୍ତି। ସେଥିପାଇଁ ଶୁଭଦା ନିଜକୁ ଅପରାଧି ବୋଲି ଭାବୁଥିଲା। ବିନା କାରଣରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ ଚିଡ଼ି ଚିଡ଼ି ହେଉଥିଲା। କାରଣ ଗୋଟାଏ ଗୁରୁତର ଅପରାଧ କଲାଭଳି ସେ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲା।

Extract - 2

2. ଭଦ୍ରଲୋକ - ପ୍ରତିଭା ରାୟ

ସ୍କୁଲ୍ ଖାତାରେ ନାଆଁ ଲେଖା ହେଲାବେଳେ ଜାତକରେ ଲେଖାଥିବା ଅଧିକାଂଶ ନାଁ ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ କଲମରେ ବଦଳିଯାଏ।

(କ) ଶୁଭଦାର ନାଁ ସ୍କୁଲ୍‌ରେ ଲେଖାଇବା ପୂର୍ବରୁ କ'ଣ ଥିଲା ? ତା'ର ନାଁ ଶୁଭଦା କିଏ ଦେଇଥିଲା ?

ଉ : ସ୍କୁଲ୍‌ରେ ନାଁ ଲେଖିବା ପୂର୍ବରୁ ଶୁଭଦାର ନାଁ ଥିଲା ଶୁଭ ଲକ୍ଷ୍ମୀ, କିନ୍ତୁ ସ୍କୁଲ୍‌ରେ ନାଁ ଲେଖିଲା ବେଳେ ରେଜିଷ୍ଟରରେ ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ ତା'ର ନାଁ ଶୁଭଦା ଲେଖିଥିଲେ ।

(ଖ) ଶୁଭଦା ନାଁଟି ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ କେଉଁ ଅର୍ଥରେ ଦେଇଥିଲେ ?

ଉ : ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେଙ୍କ କହିବାନୁଯାୟୀ ଆମର ତିନିଠାକୁର ଜଗନ୍ନାଥ, ବଳଭଦ୍ର ଓ ଶୁଭଦ୍ରା ତିନି ଅକ୍ଷର ଶୁଭ । ଶୁଭଦା ଖାଲି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ହେବନାହିଁ ସରସ୍ୱତୀ ବି ହେବ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଶୁଭଦାୟୀ ହେବା ।

(ଗ) ଛୋଟ ଥିଲାବେଳେ ଶୁଭଦାକୁ ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ କିଭଳି ବଶ କରି ପଢ଼ାଉଥିଲେ ?

ଉ : ଶୁଭଦା ସାନ ଥିଲା ବେଳେ ବଡ଼ ଗେହ୍ଲେଇ ବାପାଙ୍କର ଓ ମାଆଙ୍କର ଥିଲା ଆଦର ସୋହାଗ ନମିଳିଲେ ସେ କାହାରି ବଶ ହେଉନଥିଲା । ଟିକେ ପିଠି ଥାପୁଡ଼େଇ 'ସାବାସ' କହିଦେଲେ ଶୁଭଦା ପାଠ ତ ପଢ଼େ ନି ସବୁ ପିଇଯାଏ ।

(ଘ) ବଡ଼ ହେଲାପରେ ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ କେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ ଶୁଭଦା କୁ ଭଲ ଲାଗିଥିଲା ?

ଉ : ଶୁଭଲକ୍ଷ୍ମୀ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଶୁଭଦା ନାଁଟି ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ ତା'ର ଦେଇଥିଲେ । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ବୋଧହୁଏ ଏ ନାଁଟା ଭଲ ଲାଗୁନଥିଲା ଶୁଭଦାକୁ କିନ୍ତୁ ବଡ଼ ହେଲାପରେ ଶୁଭଦା ସେ ନାଁଟି ଖୁବ୍ ଭଲ ଲାଗିଥିଲା ।

Extract - 3

"ସେଇଠି ଫାଟକ ପାଖରେ ଠିଆ ହୁଅନ୍ତି । ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ । କହନ୍ତି ଯା', ଏଥର ଚାଲି ଯା ।"

1. ଶୁଭଦା ବାପାଙ୍କର ଗେହ୍ଲା ଝିଅ ବୋଲି କିପରି ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ?

ଉ : ଶୁଭଦା ବାପାଙ୍କର ଗେହ୍ଲା ଝିଅ । ଆଦର ସୋହାଗ ନ ମିଳିଲେ ସେ କାହାରି ବଶ ହେବା କଥା ନୁହେଁ । ବୋଉ ଯଦି ରାଗରେ ଗୋଟିଏ ମାଡ଼ ଦେଇଥିବ, ବାପା ଘରକୁ ଆସିବା ଯାଏଁ ଲହରେଇ ଲହରେଇ କୋହଟାକୁ ଲମ୍ବେଇ ରଖିଥିବ ଶୁଭଦା । ବାପାଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ଶୁଖିଯାଇଥିବା ଲୁହଧାର ପୁଣି ଥରେ ଝରଝର ହୋଇ ଝରିଯିବ । ବାପା ଥରିକରି ପିଠି ଆଉଁସି ଦେଲେ ନିଆଁରେ ପାଣି ପଡ଼ିଲା ପରି ତା'ର କାନ୍ଦ ଦପ୍ କରି ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ ।

2. ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ ଶୁଭଦାର ପିଲାମାନଙ୍କୁ କିପରି ବୁଝିଥିଲେ ?

ଉ : ଶୁଭଦାର ଶୈଶବାବସ୍ଥା ଅତି ବିଚିତ୍ର । ବାପା ମା'ର ଗେହ୍ଲା ଝିଅ । ଶୁଭଦା ଏମିତି କାହାରି କଡ଼ା କଥା ପଦେ ସହେନି କିମ୍ବା କାହାରି ମନରେ ଦୁଃଖ ଦେବା କଥା ବରଦାସ୍ତ କରେନି । ରଙ୍ଗଣି ଫୁଲ ପରି ଲହୁଣୀ ମନଟିଏ ତା'ର ଛୁଇଁଦେଲେ ଦାଗ ପଡ଼ିଯାଏ । ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ ସେକଥା ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ, ନାଲି ଆଖି ଦେଖାଇ ଶୁଭଦାଠାରୁ ପାଠ ଆଦାୟ କରିହେବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ ଶୁଭଦାର କଅଁଳିଆ ମନକୁ ବୁଝିପାରିଥିଲେ ।

3. ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ କାହିଁକି ବାଟ ବଳେଇ ଦେବା ପାଇଁ ଆସନ୍ତି ?

ଉ : ଶୁଭଦା ତୁଚ୍ଛା ଡରକୁଳାଟିଏ । ଅଚିହ୍ନା ମଣିଷ, ଚିହ୍ନା ଗାଁ ରାସ୍ତା, କୁକୁର, ମାଙ୍କଡ଼, ମଶାଣି, ବିଲ, ନାଳ ଉପରେ କାଠ ପୋଲ, ଟାଇଁ ଟାଇଁ ଖରା ଆଉ ଝାମ୍ପୁଲା ଗଛତଳର ଅନ୍ଧାରିଆ ଛାଇ ସମସ୍ତେ ତାକୁ ଡରାନ୍ତି । ତେଣୁ ସକାଳୁଆ ସ୍କୁଲ ଛୁଟି ହେଲେ ତାକୁ ଡର ମାଡୁନଥିବା ରାସ୍ତାଯାଏ ବଳାଇ ଦେବା ପାଇଁ ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ କିଛି ବାଟ ତା' ସଙ୍ଗେ ଚାଲି ଚାଲି ଆସୁଥିଲେ । ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ ଖାଲି ପାଦରେ ତାତିଲା ବାଲି ଉପରେ ଡଗଡଗ ପାଦ ପକାଉ କହୁଥିଲେ– ଚାଲ ନାଳ ବନ୍ଧରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଆସିବି । କାଠ ପୋଲ ସେ ପଟେ ଗାଁର ଛୋଟ ବଜାରଟି ବୁଢ଼ୀମା'ର କୋଳ ପରି ନିର୍ଭୟ ଲାଗେ । ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ ହାତ ଧରି ଧରି ଦଦରା କାଠପୋଲ ପାରି କରେଇ ଦିଅନ୍ତି । ପୋଲ ପାରି ହେଲେ ଶୁଭଦା କହେ– ମାଷ୍ଟ୍ରେ ! ମୁଁ ଏଥର ଚାଲିଯିବି ।

4. ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ ଫାଟକ ପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହେଲାବେଳେ ଶୁଭଦା କ'ଣ ଭାବେ ?

ଉ : ଫାଟକ ପାଖରୁ ଘର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଳଖ ରାସ୍ତାରେ ଶୁଭଦା ଗୋଟିଏ ଚାଲେ । ତା'ର ଇଚ୍ଛା ହୁଏ ସେ ମାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କୁ ଘର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଡାକନ୍ତା ଆଉ ତା' ବୋଉ ମାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କୁ ଦହି ସରବତ ଦିଅନ୍ତା । ନହେଲେ ବାଧ କରି ଖାଇବାକୁ ଦେଇ ଛାଡ଼ନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ସେ ଭଲଭାବରେ ଜାଣେ ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ ଗାଧୋଇବେ, ଠାକୁର ପୂଜା କରିବେ ଓ ତେବେ ଯାଇ ଖାଇବେ । ସକାଳୁ ଅଗାଧୁଆରେ, ଟା' ପାନ ଛଡ଼ା ସେ ଆଉ କିଛି ଖାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ଶୁଭଦା ଘରେ ପଶିବା ଯାଏ ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ ଅଗାଧୁଆ, ଅଖିଆ ତା' ପାଇଁ ପ୍ରତିଦିନ ଖରାରେ ଏତେବାଟ ଚାଲନ୍ତି କେଉଁ ଆଶାରେ ?

Extract - 4

"ଅକର୍ମଣ୍ୟ ହେବାରୁ ତୋର ସାହାଯ୍ୟ ଲୋଡ଼ିଲି । କିଛି ଖରାପ ଭାବିବୁ ନାହିଁ । - ଇତି ମାଷ୍ଟ୍ରେ ।"

1. "ଏହି ଗଳ୍ପରେ ଶୁଭଦାଙ୍କ ଭଦ୍ରଲୋକ କିଏ ?

ଉ : ଏହି ଗଳ୍ପରେ ଭଦ୍ରଲୋକ ଜଣକ ଶୁଭଦାଙ୍କ ପିଲାଦିନର ମାଷ୍ଟ୍ରେ ଥିଲେ । ସ୍କୁଲ ରେଜିଷ୍ଟର୍‌ରେ ନାଁ ଲେଖା ହେଲାବେଳେ ଶୁଭଲକ୍ଷ୍ମୀ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଶୁଭଦ୍ରା ଲେଖିଥିଲେ ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ । ଚତୁର୍ଦ୍ଧା ମୂର୍ତ୍ତି ଭଳି ନିଦାପିଯା ଶ୍ୟାମଳ ବିଶାଳ ମୂର୍ତ୍ତିଟିଏ । ଗୋଲ୍ ମୁଣ୍ଡ, ଚଟା ହୋଇ ମୁହଁ, ବଡ଼ ବଡ଼

ଗଭୀର ଆଖି, ପୃଥୁଳ ଉଦର, ଖୁମ୍ବ ଭଳି ମଜଭୂତ ଗୋଡ଼, ହାତ। କବାଟ ଭଳି ଚଉଡ଼ା ଜବର ପିଠି, ଖଇର ବୋଳାରେ ନାଲି ପଡ଼ିଥିବା ପାନ ଖିଆ ଓଠ। ସବୁତକ ଏକାଠି ମିଶାଇ ଦେଲେ ସେ ହେବେ ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ ଯିଏ ଗଳ୍ପର ଭଦ୍ରଲୋକ।

2. ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ ଶୁଭଦାକୁ ପିଲାଦିନେ କିପରି ସ୍ନେହ କରୁଥିଲେ ?

ଉ : ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ ପଦ୍ମାସନ ପକାଇଲା ଭଳି ଚଉଡ଼ା ଚକା ପାରି ବସନ୍ତି। ପାଖିକିଆ କରି ବା ଜଙ୍ଘ ଉପରେ ସେ ଶୁଭଦାକୁ ବସାଇ ପାଠ ପଢ଼ାଇବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ। ବ୍ରହ୍ମା, ବିଷ୍ଣୁ, ମହେଶ୍ୱର ଲେଖି ଅକ୍ଷର ଶିଖାଇଥିଲେ। କାହାଣୀ କହୁ କହୁ, ଗେଲ କରୁ କରୁ, କୁତୁ କୁତୁ କରି ହସାଇ ହସାଇ ତାକୁ ସ୍ନେହକରି ପଢ଼ାଉଥିଲେ। ବେତ ବାଡ଼ିର ଆଦୌ ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼େ ନାହିଁ।

3. ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ ଶୁଭଦାଙ୍କ ପାଖକୁ କାହିଁକି ଆସିଥିଲେ ?

ଉ : ସେଦିନ ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ ଶୁଭଦା ପାଖକୁ ଅତି ଜରୁରୀ କାମରେ ଆସିଥିଲେ। ପୁଅ ତାଙ୍କର ଆଇ. ଏ, ଫେଲ୍ ହୋଇ ପାଠରେ ଡୋରି ବାନ୍ଧି ବେକାର ହୋଇ ଘରେ ବସିଥିଲା। ତେଣୁ ତା' ପାଇଁ କିଛି ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ ଆଶାରେ ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ ଶୁଭଦାଙ୍କ ପାଖକୁ ସେଦିନ ଆସିଥିଲେ। ଥରେ ନୁହେଁ ଚାରି ଚାରି ଥର। ଥରେ ଗାଁରୁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଆସିଲେ ପନ୍ଦର ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ବୋଲି ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ ଦୁଃଖ ପ୍ରକାଶ କରିଅଛନ୍ତି। ଅକର୍ମଣୀ ହେବାରୁ ଶୁଭଦାଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ଲୋଡ଼ିଛନ୍ତି ବୋଲି ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ଚିଠିରେ ।

4. ଶୁଭଦା ଭବିଷ୍ୟତରେ କ'ଣ ହେବେ ବୋଲି ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ କହିଥିଲେ ?

ଉ : ସ୍କୁଲ ନାଁ ଲେଖା ରେଜିଷ୍ଟରରେ ଶୁଭଲକ୍ଷ୍ମୀ ପରିବର୍ତ୍ତେ 'ଶୁଭଦା' ଲେଖିଥିଲେ ନାରଣ ମାଷ୍ଟ୍ରେ। କହିଥିଲେ ଆମର ତିନି ଠାକୁର। ଜଗନ୍ନାଥ, ବଳଭଦ୍ର, ସୁଭଦ୍ରା। ତିନି ଅକ୍ଷର ଶୁଭ। ଶୁଭଦା ଆମର ଖାଲି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ହେବ ନାହିଁ, ସରସ୍ୱତୀ ବି ହେବ। ଆମ ଅଞ୍ଚଳର ନାମ ରଖିବ ଏବଂ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଶୁଭଦାୟିନୀ ହେବ। ବାପା ମଧ୍ୟ ଏଥିରେ ଖୁସି ହୋଇଥିଲେ। ସେହି ଦିନୁ ହେଲା 'ଶୁଭଲକ୍ଷ୍ମୀ' ପରିବର୍ତ୍ତେ 'ଶୁଭଦା'।

ଶିକାର

(ଭଗବତୀ ପାଣିଗ୍ରାହୀ)

1. ସେଦିନ ଭୋରରୁ ସେ ଏକ ଅଦ୍ଭୁତ ଶିକାର ନେଇ ଡେପୁଟି କମିଶନରଙ୍କ ବଙ୍ଗଳା ପାଖରେ ହାଜର। ଗୋଟିଏ କାନ୍ଧରେ ତା'ର ଧନୁଟି, ଝୁଲୁଛି, ହାତରେ ଦି'ତିନିଟା ତୀର, ଆଉ କାନ୍ଧରେ ଟାଙ୍ଗିଆଟି ପଡ଼ିଛି। ଘିନୁଆକୁ ଏ ବେଶରେ ଦେଖି ଅର୍ଦ୍ଦଳି ପଚାରିଲା - "କିରେ, ଆଜି କି ଶିକାର ଆଣିଛୁ ?"

(କ) ଅଦ୍ଭୁତ ଶିକାରଟି କ'ଣ ?

(ଖ) ସାହେବଙ୍କ ବଙ୍ଗଳା ଆସିବାର କାରଣ କ'ଣ ?

(ଗ) ଘିନୁଆ ବିଖ୍ୟାତ ଶିକାରୀ, କିପରି ?

(ଘ) ଅର୍ଦ୍ଦଳି ଘିନୁଆକୁ ଦେଖି କ'ଣ ପଚାରିଛି ?

ଉତ୍ତର

(କ) ଏକ ମଣିଷ ସଜ କଟା ମୁଣ୍ଡ ହିଁ ଅଦ୍ଭୁତ ଶିକାର ଥିଲା ଯାହାକୁ ଘିନୁଆ ଘେନି ଆସି ସାହେବଙ୍କ ବକ୍‌ସିସ୍ ପାଇବା ଆଶାରେ ହାଜର ହୋଇଥିଲା।

(ଖ) ଏଥିପୂର୍ବରୁ ଘିନୁଆ ମହାବଳ ବାଘ ମାରି ପୁରସ୍କାର ପାଇଛି। ଏଥର ସେ ମଣିଷ ମାରିଛି ଏଣୁ ବକ୍‌ସିସ୍ ପାଇବା ଆଶାରେ ସାହେବଙ୍କ ବଙ୍ଗଳାକୁ ଆସିଛି।

(ଗ) ଘିନୁଆ ଜଣେ ବଣୁଆ ସାନ୍ତାଳ। ନିଜ ହାତ ତିଆରି ଧନୁଶର ଓ ଟାଙ୍ଗିଆ ଧରି ଜଙ୍ଗଲରେ ଶିକାର କରେ। ସେ ଜଣେ ଅବ୍ୟର୍ଥ ସନ୍ଧାନୀ ଶିକାରୀ, ମାଇଲିଏ ଦୂରରୁ ତୀର ମାରି ଲକ୍ଷ୍ୟ ଭେଦ କରିଥାଏ। ତା'ର ଶିକାର କରିବା କୌଶଳ ଅଦ୍‌ଭୂତ। ଶର ସନ୍ଧାନ କଲାବେଳେ ଚିତ୍ ହୋଇ ଶୋଇପଡ଼େ ଓ ବାଁ ପଦକୁ ଧନୁରେ ଲଗାଇ କାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟାଣି ଆଣି ତୀର ମାରିଥାଏ। ଏପରି ସେ ବାଘ, ଭାଲୁ, ସମ୍ବର, ବାରହା ଇତ୍ୟାଦି ଶିକାର କରିଛି ଏପରି ଦୁଇଟା ମହାବଳ ବାଘକୁ ମଧ୍ୟ ମାରିଛି। ତେଣୁ ଏହି ପରି ସେ ଜଣେ ବିଖ୍ୟାତ ଶିକାରୀ ହୋଇପାରିଛି।

(ଘ) ଅର୍ଦ୍ଦଳି ଘିନୁଆକୁ ଦେଖି କି ଶିକାର ଆଣିଛୁ ବୋଲି ପଚାରିଥିଲା। ଘିନୁଆ ବ୍ୟସ୍ତ ଦେଖେଇ ଗାମୁଛାରେ ବନ୍ଧା ହୋଇଥିବା ଗୋଟିଏ ପଦାର୍ଥ ଦେଖାଇ କହିଲା ସେ ଆଜି ଏକ ମସ୍ତ ଜାନୁଆର ଶିକାର କରି ଆଣିଛି। ଅର୍ଦ୍ଦଳି ବାଘ ନା ଭାଲୁ, ଚିତା, ବାରହା ଆଣିଛୁ ବୋଲି ପଚାରିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦେଇ ନଥିଲା। ଏ ସବୁ କଥା ଅର୍ଦ୍ଦଳି ଘିନୁଆକୁ ପଚାରିଛି।

3. "ଗୋଳମାଳ ଶୁଣି ସାହେବ ବଙ୍ଗଳା ଭିତରୁ ବାହାରି ଆସିଲେ, ଘିନୁଆ ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରି ସାହେବଙ୍କୁ ସେହିପରି ଦାନ୍ତ ଦେଖାଇଲା।

(କ) ଘିନୁଆ କିଏ ?

ଉ : ଘିନୁଆ ଥିଲା ଜଣେ ସରଳ ଆଦିବାସୀ ଓ ଜଣେ ବଣୁଆ ସାନ୍ତାଳ, ସେ ଛନ୍ଦକପଟ ଜାଣେନା, ତା ଶରୀରରେ ଅସୁରର ବଳ ତା" ଅଞ୍ଚଳରେ ସେ ଜଣେ ବଡ଼ ଶିକାରୀ ହିସାବରେ ବିଖ୍ୟାତ ଥିଲା।

(ଖ) ଘିନୁଆର ପ୍ରଥମ ଅସ୍ତ୍ର କ'ଣ ଥିଲା ? ସେ କାହିଁକି ବିଖ୍ୟାତ ଥିଲା ?

ଉ: ଘିନୁଆର ପ୍ରଥମ ଅସ୍ତ୍ର ତା'ର ହାତ ତିଆରି ନିଜର ଧନୁଶର। ଏଇ ଧନୁଶର ସାହାଯ୍ୟରେ ବାଘ, ଭାଲୁ, ସମ୍ବର, ଚିତା ପଶୁ ପକ୍ଷୀ ସବୁ ଶିକାର କରୁଥିଲା।

(ଗ) ଘିନୁଆ କିପରି ତୀର ମାରୁଥିଲା ?

ଉ : ଘିନୁଆ ତୀର ମାରିବାବେଳେ ଚିତ୍ ହୋଇ ଶୋଇ ପଞ୍ଝେ ବାଁ ପାଦଟିକୁ ଧନୁରେ ଲଗାଇ ଦେଇ କାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟାଣି ତୀରଟିକୁ ଛାଡ଼ି ଦିଏ। ମାଇଲିଏ ଦୂର ରୁ ତୀର ମାରି ସେ ଲାଖ ବିନ୍ଧି ପାରୁଥିଲା।

(ଘ) ଡେପୁଟି କମିଶନଙ୍କଠାରୁ ଘିନୁଆ କାହିଁକି ପୁରସ୍କାର ପାଇଥିଲା ? ସେଦିନ କ'ଣ ଶିକାର କରି ଘିନୁଆ ଡେପୁଟି କମିଶନରଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇଥିଲା ?

ଉ : ବାଘ ଭାଲୁଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଲୋକେ ତାକୁ ବେଶୀ ଭୟ କରନ୍ତି। ବାଘ-ଭାଲୁଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ସେ ଲୋକଙ୍କର କ୍ଷତି କରେ ଢେର୍ ବେଶୀ।

(ଙ) ଏଠାରେ କାହା ବିଷୟରେ କୁହାଯାଇଛି ?

ଉ : ଏଠାରେ ଗୋବିନ୍ଦ ସରଦାର କଥା କୁହାଯାଇଛି, ସେ ଅତି ଅତ୍ୟାଚାରୀ ଲୋକ ଥିଲା। ତେଣୁ ଲୋକେ ତାକୁ ଡରନ୍ତି।

(ii) ଲୋକେ ବାଘ - ଭାଲୁଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ମଣିଷକୁ ଅଧିକ ଡରନ୍ତି କାହିଁକି ?

ଉ : ଭାଲୁ ହେଉ କି ବାଘ ସେମାନେ ନିଜ ଆତ୍ମରକ୍ଷା କିମ୍ବା ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ ଆକ୍ରମଣ କରି ଶିକାର କରନ୍ତି। ମଣିଷ ସାହସ ଓ ଚେଷ୍ଟା ବଳରେ ତାଙ୍କଠାରୁ ନିଜକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖି ପାରିବ। କିନ୍ତୁ ମଣିଷ ନିଜର ଲୋଭ ଓ ହିଂସା ଏବଂ ମନ୍ଦବୁଦ୍ଧି ଲାଗି ଅନ୍ୟର କ୍ଷତି କରେ। ତେଣୁ ଲୋକେ ବାଘ-ଭାଲୁଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ମଣିଷକୁ ଅଧିକ ଡରନ୍ତି।

(iii) ସେ ଘିନୁଆର କି କ୍ଷତି କରିଥିଲା ?

ଉ : ଏଠାରେ ଗୋବିନ୍ଦ ସରଦାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କୁହାଯାଇଛି। ଗୋବିନ୍ଦ ଲୋକଙ୍କୁ ଲୁଟୁ ଥିଲା, ଶୋଷଣ କରୁଥିଲା। ସେ ଘିନୁଆର ଘର ଦ୍ୱାର, ଜମିବାଡ଼ି ଲୁଟି ନେଇଥିଲା। ଏପରିକି ତା' ସ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରତି ଅସଦ୍ ବ୍ୟବହାର କରିବାର ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲା। ସେଥିପାଇଁ ଘିନୁଆ ତାକୁ ମାରି ଦେଲା।

(iv) ଘିନୁଆ ତାକୁ କିପରି ମାରିଲା ?

ଉ : ଗୋବିନ୍ଦ ଘିନୁଆର ସ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରତି ନଜର ଘିନୁଆ ତାକୁ ମାରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା। ଘିନୁଆକୁ ଦେଖି ଗୋବିନ୍ଦ ଖସି ଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା। ଗୋବିନ୍ଦ ମଟରରେ ଥିଲେ ବି ଘିନୁଆ ତୀର ମାରି ତା'ର ଗାଡ଼ିର ଚକା ଅଚଳ କରି ଦେଲା ତା'ପରେ ଟାଙ୍ଗିଆ ଚୋଟରେ ତା'ର ମୁଣ୍ଡ ଗଣ୍ଡି ଅଲଗା କରିଦେଲା।

3. ସରକାର ଘରର କେତେ ଫନ୍ଦି ଫିକର, କାଇଦା କଟକଣା ଅଛି। ଖାଲି ସେମିତି କ'ଣ ବକ୍‌ସିସ୍ ଦିଆଯିବ ? ସେ ଘରକୁ ଫେରି ସବୁ ଦେଖାଇବ। କି ଖୁସି ହେବ ସ୍ତ୍ରୀ ତା'ର ସେ ସବୁ ଦେଖି !

(i) ସରକାର ଘରର କାଇଦା କଥା ଘିନୁଆ କାହିଁକି ଭାବିଲା ?

ଉ : ଶିକାର ଭେଟି ଦେବା ମାତ୍ରେ ଡେପୁଟି କମିଶନର ଘିନୁଆକୁ ବକ୍‌ସିସ୍ ଦେଉଥିଲେ। ଏହି ସାହେବଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଘିନୁଆ ଆଉ କୌଣସି ହାକିମଙ୍କୁ ଜାଣି ନଥିଲା। ଏଥିର ତାକୁ ଏଯାଏଁ ପୁରସ୍କାର ତ ମିଳିନି, ପୁଣି ସରକାରୀ ଘରେ ବନ୍ଦୀକର ରଖାଯାଇଛି। ସେଥିପାଇଁ ଘିନୁଆ ଏସବୁକୁ ସରକାର ଘରର କାଇଦା ବୋଲି ଭାବିଲା।

(ii) ତାକୁ କି ବକ୍‌ସିସ୍ ମିଳିବ ବୋଲି ସେ କଳ୍ପନା କରୁଥିଲା ?

ଉ : ମେଳିଆ ଝପଟ ସିଂକୁ ମାରି ଡୋରା ପାଞ୍ଚ ଶହ ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର ପାଇଥିଲା। ଗୋବିନ୍ଦ ସରଦାର ଝପଟ ସିଂ ଠାରୁ ବହୁ ଗୁଣରେ ଭୟଙ୍କର। ତେଣୁ ଘିନୁଆ ଭାବୁଥିଲା। ତାକୁ ଅଧିକ ବକ୍‌ସିସ୍ ମିଳିବ। ତା ମୁଣ୍ଡରେ କଳାକନାର ଖୋଳ ପିନ୍ଧାଇ ଦେଇ ତା ହାତରେ ସୁନାରୂପା ଢାଳି ଦିଆଯିବ। ସରକାର ଘରର କେତେ ଫନ୍ଦି ଫିକର କାଇଦା କଟକଣା ଘିନୁଆ ଜାଣି ନଥିଲା।

(iii) ଭବିଷ୍ୟତ ବିଷୟରେ ସେ କ'ଣ ସବୁ ଭାବୁଥିଲା ?

ଉ : ଘିନୁଆ ଜେଲ୍‌ର ଅନ୍ଧାରୁଆ ଗୁମ୍ଫାରେ ବସି ଭବିଷ୍ୟତର ଚିନ୍ତା କରୁଥିଲା। ଭାବୁଥିଲା ବକ୍‌ସିସ୍ ପାଇ ସେ ଶୀଘ୍ର ଘରକୁ ଯିବ। ତା ସ୍ତ୍ରୀକୁ ସବୁ ଚିଜ ଦେଖାଇବ। ସେ ଭାରି ଖୁସି ହେବ। ଭଲ ଘରଦ୍ୱାର କରି ଜମିବାଡ଼ି ଚଷି ସେ ସୁଖରେ ଘର ସଂସାର କରି ରହିବ।

(iv) ବାସ୍ତବରେ କ'ଣ ହେଲା ?

ଉ : ଘିନୁଆର ସ୍ୱପ୍ନ ଓ ତା' ଜୀବନର ବାସ୍ତବତାରେ ଆକାଶ ପାତାଳ ପ୍ରଭେଦ ରହିଗଲା। ସରକାରୀ ଆଇନ୍‌ରେ ଗୋବିନ୍ଦକୁ ମାରି ଘିନୁଆ ଅପରାଧୀ ହୋଇଛି। ତେଣୁ ହତ୍ୟାକାରୀର ବିଚାରରେ ସେ ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ ପାଇଲା। ଏହି ଦଣ୍ଡର ଅର୍ଥ ସେ ବୁଝିବା ଆଗରୁ ତାକୁ ଫାଶୀ ହୋଇଗଲା।

4. "କିଏ କହେ ତା'ର ଫାଶୀ ହେବ, କିଏ କହେ ସେ ଯିବ କଳାପାଣି। କାହିଁକି ? ସେ ଏମିତି କି ଅପରାଧ କରିଛି କି ? କିଛି ନବୁଝି ପାରି ସେମାନଙ୍କ କଥାକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରେ ନାହିଁ।"

(i) ଶିକାର ଗଳ୍ପର ଅନ୍ତଃସ୍ୱର କ'ଣ ?

ଉ : ଘିନୁଆର ଶିକାର ମାଧ୍ୟମରେ ଅତୀତର ପରମ୍ପରାକୁ ଅଙ୍ଗୁଳି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିଛନ୍ତି ସାମ୍ୟବାଦୀ ସାରସ୍ୱତ ବିନ୍ଧାଣୀ ଭଗବତୀ ଚରଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ। ଶିକାର ଗଳ୍ପ ଆକସ୍ମିକ ଭାବେ ଓଡ଼ିଆ ଗଳ୍ପ ସାହିତ୍ୟର ଦିଗ ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ସହାୟକ ହୋଇଥିଲା ଗତାନୁଗତିକୁ ଚିନ୍ତାଧାରା ପାଇଁ ଶିକାର ଗଳ୍ପ ଏକ ବିରାଟ ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀ। ସାମାଜିକ ଅବିଚାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯେଉଁ ପୁଞ୍ଜିଭୂତ ବିଦ୍ରୋହର ପାହାଡ଼ ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଅବଦମିତ ହୋଇ ରହୁଛି ତାକୁ ବହିଃପ୍ରକାଶ କରିବା ହିଁ ସାମ୍ୟବାଦୀ ଗାଳ୍ପିକଙ୍କ ମୁଖ୍ୟ ଆଲେଖ୍ୟ। କ'ଣ ପାଇଁ ଘିନୁଆ ଫାଶୀ ପାଇବ ? କ'ଣ ପାଇଁ ଘିନୁଆ ସଜା ପାଇବା ? ଗୋବିନ୍ଦ ସରଦାର ଜଣେ ଅସାମାଜିକ ଲୋକ। ସମାଜ ପାଇଁ ଏକ କଳଙ୍କ, ବିରାଟ

ଅନ୍ତରାୟ । ତାକୁ ଶିକାର କରିବାରେ ଘିନୁଆର ଦୋଷ କ'ଣ ?

(ii) ଘିନୁଆ ହାଜତରେ ରହି ମଧ୍ୟ କ'ଣ ଭାବୁଥିଲା ?

ଉ : ଘିନୁଆ ଅତି ସରଳ ବିଶ୍ୱାସୀ । ସାମାଜିକ ପରମ୍ପରାର ଆଇନ୍ କାନୁନ୍‌ର ବହୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ । ବକ୍‌ସିସ୍ ପାଇବା ଆଶାରେ ଶିକାର କରିବା ତା'ର ପ୍ରବଳ ଝୁଙ୍କ ଆଉ ପେଷା । କିଏ କହେ ତାକୁ ଫାଶୀ ହେବ । ଆଉ କିଏ କହେତ ସେ ଯିବ କଳାପାଣି । ହେଲେ ସରଳ ବିଶ୍ୱାସୀ ମନଟା କିଛି ବୁଝେନା । ସେ ଅନେଇ ରହେ ଏକ ଓଜନଦାର ବକ୍‌ସିସ୍ । ଶେଷରେ ଦିନେ ଡେପୁଟି କମିଶନର ପରିଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଆସିଥିଲେ । ସେ ତାକୁ ହିଁ ସବୁ ହାଲ୍ ପଚାରିଲା । ସେ କହିଲେ ଯେ ପୂର୍ବରୁ ସେ ବାଘ, ଭାଲୁ ମାରୁଥିଲା ବୋଲି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବକ୍‌ସିସ୍ ପାଉଥିଲା । ଏବେ ମାରିଛି ମଣିଷ । ଏଥର ବି ବକ୍‌ସିସ୍ ପାଇବ ତାହା ପାଞ୍ଚ ଛ' ଜଣ ତ' ବୁଝି ବିଚାର ଠିକ୍ କରିବେ ଏହି କଥାଟା ତା' ମନକୁ ପାଇଲା ।

3. ଘିନୁଆ ଗୋବିନ୍ଦ ସରଦାରକୁ ମାରି ବଡ଼ କାମଟାଏ କରିଛି ବୋଲି କାହିଁକି ଭାବୁଥିଲା ?

ଉ : ଗୋବିନ୍ଦ ସରଦାରକୁ ମାରିବା ପାଇଁ ଘିନୁଆକୁ କମ୍ କଷ୍ଟ କରିବାକୁ ପଡ଼ିନାହିଁ । ଅନେକ ଲୋକ ତାକୁ ଛକିଥିଲେ, କେହି ତାକୁ ମାରି ପାରିନଥିଲେ । ଗୋବିନ୍ଦ ସରଦାର ଯିଏ ସବୁବେଳେ ମଟରରେ ଯିବା ଆସିବା କରେ, ଅନ୍ୟର ଧନ ସମ୍ପତ୍ତି ଲୁଟି ସେ ତା'ର ଧନ ସମ୍ପତ୍ତି ବଢ଼େଇଛି । କେତେ ଲୋକଙ୍କୁ ମାରିଛି, ହାଣିଛି, ଇଜ୍ଜତ ନେଇଛି ତା'ର ହିସାବ ନାହିଁ । ଘିନୁଆର ସବୁ ଜମିବାଡ଼ି ମଧ୍ୟ ନିଜର କରିନେଇଛି । ଦିନେ ଘିନୁଆର ସ୍ତ୍ରୀ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରିବା ସମୟରେ ଘିନୁଆକୁ ଦେଖି ମଟରରେ ପଳାଉଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଘିନୁଆ ତା'ର ମଟର ଚକକୁ ତୀର ମାରି ଅଟକେଇ ଟାଙ୍ଗିଆରେ ମୁଣ୍ଡଟି କାଟି ଦେଲା । ସେଥିପାଇଁ ସେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ କାମ କରିଛି ବୋଲି ଭାବୁଥିଲା ।

4. ଗୋବିନ୍ଦ ସରଦାର ସାଧାରଣ ଲୋକଟିଏ ନଥିଲା ବୋଲି କାହିଁକି ଭାବୁଥିଲା ?

ଉ : ଗୋବିନ୍ଦ ସରଦାର ସାମାନ୍ୟ ଲୋକ ନଥିଲା । ହାତରେ ତା'ର ଥାଏ ସବୁବେଳେ ବନ୍ଧୁକ । ବାଘ ଭାଲୁଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଲୋକେ ତାକୁ ବେଶୀ ଭୟ କରୁଥିଲେ । ବଣ ଜନ୍ତୁଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ସେ ଲୋକଙ୍କର ବେଶୀ କ୍ଷତିକରେ । ଝପଟ ସିଂହ ଅପେକ୍ଷା ସେ ବେଶୀ ଭୟଙ୍କର । ଝପଟ ସିଂ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଇଜ୍ଜତ ନେଇ ନାହିଁ କି କାହାରି ଜମିବାଡ଼ି ଦଖଲ କରିନାହିଁ । ସେ କେବଳ ଖଜଣାଖାନା ଲୁଟ କରିଥିଲା । ଗୋବିନ୍ଦ ସରଦାର ଥିଲା ବଡ଼ ଭୟଙ୍କର । ସବୁବେଳେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଙ୍କ ଇଜ୍ଜତ ସହ ଖେଳ ଖେଳିବା ଏବଂ ଅନ୍ୟର ଧନ ସମ୍ପତ୍ତି ଜୋର୍ ଜବରଦସ୍ତ ଦଖଲ କରିବା ଥିଲା ତା'ର ପ୍ରଧାନ କାର୍ଯ୍ୟ ।

କୃପାଣ - ମନୋଜ ଦାସ

"ସେତିକି ସମୟ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ବାପାଟି ସହ ଖେଳିବାରେ କେତେ ମଜା ଥାଏ । ବାପା ଭଳି ଚମତ୍କାର ବନ୍ଧୁ ସେ ଜ୍ଞାନ ହେବା ଦିନରୁ ପାଇନଥିଲା ।"

(କ) ଦୁର୍ଲଭ ବାପା ଏଠାରେ କାହାକୁ କାହିଁକି କୁହାଯାଇଛି ?

ଉ : ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ବାପାଟି ବୋଲି ସୁକୁମାରକୁ କୁହାଯାଇଛି । ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଅର୍ଥ ଯାହା ସହଜରେ ମିଳେନାହିଁ । ପଲ୍‌ଟୁଠାରୁ ସୁକୁମାର ଦୂରରେ ମହାନଗରୀରେ ରହୁଥିଲା । କେବଳ ଛୁଟହେଲେ ସେ ପଲ୍‌ଟୁ ପାଖକୁ ଆସୁଥିଲେ ।

(ଖ) ବାପା ବ୍ୟତୀତ ପଲ୍‌ଟୁ ପାଇଁ ସୁକୁମାର କ'ଣ ଥିଲେ ?

ଉ : ବାପା ବ୍ୟତୀତ ପଲ୍‌ଟୁ ପାଇଁ ସୁକୁମାର ଜଣେ ଚମତ୍କାର ବନ୍ଧୁ ଥିଲେ । କାରଣ ସୁଖ ଦୁଃଖରେ ଛୁଟିରେ ସେ ପଲ୍‌ଟୁ ପାଖରେ ରହୁଥିଲେ ତା ସହ ଖେଳୁଥିଲେ ଟ୍ରଫି, ଉପଢ଼ୌକନ, ଉପହାର ଦେଉଥିଲେ ଅନ୍ୟ ସାଥୀଙ୍କ ଭଳି ବାପାଙ୍କୁ ମାଡ଼ ବା ଆମ୍ପୁଡା ପରିବର୍ତ୍ତେ ବାପା ନିଜେ ଦୋଷ କଲାଭଳି ହସୁଥିଲେ ।

(ଗ) ପଲ୍‌ଟୁ ଖେଳସାଥୀମାନଙ୍କର ନାମ କ'ଣ ଥିଲା ?

ଉ : ପଲ୍‌ଟୁର ଖେଳ ସାଥୀମାନଙ୍କର ନାମ କୁମୁ କୁମୁ, ପେୟୁ, ଜ୍ୟାକ ଇତ୍ୟାଦି ଥିଲା । ସେମାନେ ତାକୁ ମାରିଲେ ପଲଟୁ ବି ସେମାନଙ୍କୁ ମାଡ଼ ମାରୁଥିଲା ।

(ଘ) ସେଦିନ ବାପା ଚାରିଟା ବେଳେ ଘରୁ ଗଲାପରେ ପଲ୍‌ଟୁ କ'ଣ ସବୁ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିଆଯାଇଥିଲା ?

ଉ : ବାପା ଯିବାପରେ ବାପାଙ୍କୁ ଯେପରି ନଖୋଜିବ ସେଥିପାଇଁ ପଲ୍‌ଟୁର ମନ ଭୁଲାଇବାକୁ ପଲ୍‌ଟୁକୁ ଅନେକ ଖେଳ ସରଞ୍ଜାମ ଯୋଗାଇବା ସହ ଛବି ବହିଟିଏ ଚିରିବାର ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

1. ମହାନଗରୀରୁ ମାସେ ହେଲା ଛୁଟିରେ ଆସି ରହିବା ଭିତରେ ପ୍ରତ୍ୟହ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ସେ ସୁକୁମାର ତା' ସହ ଖେଳିବାର ମୂଲ୍ୟବାନ ସୁଯୋଗ ବହୁଳାଂଶରେ ବର୍ଜନକରି କୁଆଡ଼େ ଉଭାନ ହୋଇଯାଇଥିଲା, ସେଇଟା ମଧ୍ୟ ଆଗତ ପ୍ରାୟ ସନ୍ଧ୍ୟାର ଘଟଣା ସହିତ ସମ୍ପର୍କିତ ବୋଲି ତା'ର ଛାଇଛାଇକା ଧାରଣା ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

(କ) କିଏ, କାହିଁକି ମହାନଗରୀରୁ ମାସେ ଛୁଟି ନେଇ ଆସିଥିଲେ ?

(ଖ) କିଏ, ଖେଳିବାର ମୂଲ୍ୟବାନ ସୁଯୋଗ ହରାଉଥିଲା ଏବଂ କାହିଁକି ?

(ଗ) ପଲ୍‌ଟୁର ଛାଇଛାଇକା କି ଧାରଣା ଥିଲା ?

(ଘ) ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଘଟିବାକୁ ଥିଲା ଘଟଣା ସୁକୁମାର ପଲ୍‌ଟୁ ନିକଟରେ ଗୋପନ ରଖୁଥିଲେ କାହିଁକି ?

ଉତ୍ତର

(କ) ସୁକୁମାର ଜଣେ ଦକ୍ଷ କଳାକାର ଥିଲେ । ଏକ ପୌରାଣିକ ନାଟକରେ ତାଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଚରିତ୍ର ରହିଥିଲା । ସେହି ନାଟକ ପୂର୍ବାଭ୍ୟାସ ପାଇଁ ସେ ମହନଗରୀରୁ ମାସେ ଛୁଟି ନେଇ ଆସିଥିଲେ ।

(ଖ) ସୁକୁମାରଙ୍କ ପୁତ୍ର ପଲ୍‌ଟୁ ପିତାଙ୍କ ସହ ଖେଳିବାର ମୂଲ୍ୟବାନ ସୁଯୋଗକୁ ହରାଉଥିଲା କାରଣ ପ୍ରତି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ନାଟକର ଅଭ୍ୟାସ ନିମନ୍ତେ ଚାଲିଯାଉଥିଲା । ଫଳରେ ପିତାଙ୍କ ଭଳି ଜଣେ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ସାନିଧ୍ୟରୁ ସେ ବଞ୍ଚିତ ହେଉଥିଲା ।

(ଗ) ପଲ୍‌ଟୁ ପିତା ମାତାଙ୍କୁ କଥାବର୍ତ୍ତା ହେଉଥିବାରୁ ଦେଖି ଅନୁମାନ କରିଥିଲା ଆଜି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ କିଛି ଗୋଟାଏ ଆନନ୍ଦ ଦାୟକ ଘଟଣା ଘଟିବାକୁ ଯାଉଛି। ଆଉ ଏଇ ଘଟଣା ସହିତ ତା'ର ପିତା ଜଡ଼ିତ। ପିତାଙ୍କୁ ପ୍ରତିଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ କେଉଁ ଆଡ଼େ ଚାଲି ଯାଆନ୍ତି ତାହା ପଲ୍‌ଟୁ ଜାଣେନା। କିନ୍ତୁ ଆଜିର ସନ୍ଧ୍ୟା ସହିତ ପିତାଙ୍କର ବିଶେଷ କିଛି ଭୂମିକା ରହିଛି ତାହା ସେ ବୁଝିପାରିଛି। ଆଗତ ପ୍ରାୟ ସଂଧାର ଘଟଣା ସହିତ ତା'ର ପିତା ସଂପର୍କିତ ଏଇ ଧାରଣା ତା'ର ସ୍ପଷ୍ଟ ନହେଲେ ମଧ ଛାଇଛାଇକା ରହିଛି।

(ଘ) ଅଭିନୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୁକୁମାରଙ୍କର ଭଲ ଦକ୍ଷତା ଥିଲା। ତାଙ୍କର ଚମତ୍କାର ଅଭିନୟରେ ଶହ ଶହ ଦର୍ଶକ ମୁଗ୍ଧ ହେଉଥିଲେ। ତେଣୁ ତାଙ୍କର କଳାକାର ମନ ନିଜ ଅଭିନୟ କଳାରେ ପଲ୍‌ଟୁର ଶିଶୁ ମନକୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଚକିତ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ। ସେତେବେଳେ ସେ ଚିନ୍ତା କରି ନଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ଚରିତ୍ରର ଅଭିନୟ ପଲଟୁକୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କରିବା ନାହିଁ ବରଂ ଭୟଭୀତ କରିବ। ସେଥିପାଇଁ ମାସେ ଛୁଟିରେ ମହାନଗରୀରୁ ଆସିଥିଲେ ଏବଂ ପ୍ରତିଦିନ ସଂନ୍ଧ୍ୟାରେ ପଲ୍‌ଟୁ ସହ ନଖେଳି ନିଜ ଭୂମିକାର ଅଭ୍ୟାସ ପାଇଁ ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ। ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ନିଜ ଭୂମିକାରେ ଅଭିନୟ କରି ପଲଟୁକୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଚକିର କରିବେ। ସେଥିପାଇଁ ସେ ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାର ସମସ୍ତ ଯୋଜନାକୁ ଗୋପନ ରଖାଯାଇଥିଲା। ସେଠି ଦେଖାଦେବ ତା'ର ଅତି ଆପଣାର ବାପା, ବାହାରିଲେ ମୁଁ ଡାକିବି।"

"ଛିଃ, ପାଟି ଫିଟାଇବୁ ନାହିଁ।" କହିଲା ବୋଉ। ଏଭଳି ପରାମର୍ଶ ପଲ୍‌ଟୁକୁ ଅର୍ଥହୀନ ମନେହେଲା।

(i) ତା' ବାପା କେଉଁଠାରୁ ବାହାରିବ ବୋଲି ପଲ୍‌ଟୁ ଜାଣିଲା ?

ଉ : ପ୍ରେକ୍ଷାଳୟରେ ବୋଉ ପାଖରେ ପଲ୍‌ଟୁ ବସି ତା ପାଖ ସିଟ୍ ସୁକୁମାର ପାଇଁ ରଖୁଥିଲା। ଆଉ ଜଣେ ମହିଳା ସେଠାରେ ବସିବାରୁ ପଲ୍‌ଟୁ ବାଧା ଦେଲା। ସେତେବେଳେ ତା' ବୋଉ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ ଆଡ଼କୁ ଠାରି ଦେ ତା' ବାପା ସେଠି ବାହାରିବେ ବୋଲି ଜଣାଇଲେ। ପଲ୍‌ଟୁକୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗିଲା, ମଜା ବି ଲାଗିଲା।

(ii) ବୋଉ ତାକୁ କି ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ ? କାହିଁକି ?

ଉ : ପଲ୍‌ଟୁ କହିଲା ବାପା ରଙ୍ଗମଞ୍ଚରେ ବାହାରିଲେ ସେ ଡାକିବ। ହୁଏତ ତାହା ଦ୍ୱାରା ତା ନିଜର ଗୁରୁତ୍ୱ ବଢ଼ିବ ବୋଲି ତାକୁ ଲାଗିଲା। ଆଗରୁ ତା'ର ନିଜର କେହି ସେଠାରେ ଅଭିନୟ କରୁଥିବା ସେ ଜାଣିନଥିଲା। ତା'ର ବାପାକୁ ଡାକିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ଜାଣି ବୋଉ ଏପରି କରିବାକୁ ବାରଣ କଲେ।

(iii) ବୋଉ ତାକୁ କି ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ ? କାହିଁକି ?

ଉ : ନାଟକର ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ ଥିଲା ରାଣୀ କର୍ଣ୍ଣବତୀ ଶିଶୁ ଉଦୟକୁ ଧାଈ ପାନ୍ନା ଦାୟିତ୍ୱରେ ଦେଇ ସତୀ ହେବାକୁ ଚାଲିଗଲେ। ଏହି ଦୁଃଖଦ ପରିସ୍ଥିତି ଲାଗି ଧାଈ ପାନ୍ନା କାନ୍ଦି ପକାଇଲେ। ପଲ୍‌ଟୁ ଏସବୁ କିଛି ବୁଝୁନଥିଲା। ତେଣୁ ସେ ଧାଈର ଶୋକର କାରଣ ପଚାରିଲା।

(iv) ନାଟକର ଦୃଶ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ତା' ପାଇଁ ଦୁର୍ବୋଧ ଥିଲା କାହିଁକି ?

ଉ : ମିବାର ରାଜ ପରିବାରର ଏହି ଘଟଣା ପଲ୍‌ଟୁ ଜାଣିନଥିଲା କି ବୁଝିପାରୁ ନଥିଲା। ସେ କେବଳ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲା ତା' ବାପାକୁ। ସେ ବାହାରୁ ନଥିଲେ। ତେଣୁ ଏହି ଦୁର୍ବୋଧ୍ୟ ଦୃଶ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ତା' ପାଇଁ ବିରକ୍ତିକର ଥିଲା।

4. ସେ ପାଟି ମେଲାକରି ଆସିବା ବେଳକୁ ତା' ମୁହଁର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଦେଖି ବୋଉ ଚଟାପଟ୍ ଉଠିପଡ଼ି ତାକୁ ଧରି ବାଲ୍‌କୋନି ବାହାରକୁ ପଳାଇଲା। ବାଉଳାରେ ଚିତ୍କାର କରି କାନ୍ଦିଉଠିଲା ପଲ୍‌ଟୁ ଓ ବୋଉକୁ ଜଡ଼ାଇ ଧରିଲା।

(i) ପଲ୍‌ଟୁ କାହିଁକି ପାଟି ମେଲା କରୁଥିଲା ?

ଉ : ବନବୀର ଉଦୟକୁ ବଧ କରିବା ପାଇଁ ତରବାରୀ ଉଠାଇଲା ଓ ଜୋର୍‌ରେ ହସିଲା। ହସର ଶବ୍ଦରୁ ବନବୀର ଯେ ସୁକୁମାର ଏହା ପଲ୍‌ଟୁ ଜାଣିଦେଲା। ତା'ର ସ୍ନେହୀ ବାପା ଯେ ଜଣେ ହତ୍ୟାକାରୀ ଏକଥା ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରି ପଲ୍‌ଟୁ କାନ୍ଦି ଉଠିଲା। କାନ୍ଦିବା ପାଇଁ ସେ ପାଟି ମେଲା କରିଥିଲା।

(ii) ବୋଉ ତାକୁ ବାଲ୍‌କୋନିକୁ ନେଇଗଲେ କାହିଁକି ?

ଉ : ପଲ୍‌ଟୁର କାନ୍ଦ ସମଗ୍ର ପ୍ରେକ୍ଷାଳୟର ପରିବେଶକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦେବ, ସମସ୍ତେ ହେବେ, ଏକଥା ବୁଝି ବୋଉ ତାକୁ ବାଲ୍‌କୋନିକୁ ନେଇଗଲେ। ସେଠାରେ ସେ ଚିତ୍କାର କରି କାନ୍ଦି ଉଠିଲା।

(iii) ବାଉଳାରେ ଚିତ୍କାର କରିବା କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝ ?

ଉ : କିଛି ନବୁଝି କେବଳ ଭୟ ପାଇ ଚିତ୍କାର କରି କାନ୍ଦିବାକୁ ବାଉଳାରେ କାନ୍ଦିବା କହନ୍ତି। ନାଟକର କାହାଣୀ, ଅଭିନୟ ବା ଅଭିନେତା କିଛି ବି ପଲ୍‌ଟୁ ବୁଝୁ ନଥିଲା। ତା' ବାପା ଗୋଟିଏ ନିଦ୍ରିତ ଶିଶୁକୁ ହତ୍ୟା କଲେ ତାହା ହିଁ ପଲ୍‌ଟୁ ଜାଣୁଥିଲା, ତେଣୁ ସେ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ କାନ୍ଦିବାରେ ଲାଗିଲା।

(iv) ପଲ୍‌ଟୁ ଉଠିବା ଆଗରୁ ସୁକୁମାର ସହରକୁ ଚାଲିଗଲେ କାହିଁକି ?

ଉ : ପଲ୍‌ଟୁର ତା' ବାପା ଉପରୁ ବିଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ିଗଲା। ହେଉ ପଛେ କିଛିଦିନ ପାଇଁ, କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେତେ ବୁଝାଇଲେ ବି ସେ କାହାଣୀ ଅଭିନୟ କିଛି ବୁଝିବ ନାହିଁ। କେବଳ ତା' ବାପା ହତ୍ୟାକାରୀ ବୋଲି ଭାବିବ ଓ ତା'ପାଖରୁ ଦୂରରେ ରହିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିବ। ଏହି ପରିସ୍ଥିତି ପୁରୁଣା ହୋଇଗଲେ ଯେତେବେଳେ ସେ ସବୁ ବୁଝିବ ସେତେବେଳେ ଯାଏଁ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କରି ପଲ୍‌ଟୁ ଉଠିବା ଆଗରୁ ସୁକୁମାର ସହରକୁ ଚାଲିଗଲା।

ନୟନପୁର ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍

Extract - 1

ହିଂସ ଆନନ୍ଦରେ ନରେନ୍ଦ୍ରର କ୍ଲାନ୍ତ, ଅବଶ ପାଦ ଦୁଇଟା ସତେଜ ଓ ଚ ଳ ହୋଇଉଠିଲା।

1. ନିରେନ୍ଦ୍ର କିଏ ? ସେ କ'ଣ କରେ ?

ଉ : ନରେନ୍ଦ୍ର ଜଣେ ବିଦ୍ରୋହୀ ମନୋଭାବର ଯୁବକ। ସେ ନକ୍ସଲବାଦରେ ବିଶ୍ୱାସ କରେ। ସରକାରଙ୍କୁ ପ୍ରତିବାଦ କରିବା ପାଇଁ। ସେମାନେ ଯାହା କରନ୍ତି ତାହା ଦ୍ୱାରା ସର୍ବସାଧାରଣର କି ପ୍ରଭୂତ କ୍ଷତି ହୁଏ ସେମାନେ ବିଚାର କରନ୍ତି ନାହିଁ।

2. ତା'ର ଏପରି ଆନନ୍ଦରେ କାରଣ କ'ଣ ?

ଉ : ଗୋଟିଏ ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଟ୍ରେନ୍‌କୁ ଲାଇନ୍‌ଚ୍ୟୁତ କରାଇ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟାଇବା ପାଇଁ ରେଳ ଲାଇନ୍‌ରୁ ଫିସ୍‌ପ୍ଲେଟ କାଢ଼ି ଦେବାର ଦାୟିତ୍ୱ ନେଇଥିଲା ନରେନ୍ଦ୍ର। ସେ କାମଟି ନିର୍ବିଘ୍ନରେ ଦେଇଥିବାରୁ ସେ ଏପରି ଆନନ୍ଦିତ ଥିଲା।

3. ଏ ରାତି ସ୍ମରଣୀୟ ହେବ ବୋଲି ସେ କାହିଁକି ଭାବୁଛି ?

ଉ : ସେଦିନ ଘୋର ବର୍ଷା ହେଉଥାଏ। ଅନ୍ଧାର ରାତି। ଟ୍ରେନ୍ ଆସିବାର ସମୟ ପାଖେଇ ଆସୁଥାଏ। ଗାଡ଼ି ଲାଇନ୍‌ଚ୍ୟୁତ ହୋଇ ମେଘା ନଦୀ ଭିତରେ ପଡ଼ିବ। ପିଲା, ବଡ଼ ବୁଢ଼ା, ନାରୀ, ପୁରୁଷ କିପରି ଯନ୍ତ୍ରଣା ଦାୟକ ଚିତ୍କାର କରି ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖ୍ୟରେ ପଡ଼ିବେ ସେକଥା ଭାବି ନରେନ୍ଦ୍ର ପାଇଁ ଏହା ସ୍ମରଣୀୟ ହେବ ବୋଲି ସେ ଭାବୁଛି।

4. ସେଦିନ ରାତିର ପ୍ରାକୃତିକ ଦୃଶ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନା କର।

ଉ : ସେଦିନ ଅନ୍ଧାର ବର୍ଷା ରାତି। ଚାରିଆଡ଼େ ବିଜୁଳି, ଘଡ଼ଘଡ଼ି ସାଙ୍ଗକୁ ଜୋର ଝଡ଼ ପବନ ମଧ୍ୟ ଚାଲିଥାଏ। ପ୍ରକୃତିର ଏପରି ତାଣ୍ଡବଲୀଳା ଭିତରେ ନରେନ୍ଦ୍ରକୁ କଳ୍ପନାରେ ଦୁର୍ଘଟଣାର ଦୃଶ୍ୟ ହିଂସ୍ର ଆନନ୍ଦ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥାଏ।

Extract - 2

ଏମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଦିନ ନହିଁ, ରାତି ନାହିଁ, ବର୍ଷା ନାହିଁ। ବିନଦିଆ ଆଉ କିଛି ନକହି କୁଡ଼ିଆରେ ଗୋଟାଏ କୋଣରୁ କେଇଖଣ୍ଡ ବିଡ଼ି କାଢ଼ି ନରେନ୍ଦ୍ର ହାତକୁ ଚଢ଼ାଇଦେଲା।

(କ) କେଉଁମାନଙ୍କ କଥା ବିନିଦିଆ ଭାବିଛି ?

ଉ : ନକ୍ସଲବାଦୀ ସଂଗ୍ରାମୀମାନଙ୍କ କଥା ବିନଦିଆ ଭାବିଛି। ଏମାନେ ଏତେ ବିଦ୍ରୋହୀ ଯେ ପରିବେଶର କୌଣସି ଅବସ୍ଥାକୁ ଖାତିର ନକରି ଏମାନେ ନିଜ ଜିଦରେ ଅଟଳ ଥାଆନ୍ତି। ନରେନ୍ଦ୍ର ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଦିନ, ରାତି ଝଡ଼, ବର୍ଷା କାହାରିକୁ ନ ମାନି ଆପଣାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେଉଥିଲା।

(ଖ) ବିନଦିଆର ପରିବାର ବିଷୟରେ ଲେଖ।

ଉ : ଦିନଦିଆ ଛତିଶଗଡ଼ର ଲୋକ। ଛତିଶଗଢ଼ି ଭାଷାରେ କଥା କହେ। ତା'ର ପରିବାରରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ଦୁଇଟି ଛୋଟ ଝିଅ ରୁହନ୍ତି। ଝିଅ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ନାଁ କମଳା ଓ ବିମଳା। ବିନଦିଆ ଓ ତା'ର ସ୍ତ୍ରୀ ଉଭୟେ କାମ କରି ପରିବାର ଚଳାନ୍ତି।

(ଗ) ନରେନ୍ଦ୍ରକୁ ଦେଖି ବିନଦିଆ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାର କାରଣ କ'ଣ ?

ଉ : ବିନଦିଆ ନିଜ ପରିବାର ଧରି ବସ୍ତିରେ ରହେ। ଗୋଟିଏ ଦସ୍ତା ଛାଉଣି ସେଲ ତା'ର ଆଶ୍ରୟ ସ୍ଥଳ। ସେଦିନ ରାତିରେ ବର୍ଷାକୁ ଖାତିର ନକରି ନରେନ୍ଦ୍ର ତା' କୁଡ଼ିଆକୁ ପଶିଆସିଲା। ଆଉ ତାକୁ ବିଡ଼ି ରଖିଛି କି ନାହିଁ ପଚାରିଲା। ଏମିତି ଏକ ଅସମୟରେ ନରେନ୍ଦ୍ରକୁ ଆସିବାର ଦେଖି ବିନଦିଆ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଯାଇଥିଲା।

(ଘ) ନରେନ୍ଦ୍ର ବାହାରେ ବୁଲିବାର କାରଣ କ'ଣ ?

ଉ : ନରେନ୍ଦ୍ରକୁ ଏକ ଟ୍ରେନ୍ ଦୁର୍ଘଟଣା କରାଇବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲା। ମେଘା ବ୍ରିଜ ପାଖ ଚାରିଶ ବାସ୍ତରି ମାଇଲରୁ ଫିସପ୍ଲେଟ ଉଠାଇବାର ଦାୟିତ୍ୱ ନେଇ ସେ ସାତଦିନ ଧରି ବାହାରେ ବୁଲୁଥିଲା। କାମଟକୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ସେ ଏମିତି ବାହାରେ ହିଁ ବୁଲୁଥିଲା। ଟ୍ରେନଟି ଦୁର୍ଘଟଣାଗ୍ରସ୍ତ ହେଲେ ତା'ର ଦାୟିତ୍ୱ ସରିବ ବୋଲି ସେ ବିଚାର କରୁଥିଲା।

Extract - 3

"ମଞ୍ଜୁ, ମୁଁ ଚାହେଁ ସହଜମିଣୀ, ଶଯ୍ୟାସଙ୍ଗିନୀ ନୁହେଁ।

(କ) ଏହାର କାହାର ଉକ୍ତି ?

ଉ : ଏହା ନରେନ୍ଦ୍ରର ଉକ୍ତି। ସେ ତା'ର ସ୍ତ୍ରୀକୁ ନିଜର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯୋଗ ଦେଇ ଚାହୁଁଥିଲା। ତେଣୁ ଶଯ୍ୟାସଙ୍ଗିନୀ ନ କରି ଶ୍ରମିକସଙ୍ଘର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯୋଗ ଦେଇ ତା' ସହିତ କାମ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲା। ତେଣୁ ସେ ଏମିତି କଥା କହିଥିଲା।

(ଖ) ମଞ୍ଜୁ କାନ୍ଦ କାନ୍ଦି କ'ଣ କହିଥିଲା ?

ଉ : ମଞ୍ଜୁ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ନରେନ୍ଦ୍ରକୁ କହିଥିଲା, ସେ ଏସବୁ କାମ କରିପାରିବ ନାହିଁ। ପିସ୍ତଲ, ଗୁଳି, ବୋମାକୁ ଦେଖିଲେ ତା'ର ଛାତିଟା ଥରିଉଠେ। ତେଣୁ ତାକୁ କ୍ଷମା କରିବାକୁ ସେ ନରେନ୍ଦ୍ରକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲା।

(ଗ) ନରେନ୍ଦ୍ର ମଞ୍ଜୁକୁ ରୂକ୍ଷ କଣ୍ଠରେ କି ଜବାବ ଶୁଣାଇଥିଲା ?

ଉ : ମଞ୍ଜୁ ନରେନ୍ଦ୍ରର କଥାରେ ରାଜି ନ ହେବାରୁ ସେ ରାଗିଗଲା। ଆଗାମୀ ବିପ୍ଳବ ପାଇଁ ସତେ ଯେପରି ମଞ୍ଜୁ ଏକ ହୀନ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କରୁଥିଲା ବେଳଲି ନରେନ୍ଦୁ ଭାବିଲା। ସେ ତାକୁ ସହିପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି କହିଥିଲା। ଯଦି ମଞ୍ଜୁ ଅଣ୍ଡରଗ୍ରାଉଣ୍ଡରେ ଯୋଗ ନ ଦିଏ ତେବେ ତା'ର ଏଠାରେ ସ୍ଥାନ ନାହିଁ। ସେ ତା'ର ବାପଘରକୁ ଚାଲିଯାଇପାରେ।

(ଘ) ନୟନପୁର ଏକ୍ସପ୍ରେସରେ ଚଢ଼ିଥିବା ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିର ମନର ଭାବନା କ'ଣ ଥିଲା ?

ଉ : ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟିର ଶିଶୁଟି ବର୍ଥର ଗୋଟିଏ କୋଣରେ ଶୋଇଯାଇଥିଲା। ମାତ୍ର ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକର ଆଖିକୁ ଜମା ନିଦ ନଥିଲା। ସେ ଝରକାର କାଚ ପକାଇ ଦେଇ ବାହାରର ଅନ୍ଧାରଭିତରକୁ ଚାହୁଁଥିଲା। ଏମିତି ଏକ ଝଡ଼ରାତିରେ ସେହି ଷ୍ଟେସନକୁ ତା'ର ସ୍ୱାମୀ ଆସିଥିବେ ତାକୁ ନେବା ପାଇଁ। ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବେ କେତେବେଳେ ତା'ର ଶିଶୁକୁ ଧରି ସ୍ତ୍ରୀ ଓହ୍ଲାଇବ। ଅନେକ ଭାବନା ସେହି ସେହି ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକର ମନରେ ଖେଳିଯାଉଥିଲା।

Extract - 4

ଶ୍ୟାମଳ ଉଠିବସିଲା। ନରେନ୍ଦ୍ରକୁ ନୀରବ ଦେଖି ଶ୍ୟାମଳ ପଚାରିଲା, କେତେବେଳେ ଫେରିଲୁ ?

(କ) ମଞ୍ଜୁ ବାପ ଘରକୁ ଯିବାର କାରଣ କ'ଣ ?

ଉ : ଯେହେତୁ ମଞ୍ଜୁ ନରେନ୍ଦ୍ରର କଥାରେ ରାଜି ହେଲା ନାହିଁ, ତେଣୁ ନରେନ୍ଦ୍ର ଏକ ପ୍ରକାର ଜୋର ଜବରଦସ୍ତ କରି ମଞ୍ଜୁକୁ ଘରୁ ତଡ଼ି ଦେଇଥିଲା। ତା' ସହିତ ନାନାପ୍ରକାର ଲାଞ୍ଛନା ମଧ୍ୟ କରିଥିଲା। ବହୁ ଲାଞ୍ଛନା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେ ସର୍ବଂସହା ମାଟି ପରି ପଡ଼ି ରହିଥିଲା। ମାତ୍ର ଲାଞ୍ଛନା ସୀମା ଲଙ୍ଘନ ହେବାରୁ ସେ ତା'ର ବାପଘରକୁ ଚାଲିଯାଇଥିଲା।

(ଖ) ନର୍ଦେ ନୀରବ ରହିବାର କାରଣ କ'ଣ ?

ଉ : ଅତୀତରେ ସବୁ ଦୁର୍ଘଟଣା ପାଇଁ ନରେନ୍ଦ୍ର ଅନୁତାପ କରେ। ମଞ୍ଜୁ ପାଖକୁ ଫେରି ଆସିବାକୁ ଚିଠି ଲେଖେ। ମାତ୍ର ତା'ର ପୌରୁଷ ଓ ଅଭିମାନ ସେଥିରେ ବାଧା ଦିଏ। ସେହି ଅତୀତ କଥା ମନେ ପକାଇ ଦୁଃଖ ପ୍ରକାଶ କରେ ଓ ନୀରବ ହୋଇଯାଏ। ଯାହାକି ଶ୍ୟାମଳକୁ ଆଦୌ ଭଲ ଲାଗେ ନାହିଁ।

(ଗ) ଅତୀତ କଥା ଭାବିଲେ ନରେନ୍ଦ୍ର ଲଜ୍ଜିତ ହୁଏ କାହିଁକି ?

ଉ : ମଞ୍ଜୁଥିଲା ତା'ର ସ୍ତ୍ରୀ। ସେବାମୟୀ ନାରୀଟିଏ । ସର୍ବଂସହା ମାଟିପରି ସେ ନରେନ୍ଦ୍ରର ସବୁ ଲାଞ୍ଛନାକୁ ସହି ନେଉଥିଲା। ଅଥଚ ଏପରି ଗୋଟିଏ ଝିଅକୁ ସ୍ତ୍ରୀ ରୂପେ ପାଇଁ ସେ ହତାଦର କଲା। ମଞ୍ଜୁ ଆସନ୍ନ ସନ୍ତାନ ପ୍ରସବା ଥାଇ ମଧ୍ୟ ତା' ପ୍ରତି ଅସଭ୍ୟ ବର୍ବର ପରି ବ୍ୟବହାର କଲା। ସେହି ସବୁ କଥା ଭାବିଲେ ତାକୁ ଲଜ୍ଜା ଲାଗିଥାଏ।

(ଘ) ମଞ୍ଜୁ ଚିଠିରେ କ'ର ଲେଖିଥିଲା ?

ଉ : ନରେନ୍ଦ୍ର ଲଣ୍ଠନର ଧୂଆଁଳିଆ ଆଲୁଅରେ ମଞ୍ଜୁର ହାତଲେଖା ଚିଠିଟିକୁ ପଢ଼ିଲା। ସେଥିରେ ମଞ୍ଜୁ ଲେଖିଥିଲା ଯେ ନରେନ୍ଦ୍ର ତାକୁ ପାଦରେ ଠେଲିଦେଉ ପଛକେ ତା'ର ସ୍ଥାନ କିନ୍ତୁ ସ୍ୱାମୀର ପାଦତଳେ। ମନୀଷା, ମନୀକୁ ତିନିବର୍ଷ ହେଲାଣି। ମନୀଷାକୁ ଧରି ସେ ଫେରୁଛି। ଏଇ

ନୟନପୁର ଏକ୍ସପ୍ରେସରେ ଜୁଲାଇ ୨୫ ତାରିଖରେ ସେ ଫେରୁଛି। ତାକୁ ଷ୍ଟେସନରୁ ନେଇଯିବା ପାଇଁ ସେ ନରେନ୍ଦ୍ରକୁ ବିନୀତ ଗୁହାରି କରିଛି। ଏହି ଚିଠିଟି ହିଁ ନରେନ୍ଦ୍ର ମନରେ ଝଡ଼ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା।

ମୁଖାଗ୍ନି

Extract - 1

ଦୁହେଁ ଉଡ଼ି ବୁଲୁଥିଲେ ପ୍ରଜାପତି ପରି। ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା ସେ ଖୁସିକୁ ଉପଭୋଗ କରୁଥିଲେ ମନଭରି।

(କ) ଏଠାରେ କେଉଁ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ବିଷୟରେ କୁହାଯାଇଛି ?

ଉ : ଏଠାରେ ଅନ୍ୱେଷ ଓ ତା'ର ସ୍ତ୍ରୀ ରୁଚି କଥା କୁହାଯାଇଛି। ଏ ଦୁହେଁ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭାର ପୁଅ ଓ ବୋହୂ। ଏମାନେ ଗୋଆ ଯାଇ ମନଖୁସିରେ ମଉଜ କରିବା ପାଇଁ ଚାହୁଁଥିଲେ।

(ଖ) ରୁଚି ଅନ୍ୱେଷକୁ କ'ଣ ବୁଝାଉଥିଲା ?

ଉ : ଅନ୍ୱେଷକୁ ଟଙ୍କା ପଇସାର ମୋହ ଘାରିଲା। ତେଣୁ ସେ ଆମେରିକା ଯାଇ ଅଧିକ ରୋଜଗାର କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲା। ମାତ୍ର ରୁଚି ଅନ୍ୱେଷକୁ କହୁଥିଲା ଏତେ ପଇସା ଆମର କ'ଣ ହେବ ? ପଇସା ଦରକାର ହେଲେ ମୁଁ ଚାକିରି କରି ରୋଜଗାର କରିପାରିବ।

(ଗ) ଅନ୍ୱେଷ ପାଖରେ ମଣିଷ ପଣିଆ ନଥିଲା କାହିଁକି ?

ଉ : ଅନ୍ୱେଷ ଅର୍ଥଲୋଭରେ ପାଗଳ ହୋଇଥିଲା। ଅଧିକ ରୋଜଗାର କରି ବିଳାସପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନଯାପନ କରିବାକୁ ସେ ଚାହୁଁଥିଲା। ସେ ମାଆର ବିଚାରଧାରା ଓ ଆଦର୍ଶକୁ ଖାତିର କରୁନଥିଲା। ମାଆ ତାକୁ ବାହାରକୁ ନଯିବାକୁ କହୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଆପଣାର ଜିଦ୍‌ରେ ଅଟଳ ଥିଲା। ମଣିଷ ପଣିଆ ଅପେକ୍ଷା ଅର୍ଥ ତା'ର ଦରକାର। ତେଣୁ ମାଆ ବୁଝିଥିଲେ ଅନ୍ୱେଷ ପାଖରେ ମଣିଷପଣିଆ ନାହିଁ।

(ଘ) ଅନ୍ୱେଷ ରାଗି ଯାଉଥିଲା କାହିଁକି ?

ଉ : ଅନ୍ୱେଷ ଆମେରିକା ଯିବାକୁ ପାଗଳ ପରି ହେଉଥିଲା। ଅଥଚ ମାଆ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା ଓ ପତ୍ନୀ ରୁଚି ତାକୁ ସେଥିରୁ ବାରଣ କରୁଥିଲେ। ରୁଚି ନିଜେ ରୋଜଗାର କରି ଅନ୍ୱେଷର ହାତମୁଠାକୁ ଟାଣ କରିବାକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଉଥିଲା। ଗୋଟିଏ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ଼ ଲାଇଫ୍ ମେଣ୍ଟେନ୍ କରିବାର, ସୁଯୋଗ ସେ ପାଇନାହିଁ। ଆମେରିକା ଗଲେ ସେ ନିଜର ସବୁ ସ୍ୱପ୍ନ ପୂରଣ କରିବ। କୋଟିପତି ହୋଇଫେରିବ। ଅଥଚ ଏମାନେ ତାକୁ ସେଥିରୁ ବାରଣ କରୁଛନ୍ତି। ତେଣୁ ଅନ୍ୱେଷ ରାଗିଯାଉଥିଲା।

Extract - 2

"ତାଙ୍କରି ପୁଅ ଅନ୍ବେଷ ଅଜି ପଇସା ପାଇଁ ପାଗଳ ବଡ଼ନ ହେଲେବି ଘର ଟିଏ ତ ଅଛି।

(କ) କେଉଁ ଘର କଥା ଏଠାରେ କୁହାଯାଇଛି ?

ଉ : ଯେଉଁ ଘରେ ଅନ୍ବେଷ ସାନଟି ବେଳୁ ବଢ଼ିଥିଲା ସେହି ଘର ତାକୁ ଅଣନିଃଶ୍ୱାସୀ ଲାଗୁ ଥିଲା ଛୋଟ ହେଲେବି ତା'ର ଆପଣାର ଘରଟିଏ ଥିଲା।

(ଖ) ପଇସା ପାଇଁ ପାଗଳ ହୋଇ ଥିବାରୁ ଅନ୍ବେଷ କୁ ତା ଘରଟି କିପରି ମନେ ହେଉଥିଲା ?

ଉ : ନିଜର ସୈତୃକ ଗୃହ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ବହୁ ମୂଲ୍ୟ ଅଟେ ଅନେକ ବାଲ୍ୟ ସ୍ମୃତି ଓ ଅନୁଭୂତି ଏହି ଘରେ ରହିଥାଏ ବାପାଙ୍କର ପରିଶ୍ରମ ଅର୍ଜିତ ଘର ତାକୁ କୁକୁଡ଼ା ବସାଭଳି ଲାଗୁଥିଲା ଓ ଗନ୍ଧଉ ଥିଲା କାରଣ ସେ ପଇସାପଛରେ ପାଗଳ ଥିଲା।

(ଗ) ଅନ୍ବେଷର ବାପା ଜଣେ କିଭଳି ଲୋକଥିଲେ ?

ଉ : ଅନ୍ବେଷର ବାପା ଜଣେ ଆଦର୍ଶ ଶିକ୍ଷକ ଥିଲେ ଦରକାର ବେଳେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ ଉପକାର କରୁଥିଲେ କେବେ କାହା ନିକଟରେ ପଇସାଧାର କରୁ ନଥିଲେ କି ହାତ ପତେଇ ନଥିଲେ। ସେ ଜଣେ ଆଦର୍ଶ ପିତା ଓ ପତିମଧ୍ୟ ଥିଲେ।

(ଘ) ଅନ୍ବେଷ ପଇସା ପାଇଁ କାହିଁକି ପାଗଳ ହେଉଥିଲା ?

ଉ : ଅନ୍ବେଷ କୁ ବହୁତ ବଡ଼ ଘର ଦାମିକା ଗାଡ଼ି ଓ ବହୁତ ପଇସା ସହ ଏକ ଷ୍ଟାଣ୍ଡର୍ଡ ଲାଇଫ୍ ମେଣ୍ଟେନ୍ କରିବା କୁ ସେ ଚାହିଁ ଥିଲା। ଆମେରିକା ଗଲେ ତା'ର ସବୁ ସ୍ୱପ୍ନ ପୁରା ହେବା ସେଠାରେ ପଇସା ଉଡୁଛି ସେ କୋଟିପତିହେବ ଏଥିପାଇଁ ଅନ୍ବେଷ ପଇସା ପାଇଁ ପାଗଳ ହେଇଥିଲା।

Extract - 3

ତାକୁ ମୂହୂର୍ତ୍ତେ ନ ଦେଖିଲେ ଦୁହେଁ ପାଗଳ ହୋଇଯାଉଥିଲେ । ଘର ଚଳେଇବା ପାଇଁ ଚାକିରି କରିଥିଲା ରୂଚି, ଆଦ୍ୟକୁ ସମ୍ଭାଳୁଥିଲେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା।

(କ) ଏଠାରେ କାହା କଥା କୁହାଯାଇଛି ? ତାକୁ କିଏ ପାଳୁଥିଲେ ?

ଉ : ଏଠାରେ ରୁଚିର ଝିଅ ଆଦ୍ୟକୁ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା ହିଁ ଲାଳନ ପାଳନ କରୁଥିଲେ। ତା'ର ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ଦୁହେଁ ଅନ୍ବେଷକୁ ଭୁଲିଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ।

(ଖ) ଅନ୍ବେଷକୁ କେହି ଅଟକାଇ ନପାରିବାର କାରଣ କ'ଣ ?

ଉ : ଅନ୍ବେଷ ପଇସା ପାଇଁ ଏକରକମ ପାଗଳ ହୋଇଯାଇଥିଲା। ନିଜର ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ମାଆଙ୍କର କଥାକୁ ସେ ରଖିନଥିଲା। ବରଂ ସବୁ ସମ୍ପର୍କର ସୂତ୍ରକୁ କାଟି ଦେଇ ସେ ଆମେରିକା ଚାଲିଗଲା। ତା'ର ଅଧିକ ରୋଜଗାର କରିବାର ମୋହ ସ୍ନେହ ମମତା ବନ୍ଧନର ଡୋରିରେ ଅଟକାଇ ପାରିନଥିଲା।

(ଗ) ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା ରୁଚିକୁ ମୁହଁ ଦେଖାଇ ପାରୁନଥିଲେ କାହିଁକି ?

ଉ : ମାତ୍ର ତିନିମାସ ଘର ଛାଡ଼ିବା ପରେ ଅନ୍ବେଷ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବଦଳିଗଲା। ଗଲାବେଳେ ସେ କହିଥିଲା ସେଠାରେ ସେଟଲ ହେଲେ ରୂଚିକୁ ନେବ। କିନ୍ତୁ ସେଠାକୁ ଯାଇ ସେ ଗୋଟିଏ ଧନୀ ଆମେରିକୀୟ ଝିଅକୁ ବିବାହ କଲା। ରୁଚି ପାଇଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଡିଭୋର୍ସ ଯେପରି ପଠାଇ ଦେଲା। ସେ ଏତେ ଶୀଘ୍ର ରକ୍ତ ସମ୍ପର୍କକୁ ଭୁଲିଗଲା। ରୁଚିର ନଅମାସର ଗର୍ଭାବସ୍ଥାରେ ପୁଅର ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଦେଖି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା ରୁଚିକୁ ମୁହଁ ଦେଖାଇପାରୁନଥିଲେ।

(ଘ) କେଉଁ ଘଟଣାଟି ପରିବାର ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖଦ ଥିଲା ?

ଉ : ଏହା ଭିତରେ ଆଦ୍ୟା ଜନ୍ମ ନେଲା। ଆଦ୍ୟାକୁ ବର୍ଷେ ନ ପୁରୁଣୁ ତା'ର ଦେହ ଅସୁସ୍ଥ ହେଲା। ବର୍ଷାଦିନେ ତାକୁ କିପରି ଡାକ୍ତରଖାନାରୁ ନେବେ ଶାଶୁବୋହୂଙ୍କୁ ବୁଦ୍ଧିବାଟ ଦିଶିଲା ନାହିଁ। ପଡ଼ିଶା ଘରର ଗାଡ଼ିରେ ଆଦ୍ୟାକୁ ଧରି ଡାକ୍ତରଖାନା ଗଲାବେଳେ ବାଟରେ ଗଛଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ି ରାସ୍ତା ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା। ଗାଡ଼ି ଆଉ ଆଗକୁ ଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ। ତେଣୁ ଶାଶୁବୋହୂ ଦୁହେଁ ମିଶି ଛୁଆକୁ ଧରି ଆଣ୍ଠୁଏ ପାଣିରେ ପଶି ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ନେଲେ। ମାତ୍ର ଡାକ୍ତର ଆଦ୍ୟାକୁ ମୃତ ବୋଲି ଘୋଷଣା କଲେ। ଗୋଟିଏ ପଟେ ପୁଅର ଅନ୍ୟତ୍ର ବିବାହ, ଅନ୍ୟପଟେ ନାତୁଣୀର ମୃତ୍ୟୁ ହିଁ ପରିବାର ପାଇଁ ଦୁଃଖ ଆଣି ଦେଲା।

Extract - 4

ସେ ଯେତିକି ଦୁଃଖୀ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା ତା'ଠୁ ଅଧିକ ଦୁଃଖୀ ଏକଥା ରୂଚି ବୁଝିପାରୁଥିଲେ। ତା'ବାପା ଯେତେ ଅଶାନ୍ତି ହେଲେ, ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା ଯେତେ ବିରକ୍ତ ହେଲେ ସେ କାହାରି କଥା ଶୁଣି ନଥିଲା।

(କ) ରୁଚି କାହାରି କଥା ଶୁଣି ନଥିଲା କାହିଁକି ?

ଉ : ଅନ୍ବେଷ ଆମେରିକାରେ ଜେନି ବୋଲି ଏକ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନ ଝିଅକୁ ବିବାହ କରିଥିଲା। ଆଉ ରୁଚିକୁ ଅନ୍ୟତ୍ର ବିବାହ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲା। ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା ମଧ୍ୟ ଚାହୁଁଥିଲେ ରୂଚି ଆଉଥରେ ବିବାହ କରୁ। ମାତ୍ର ରୁଚି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭାକୁ ଛାଡ଼ି କେଉଁ ଆଡ଼େ ଯିବାକୁ ଚାହୁଁ ନଥିଲା। ଯିଏ ଯେତେ ଅଶାନ୍ତି ହେଲେ ମଧ୍ୟା ସେ କାହା କଥା ଶୁଣିନଥିଲା।

(ଖ) ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା ବୋହୂର କିପରି ଯତ୍ନ ନେଉଥିଲେ ?

ଉ : ରୁଚି ଅଫିସରୁ ଫେରି ନିଜର ଭ୍ୟାନିଟି ଫୋପାଡ଼ି ଦେଇ ସୋଫାରେ ଗଡ଼ିପଡ଼େ। ବଡ଼ ପାଟିରେ ଶାଶୁଙ୍କୁ ପାଣି ମାଗେ। ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା ପାଣି ନେଇ ଆସିଲେ ସେ ହାତରେ ନନେଇ ନିଜର ମୁହଁ ଦେଖେଇ ଦିଏ। ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା ତାକୁ ପାଣି ପିଆଇ ଦିଅନ୍ତି। ପାଣି ପିଇବା ପରେ ଶାଶୁଙ୍କ କାନିରେ ରୁଚି ନିଜର ମୁହଁକୁ ପୋଛି ଦିଏ। ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା ତା' ମୁଣ୍ଡ ଆଉଁସି ଦିଅନ୍ତି। ଆଉ ତାକୁ ଛାତିରେ ଆଉଜେଇ ଦିଅନ୍ତି। ମଥାରେ ଚୁମା ଦିଅନ୍ତି।

(ଗ) **ରୁଚିର କି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଦେଲା ?**

ଉ : ନିଜର ଝିଅକୁ ଓ ସ୍ୱାମୀ କୁ ହରାଇ ରୁଚି ଏକବାର ଅସହାୟ ହୋଇଯାଇଥିଲା । କିଛି ଦିନ ପରେ ରୁଚି ସ୍ୱାଭାବିକ ଅବସ୍ଥାକୁ ଫେରି ଆସିଲା । ଘରର ଦାୟିତ୍ୱ ନେବା ସହିତ ଅଫିସକୁ ଗଲା । ମୁଣ୍ଡ କୁଣ୍ଡାଇଲା ପାଉଡ଼ର ଲଗାଇଲା । ଦିନେ ଘରେ ସାଇତି ରଖିଥିବା ଅନ୍ୱେଷର ସବୁ ଫଟୋକୁ ନେଇ ମ୍ୟୁନିସିପାଲଟି୍ ଡଷ୍ଟବିନ୍‌ରେ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଲା । ସେ ନିଜର ସୁନ୍ଥାରେ ସିନ୍ଦୁର ଲଗାଇଲା ନାହିଁ କି ହାତରେ କାଚ ପିନ୍ଧିଲା ନାହିଁ ।

(ଘ) **ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା ରୁଚିର ବାପାଙ୍କୁ କେଉଁ ଖବର ଦେଇଥିଲେ ?**

ଉ : କିଛିଦିନ ପରେ ରୁଚି ପୁନର୍ବାର ସ୍ୱାଭାବିକ ଅବସ୍ଥାକୁ ଫେରିଆସିଲା । ତେଣୁ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା ସମୃଦି ପାଖକୁ ଖବର ଦେଲେ ସେ ଆସି ରୁଚିକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇଯାଆନ୍ତୁ । ତା'ର ଆଉଥରେ ବିବାହ କରାଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ସେ ଖୁସି ରହିଲେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା ଖୁସିରେ ରହିବେ ବୋଲି ଭାବିଲେ କାରଣ ଏତେ ଅଳ୍ପ ବୟସରୁ ସାରା ଜୀବନଟା ବଳି ପଡ଼ିବା ଅପେକ୍ଷା ରୁଚି ନୂଆ ସଂସାର କରିବା ଦରକାର ।

Extract - 5

ଧୀରେ ତାକୁ ଉଠେଇ ଆଣିଲେ । କାନିରେ ଧୂଳି ପୋଛି ଦେଲେ ଏବେ କେମିତି ଦେଖାଯାଉଥିବା ସେ ?

(କ) **ଏହା କାହାର ଉକ୍ତି ? କିଏ କାହା କଥା ମନେ ପକାଇଛନ୍ତି ?**

ଉ : ଏହା ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭାଙ୍କର ଉକ୍ତି । ସେ ନିଜର ପୁଅ ଅନ୍ୱେଷ କଥା ମନେ ପକାଇଛନ୍ତି । ଆଲମାରୀ ତଳୁ ପାଇଥିବା ଗୋଟିଏ ଫଟୋକୁ ହାତରେ ଧରି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା ଏମିତି କେତେ କ'ଣ ଭାବୁଥିଲେ ।

(ଖ) **ଏବେ ସେ କେମିତି ଦେଖାଯାଉଥିବ ? - ଏପରି କହିବାର କାରଣ କ'ଣ ?**

ଉ : ଏ ଭିତରେ ଅନ୍ୱେଷ ଆମେରିକା ଯିବାର ବହୁତ ଦିନ ବିତିଗଲାଣି । ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭାଙ୍କର ପରିବାରରେ ଅନେକ ଝଡ଼ ବହି ଯାଇ ଶାନ୍ତ ପଡ଼ିସାରିଥିଲା । ହେଲେ ହଠାତ୍ ଆଲମାରୀ ତଳୁ ଅନ୍ୱେଷର ଗୋଟିଏ ଫଟୋ ପାଇ ମାଆର ମନରେ ଅନେକ ଚିତ୍ର ଭାସିଉଠିଲା । କାରଣ ତାଙ୍କ ପୁଅ ବିଦେଶରେ ରହୁଛି ଓ ବିଳାସପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ବିତାଉଛି । ତା'ର ଚେହେରାରେ ଅନେକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସି ସାରିଥିବା ତେଣୁ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା ଏହି କଥା କହିଲେ ।

(ଗ) **ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା କାହାର ମୁଖାଗ୍ନିକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ଓ କାହିଁକି ?**

ଉ : ନିଜର ପୁଅ ଅନ୍ୱେଷକୁ ମନରୁ ଭୁଲିଯାଇଥିଲେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା । ସେ ରୁଚିକୁ ନିଜର ପୁଅ ବୋଲି ଭାବି ନେଇଥିଲେ । ମାଆ ମଲେ ମୁଖାଗ୍ନି ଦେବାର ଅଧିକାର ରୁଚିକୁ ହିଁ ସେ ଦେଇଛନ୍ତି ।

କାରଣ ଖାଲି ଜନ୍ମ କରି ଦେଲେ କିଏ ପୁଅ ହୋଇଯାଏ ନାହିଁ । କିଛି ପୁଅର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ । ଯେହେତୁ ଅନ୍ୱେଷ ସେହି କର୍ତ୍ତବ୍ୟକରିନଥିଲା । ତେଣୁ ମାଆ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା ରୁଚିର ମୁଖାଗ୍ନିକୁ ଚାହିଁଥିଲେ । କାରଣ ସେ ବୋହୂ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ପୁଅର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିଥିଲା ।

(ଘ) **ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ କ'ଣ ଭାବି ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରୁଥିଲେ ?**

ଉ : ଆପରାର ସାମାନ୍ୟ ସୁଖ ପାଇଁ ପୁଅ ଅନ୍ୱେଷ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଭୁଲି ମାଆ ଓ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ପର କରିଦେଲା । ଏପରିକି ସେ ରକ୍ତର ସମ୍ପର୍କକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୁଲିଗଲା । ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା ଏହି ଦୁଃଖରେ ସିୟମାଣ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲେ । ସେ ଅନ୍ୱେଷର ଏକମାତ୍ର ଫଟୋକୁ ଚିରି ବାହାରକୁ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଇଥିଲେ । ରୁଚି ମଧ୍ୟ ଶାଶୁଙ୍କ ବେକରେ ହାତଛନ୍ଦି ଛାତିରେ ମୁଣ୍ଡଗୁଞ୍ଜି ଦେଇଥିଲା । ସତେ ଯେପରି ବହୁ ଦିନରୁ ନ ଦେଖିଥିବା ପୁଅକୁ ନିବିଡ଼ ଭାବରେ ଆଲିଙ୍ଗନ କଲା ପରି ଶାଶୁ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା ରୁଚିକୁ କୁଣ୍ଢେଇ ଧରିଥିଲେ । ଏମିତି ଏକ ଭଲ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଯେପରି ଆଉ କେହି ଆସି ବାଧା ସୃଷ୍ଟି ନକରୁ, ସେହି କଥା ଜଣାଇ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରଭା ଠାକୁରଙ୍କୁ ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରିଥିଲେ ।

■ ■ ■